

*Любопитната
София*

*The Curious
Sofia*

аБ

СТОЛИЧНА БИБЛИОТЕКА

Любопитната София

The Curious Sofia

София, 2023 г.

Книгата се издава по проект „Столичната библиотека – медиатор за споделена книжнина, електронни и дигитални ресурси на обществените библиотеки в София и областта“, финансиран от Министерството на културата.

Екип на проекта: Юлия Цинзова, д-р Марчела Борисова, Мариана Галчева

В изданието са използвани копия от Дигиталната платформа „Сердика“ и архива на Столичната библиотека, снимки от www.stara-sofia.com, на Антон Тодоров и свободни изображения.

На корицата: Вече несъществуващата ул. „Търговска“.

На гърба: Езерото „Ариана“.

ЛЮБОПИТНАТА СОФИЯ

Съставител: Ана Анастасова

Редактор: д-р Магданела Делинешева

Превод: д-р Магданела Делинешева

Коректор: Светослава Тончева

Снимки и дигитални копия: Бисер Стоянов

Художествено оформление и предпечат: „Арс Магна“ ЕООД

© Издателство: ОКИ Столична библиотека, 2023

Печат: „Булвест Принт“ АД

ISBN 978-619-92674-4-8

СЪДЪРЖАНИЕ

CONTENTS

За изданието	4	About the book
София на страниците на „Водач за България“	7	Sofia on the pages of the Guide to Bulgaria
Азбучен указател на улиците в София	77	Alphabetical index of the streets in Sofia
Адреси на банки, индустриални предприятия, търговски представителства, осигурителни и транспортни дружества, вносно-износни фирми, строителни и архитектурни бюра и пр.	87	Addresses of banks, industrial enterprises, trade representations, insurance and transport companies, import-export companies, construction and architectural offices, etc.
Любопитни щрихи към „Водач за България“ от миналото и настоящето на София	137	Curious touches to the Guide to Bulgaria from Sofia's past and present
Използвани източници	192	Sources used

ЗА ИЗДАНИЕТО

„Любопитната София“ е част от успешната поредица книги „Моята София“, „Голямата София“ и „Красивата София“, реализирани през последните години от Столична библиотека. В тях са представени главни етапи от развитието на столицата, отразени на страниците на сп. „Сердика“ (1937 – 1952 г.). Новото издание разкрива част от картината на живота в столицата и прави съпоставка на облика и атмосферата на града в миналото и днес.

В книгата са включени страниците за София и нейните околности от изданието „Водач за България“ тип „Бедекер“ от 1934 г. Тези популярни пътеводители за различни градове и държави съдържат карти, маршрути и съвети за пътуване, описания на забележителности и музеи, както и търговска и стопанска информация. Името на техния създател – германския издател Карл Бедекер (1801 – 1859 г.), става нарицателно за този вид литература.

Настоящото издание се състои от две основни части. Първата – „София на страниците на „Водач за България“, представя информацията от пътеводителя, която се отнася за София. Тук оживява картината на кипящия делови и културен живот в столицата в началото на 30-те години на XX в. Информацията е разностранна – от герба на София със значението на включените в него символи до реклами на някогашни ресторанти и хотели, търговски обекти и фабрики. Подробно са представени забележителностите на столицата – храмове, музеи, театри, архитектурни паметници. За изследователите на близката история на София ще бъдат от интерес страниците за действащите през периода образователни и културни ин-

ABOUT THE BOOK

The Curious Sofia is part of the successful series including the books *My Sofia*, *The Greater Sofia* and *The Beautiful Sofia*, published in the past few years by Sofia City Library. They present the main stages in the development of the capital as described on the pages of *Serdika Magazine* (1937 – 1952). The new edition reveals part of the picture of the life in the city and compares its appearance and atmosphere in the past and today.

The book includes the pages about Sofia and its surroundings from the Baedeker type edition *The Guide to Bulgaria* from 1934. These very popular guides to different cities and countries contain maps, routes and travel tips, descriptions of sights and museums, as well as trade and business information. The name of their creator – the German publisher Karl Baedeker (1801 – 1859), has become a byword for such guides.

This edition consists of two main parts. The first one – *Sofia on the pages of the Guide to Bulgaria*, presents the information about Sofia from the guidebook. The picture of the bustling business and cultural life in the capital at the beginning of the 1930s comes to life. The information is diverse – from the coat of arms of Sofia with the meaning of its symbols to advertisements of former restaurants and hotels, shops and factories. The sights in the capital are presented in detail – temples, museums, theatres, architectural monuments. Researchers of the recent history of Sofia will be particularly interested in the pages about educational and cultural institutions, public government bodies, diplomatic missions, unions and soci-

ституции, държавни учреждения, дипломатически мисии, съюзи и дружества, болници и др. В пътеводителя е отделено място за околностите на града, които и в миналото, и днес привличат софиянци и гости на столицата. Читателите могат да се запознаят с транспортната схема на София и да „преминат“ през града по приложения план с помощта на азбучния указател на улиците. Поместен е и целият справочник „Адреси на банки, индустриални предприятия, търговски представители, осигурителни дружества, вносно-износни фирми, строителни и архитектурни бюра и пр.“. Присъстващите на страниците на пътеводителя реклами на някогашни ресторанти, хотели, магазини и фабрики с характерния дух на времето със сигурност ще предизвикат усмивка и добро настроение.

Втората част – „Любопитни щрихи към „Водач за България“ от миналото и настоящето на София“, представя допълнителни факти за обектите във „Водача“, следвайки неговата структура. Направен е паралел с днешното им състояние със специален акцент върху оформянето на архитектурния облик на столицата. Накратко е разказана историята на емблематични сгради от миналото, които все още са част от градския пейзаж, както и на нови постройки, превърнали се в съвременните символи на града.

„Любопитната София“ не само предлага на читателите интересни и забавни факти от историята и настоящето на града. Опитът показва, че често на изследователите и гражданите са необходими стари адреси, сведения за вече несъществуващи учреждения, изчезнали сгради. Целта е новото издание да обогати картината на столицата, да я направи по-жива и цветна, както и да помогне на младите читатели да научат повече за близкото минало на София.

eties, hospitals and other establishments operating during the period. The guide has a dedicated section to the surroundings of the city, which both in the past and today attract residents and guests of the capital. Readers can explore the public transport map of Sofia and „walk“ through the city following the attached plan with the help of the full alphabetical index of the streets. The complete directory from the Guide – Addresses of banks, industrial enterprises, sales representatives, insurance companies, import-export companies, construction and architectural bureaus, etc., is also included. The advertisements on the pages of the guidebook of former restaurants, hotels, shops and factories capturing the characteristic spirit of the time are sure to bring on a smile and a good mood.

The second part – *Curious touches to the Guide to Bulgaria from Sofia's past and present*, introduces some additional facts about the sites included in the Guide, following its logic and structure. A parallel is drawn to their current state with a special emphasis on shaping the architectural appearance of the capital. The history of iconic buildings from the past, which are still part in the urban landscape, as well as of new buildings that have become the modern symbols of the city, is briefly told.

The Curious Sofia is not just a book offering its readers interesting and fun facts from the history and present of the city. Experience shows that researchers and citizens often need old addresses, information about institutions that no longer exist, buildings that have disappeared. The aim of the new edition is to enrich the picture of the capital, to make it more alive and colourful and help younger readers learn more about Sofia's recent past.

София на страниците на „Водач за България“

Sofia on the pages of the Guide to Bulgaria

Корица на
„Водач за България“
с Рилския манастир

The cover of
the Guide to Bulgaria
with the Rila Monastery

ВОДАЧЪ

ЗА

БЪЛГАРИЯ

(ТИПЪ БЕДЕКЕРЪ)

**СЪ НАЙ-РАЗНООБРАЗНИ СНИМКИ,
БАНКОВА, ЖЕЛЪЗОПЪТНА И АВТО-
МОБИЛНА КАРТИ, ЦВЪТЕНЪ ПЛАНЪ
НА СОФИЯ СЪ АЗБУЧЕНЪ УКАЗА-
ТЕЛЪ НА УЛИЦИТЪ И ПР.**

**ПРИЛОЖЕНИЕ: адреси на нѣкои со-
фийски и провинциални фирми**

СОФИЯ

1934

Бедекер е пътеводител за различни градове и страни, съдържащ описание на маршрути, местности, търговска и стопанска информация. Този тип справочници носят името на Карл Бедекер (1801 – 1859 г.), немски издател, основоположник на съвременния пътеводител.

Baedeker is a travel guide for various cities and countries, containing descriptions of routes, localities, commercial and economic information. This type of reference book bears the name of Karl Baedeker (1801 – 1859), a German publisher, founder of the modern travel guide.

Предговоръ

Настоящиятъ трудъ е плодъ на продължителни усилия и обширни предварителни проучвания. Липсата на ръководство, нагодено по типътъ на съществуващитѣ извъ цѣлия свѣтъ водачи — Бедекери, на единъ достъпенъ нарѣчникъ за всичко необходимо въ страната, ни застави да изработимъ и поднесемъ този първи по рода си пътеводителъ за България.

Тукъ се дава една бѣгла характеристика на столицата съ нейнитѣ забележителности, кратки данни за музеи, паметници, научни институти, индустрия, търговия, близки и по далечни околности и пр. Провинцията е описана по протежението на желѣзопѣтнитѣ линии и тѣхнитѣ разклонения, като следъ всѣки населенъ пунктъ, който описваме, сме дали и тарифнитѣ км. на Б. Д. Ж., възъ основа на които се опредѣлятъ такситѣ отъ София. Старали сме се при това да дадемъ мѣсто на типичното, на онова, което съответния центъръ внася и изнася. Охарактеризирали сме бита и поминъка на населението, а също така сме застъпили и нашитѣ климатични, термални и морски лѣтовища.

Ръководими отъ идеята да бждемъ въ услуга на търговцитѣ, консуматоритѣ, вносителитѣ и износителитѣ, ние даваме мѣсто на едно ограничено количество банки, индустриални и търговски кжци, които сме подбрали и то като отъ всѣки браншъ сме взели по значителнитѣ такива. За улеснение при справкитѣ, ние сме помѣстили всички софийски адреси на жълта, а провинциалнитѣ такива на зелена хартия. Подреждането на адреситѣ е както и онова на отдѣлнитѣ центрове.

Къмъ водача прилагаме също три карти: банкова (за организацията на Б. Н. Б. и Б. З. Б. въ България), желѣзопѣтна, съ открититѣ до днесъ ж. п. линии и шо-

“We also attach three maps to the guide: a bank map, a railway map, and also a latest color map of Sofia with the designation of trams, police stations and the postal districts introduced for the capital, which applications, we dare to believe, will greatly contribute to the user from the driver. In order to give a greater illustration of everything described, we also apply photos with the most diverse subjects.”

(Excerpts from the Preface)

сейна, съ километрическитѣ разстояния между по-голѣмитѣ центрове въ страната, — а сжщо така и единъ най-новъ цвѣтенъ планъ на София съ обозначение на трамваитѣ, на полицейскитѣ участъци и на въведенитѣ за столицата пошенски райони, които приложения, смѣемъ да вѣрваме, ще допринесатъ доста на ползующиятъ се отъ водача. За да се даде една по-голѣма илюстрация на всичко описано, ние прилагаме около 200 снимки, съ най-разнообразни сюжети изъ България. Корицата представля Хрельовата кула—Рилския манастиръ (худ. Тузсузовъ).

За указаното ни съдействие отъ разнитѣ официални и неофициални мѣста, общественици и пр., изказваме нашата най-голѣма благодарностъ и се радваме, че по този начинъ и тѣ допринасятъ за осжществяването на този първи по рода си за България трудъ.

М.

София, 1934 год.

Двореца — София

Photo: The Palace - Sofia

Гербът на София

*Sofia's Coat
of Arms*

Гербът на София.

Гербът на българската столица представлява щитъ съ корона, раздѣлена на 4 полета и въ срѣдището му едно по-малко щитче съ лъвъ.

1. КОРОНА. Короната на щита е зидова. Зидовата корона показва, че гербътъ е на заселище, което въ миналото е било заобиколено съ зидове, крепости. Тя ни напомня и за оная величествена корона, образувана около

София отъ Стара-планина, Витоша, Люлинъ, разклоненията на Рила и Сръдна-гора.

Въ четиритѣ полета сж поставени : **ликътъ на града, силуетътъ на църквата Св. София, силуетътъ на Витоша и единъ павилионъ.**

2. ЛИКЪТЪ НА ГРАДА е поставенъ горе въ лѣво. Той се среща върху антични римски монети, сѣчени въ София. Тогава градътъ се е казвалъ Улпия-Сердика. Ликътъ на Улпия-Сердика е съ зидова корона за да означи, че градътъ е билъ важенъ укрепенъ центъръ.

3. СИЛУЕТЪТЪ НА СТАРАТА ЦЪРКВА Св. СОФИЯ е поставенъ горе въ дѣсно. Църквата е вѣковна свидетелка на историческия животъ на града и въ последствие му е дала името си.

4. СИЛУЕТЪТЪ НА ВИТОША който се издига близко до София и служи за хубавъ фондъ на града, е поставенъ долу въ лѣво.

5. ПАВИЛИОНЪТЪ, поставенъ долу въ дѣсно, е подпренъ на 6 колонки върху шестожъгленъ цокълъ, а вжтре е статуята на римското божество Аполонъ—Лѣкаря. Цѣлото това изображение се среща върху антични римски монети, сѣчени въ София. Аполонъ-Лѣкарьтъ е олицетворение на изобилнитѣ лѣковити води — минералнитѣ бани на града и околността му.

6. ЛЪВЪ. Въ срѣдата на щита е поставено едно щитче съ изправенъ лъвъ. Това изображение се среща върху емайлиранъ бронзовъ медальонъ, намѣренъ въ църквата Трапезица (Търново). Лъвскиятъ знакъ е билъ нераздѣлната емблема на революционнитѣ дейци преди освобождението ни. Лъвскиятъ знакъ е емблемата на легендарния нашъ опълченецъ отъ Шипка, родоначалникътъ на днешния български войникъ. Лъвътъ въ герба е олицетворение на българската мощностъ, крепкостъ и издръжливостъ.

7. ДЕВИЗЪ. Съгласно хералдиката (наука за гербовете) къмъ герба трѣбва да има и едно изречение съ дълбокъ смѣсьлъ. Девизътъ на нашия гербъ е: „**Расте, но не старѣе**“. **СОФИЯ РАСТЕ**; вѣкове прелетѣха надъ нашия градъ, той можа да просъществува, ето вече 2.000 години и ще продължава да расте. Но **СОФИЯ НЕ СТАРѣЕ**: чести и голѣми исторически събития сж ставали въ София презъ нейното двадесетъ вѣковно съществуване, но въ сърдцата на своето гражданство градътъ е още младъ и пълненъ съ енергия и мощъ за ново и неугасващо творчество.

The coat of arms of Sofia is a shield with mural crown, which is divided into four quarters. Its elements include the silhouette of the old St Sofia Church, a humanized picture of the ancient town of Ulpia Serdica, the silhouette of Vitosha Mountain, the statue of Apollo Medicus and in the middle on a smaller shield a rampant lion. At the bottom is the city motto: "Ever Growing, Never Aging".

Старата сграда на Централна гара, построена през 1888 г. по проект на архитектите Антонин Колар, Богдан Прошек и Тодор Марков. Разрушена е през 1974 г.

The old building of the Central Station built in 1888 was designed by the architects Antonin Kolar, Bohdan Prošek and Todor Markov. It was demolished in 1974.

Пристигане въ София

Въ София се пристига на следнитѣ гари:

Централна гара, Подуенска гара и Аерогара Божурище

На централната гара пристигатъ идящитѣ отъ чужбина — посока Драгоманъ, — Виена, Будапеща, Прага, Берлинъ, Римъ, Парижъ и др., а сжщо така и отъ Ромъния, Русе, Видинъ, Варна и Кюстендилъ.

Влаковетѣ пъкъ идящи отъ Южна България спиратъ първо на голѣмата новопостроена Подуенска гара, а следъ това на централната такава.

Митнишката ревизия на пжтуващитѣ отъ чужбина става обикновено въ самитѣ влакове (симплонъ-ориента и конвенционала) отъ специални митнишки чиновници. Таксувания багажъ пъкъ се преглежда въ митницата.

При пристигане на гара София ржчния багажъ или пъкъ разписката отъ предадения въ фургона такъвъ се връчва на носачъ, който на шапката си носи номеръ и който се грижи за настаняването на пжтника до намиращитѣ се предъ гарата автомобили — таксиметри (денемъ и нощемъ се пжтува съ една тарифа — срѣдно отъ гарата до центъра апарата отбелезва 50—60 лв.). Пжтуването до града може да стане и съ фйтони, каквито се намиратъ тоже на гарата при пристигането на влаковетѣ. (Срѣдно курса отъ гарата до центъра на града е 30—40 лв.) А когато пжтникътъ носи съвършено малко багажъ (малко куфарче, чанта или др. т. п.), пжтуването до града може да стане и съ следнитѣ трамваи: № 1 — надписъ Гарата — Семинарията, № 2 — Гарата — Арсенала, съ № 6 — Ив. Вазовъ — Надежда; всички водятъ по направление отъ гарата презъ ул. „Мария Луиза“, халитѣ

*Пристигане
въ София*

Arrival in Sofia

площадъ „Св. Недѣля“ и отъ тамъ взематъ други направления.

Въ случай, че лицето желае да остане само за нѣколко часа въ столицата или пъкъ не иска да вземе всичкитѣ свои куфари съ себе си, то часть или всичкия ржченъ багажъ, могатъ да бждатъ оставени на хранение въ специалната гардеробна служба при самата гара срещу такса 4 лв. на колетъ за започнатъ день. (Това не се отнася за голѣмия таксуванъ багажъ).

При пристигане на *аерогара Божурище* превоза на пътниците отъ тамъ до града се извършва съ удобни автомобили на аеропланнитѣ дружества. Митническата и полицейска контроли се извършватъ на аерогара Божурище.

Всѣки новопристигналь въ София подава адресенъ билетъ — за въ хотелъ 12, а за въ частна квартира 24 часа следъ пристигането си.

За ориентиране въ София може да послужи пл. „Св. Недѣля“, отъ кждето трамваитѣ отиватъ по всички направления на града.

Сведения за нѣкои по-добри хотели въ столицата съ указание на цени, адресъ, телефони и пр. се даватъ въ отдѣла хотели.

Информация по пътуването

Ангажиране и продажба на билети за спални вагони, които пътуватъ съ нощнитѣ влакове изъ България, а също така и продажба на параходни, аеропланни и желѣзопътни билети за цѣлия свѣтъ I, II и III класа (също и ангажиране на хотели) и всички сведения въ връзка съ пътуването безплатно става при агенцията на *Organisation mondiale de voyage Wagon-Lits Cook* *Свѣтвна организация за пътуване Вагонъ Ли Кукъ* София, ул. „Търговска“ № 2 — тел. 13-96 (подъ осиг. Д-во „Балканъ“).

Площад „Св. Неделя“ се превръща в основен транспортен център. Тук е началната точка на повечето трамвайни и автобусни линии, също и главна пиаца за малобройните таксита.

St Nedelya Square became a major transport hub. This was the starting point for most tram and bus lines, as well as the main stand for the few taxis.

Сведения за движение на влаковете, ценитѣ на ж. п. билети, връзките съ чужбина и пр., могат да се получатъ отъ *Държавното жельзопътно бюро*, находяще се на ул. „Алабинска“ № 41 (до „Лега“) тел. № 3-40, където се извършва предварителната продажба на ж. п. билети за вътрешността, а също и за чужбина.

Параходна агенция Тома К. Бакрачевъ ул. „Мария Луиза“ 93 (срещу Львовия мостъ) тел. 27-67. Тукъ се продаватъ билети за Северна Америка, Канада, Мексико, Куба, Аржентина, Урагвай, Бразилия, Австралия и при това съ най-големитѣ английски и французки параходи.

Параходна агенция Наумъ Христовъ ул. „Мария Луиза“ № 103, тел. 9-86. (до Дирекция на полицията) Тукъ става продажба на параходни билети за: Северна Америка, Канада, Мексико, Куба, Аржентина, Урагвай, Бразилия, Австралия. Пътуването става съ голѣми германски и английски параходи.

Аеропланни билети

Продажба на билети за аероплани става въ всички пътнически бюра и въ нѣкои първокласни хотели, а също така и въ самитѣ представителства на аеропланнитѣ дружества въ София.

„Логъ“ — ул. Бенковска 8, тел. 4-43.

„Луфтханза“ — ул. Левски 1, подъ хотелъ „България“. Телеф. № 59-26

„Ерѣ Франсъ“ (бивше „Сидна“) — бул. Дондуковъ 5. тел. 41-49.

Полскитѣ въздушни съобщения

„ЛОТЪ“

**сѣ най-сигурни,
удобни и приятни**

Летище Божурище. Тук се осъществяват първите полети с балон, а през 1913 г. започват и редовните самолетни полети. На 15 август 1915 от тук излита и първият български самолет, конструиран от Асен Йорданов.

Bozhurishte Airport. The first balloon flights took place here, and regular airplane flights began in 1913. On August 15, 1915, the first Bulgarian airplane, constructed by Asen Yordanov, took off from here.

История на София

History of Sofia

СОФИЯ

Престолният град на България — София е разположен на 8 км. от севернитъ поли на планината Витоша въ срѣдата на така нареченото Софийско поле, находяще се на 560 метра надъ морското равнище. Това високо поле се обгражда отъ единъ живописенъ вѣнецъ отъ планини: на Сев.—Балкана, на Югъ—Витоша, на Юго-западъ—Люлинъ, на Изтокъ—Вакарелскитъ планини, на Западъ—Сливнишкитъ възвишения. Напрѣчно презъ срѣдата на Софийското поле протича отъ Югъ на Северъ р. Искъръ.

София лежи на главния най-късъ сухоземенъ международенъ пжтъ отъ Западна Европа за Азия. Градътъ е отдалеченъ по права въздушна линия на 500 км. отъ Цариградъ, 350 км. отъ Бѣлградъ, 300 км. отъ Букурещъ и 250 км. отъ Солунъ. Въ града се кръстосватъ две главни желѣзопжтни линии: международна — Виена—Цариградъ и централна — Варна—София.

Срѣдната температура въ София е плюсь 10 градуса Ц. Най-голѣмиятъ студъ въ София достига до 30° подъ нулата, а горещината — до 38° Ц.

История на София

София е единъ отъ най-старитъ градове на Балканитъ. Началото на града се дири още въ тъмното минало на тракийското племе Серди, което е населявало Софийското и Пиротското полета още преди Христа. По името на Сердитъ римлянитъ сж именуваели града Сердика, а гърцитъ—Сардики. Първитъ къщи сж били издигнати около топлитъ минерални извори.

Софийското поле и Сердика били завладѣни отъ

римския пълководец Крассъ (28 години преди Христа), а сто години следъ Р. Хр. римлянитѣ били вече суверенни господари на цѣлия Балкански полуостровъ. Скоро Сердика била добре благоустроена.

Българскиятъ царъ Крумъ превзелъ отъ византийцитѣ града въ 809 година. Отъ тогава България стана господарка на царирадския пжтъ и кръстопжитищата отъ Византия за Бѣлградъ и отъ Дунава за Македония и Адриатика.

Името Сердика било въ употрѣбление чакъ до идването на турцитѣ, отъ когато по единъ неусетенъ начинъ то почва да се замѣня съ София по името на голѣмата оцѣляла църква Св. София.

Презъ 1386 г. София бива превзета отъ турцитѣ подъ владението на които остава въ продължение на 430 години. Отъ 1 юний 1878 г. София е престоленъ градъ на освободената отъ благородния руски народъ новосъздадена България.

Първиятъ български князь е билъ Александъръ Батембергъ, който е заварилъ града въ едно крайно първобитно състояние.

Никой градъ не е промѣнялъ така бързо своята физиономия, както това стана съ българската столица. Точната цифра на населението ѝ въ надвечернето на освобождението не се знае, но отъ турскитѣ официални книжа се установява, че София тогава е брояла 3101 кжщи, отъ които 1360 турски, а останалитѣ християнски и еврейски. Първо преброяване по европейски образецъ е станало на 1 януарий 1881 г. Тогава София е имала 20,501 жители. Отъ това време насамъ населението почва масово да приижда къмъ престолния градъ и днесъ той брои къмъ 300,000 души. София като центъръ на държавното управление и мѣсто за най-голѣми държавни разходи, привлече многобройни службогонци, търговци и работници. Тукъ се стекоха българи отъ

Панорама от София, около 1890 г.

Panorama of Sofia, around 1890

всички краища на българската земя, освободени и неосвободени.

Като база за регулацията на новия градъ послужиха църквитѣ Св. София и Св. Недѣля. Отъ голѣмитѣ стари джамии се запази само черната джамия, на една частъ отъ която се построи днешната църква Св. Седмочисленици, а другата недавно биде разрушена и се издигна хубавъ паркъ. Остана сжщо голѣмата джамия, въ която по настоящемъ се помѣщава Народния архологически музей и централната джамия, (до банитѣ) кждето турцитѣ днесъ извършватъ богослужението си.

Въ последнитѣ нѣколко години младата българска столица промѣни коренно своята физиономия. Голѣма частъ отъ улицитѣ биде павирана и на мѣста, кждето доскоро имаше купища камъни и боклуци се направиха хубави градини, почна се насаждането на дрѣвчета по нѣкои отъ по-широкитѣ улици и пр. Тукъ му е мѣстото да споменемъ и за огромния кооперативенъ строежъ напоследъкъ въ българската столица. Желанието у българина да има собствено жилище, е известно отдавна като негова отличителна черта. За това му дойде въ услуга кооперативния строежъ. Днесъ въ столицата се виждатъ монументални кооперативни жилищни палати съ 60-70 апартаменти, а сжщо така и съпритежателски жилищни домове съ по-малко такива. По този начинъ се даде едно правилно разрешение на бушуващата по преди жилищна криза. Днесъ тѣзи сгради се строятъ по всички най-нови изисквания на модерната архитектура и допринесоха къмъ разхубавяването на престолния градъ София.

По нататъкъ ще дадемъ планъ за обиколка на столицата и разглеждане на нейнитѣ забележителности.

От 20-те години на XX в. по софийските улици започват се появяват все повече масивни съпритежателски домове.

Since the 1920s, more and more massive condominiums have appeared on the streets of Sofia.

Кооперативна сграда на ъгъла
на ул. „Патриарх Евтимий“ и
ул. „Ангел Кънчев“, построена
през 1933 г.

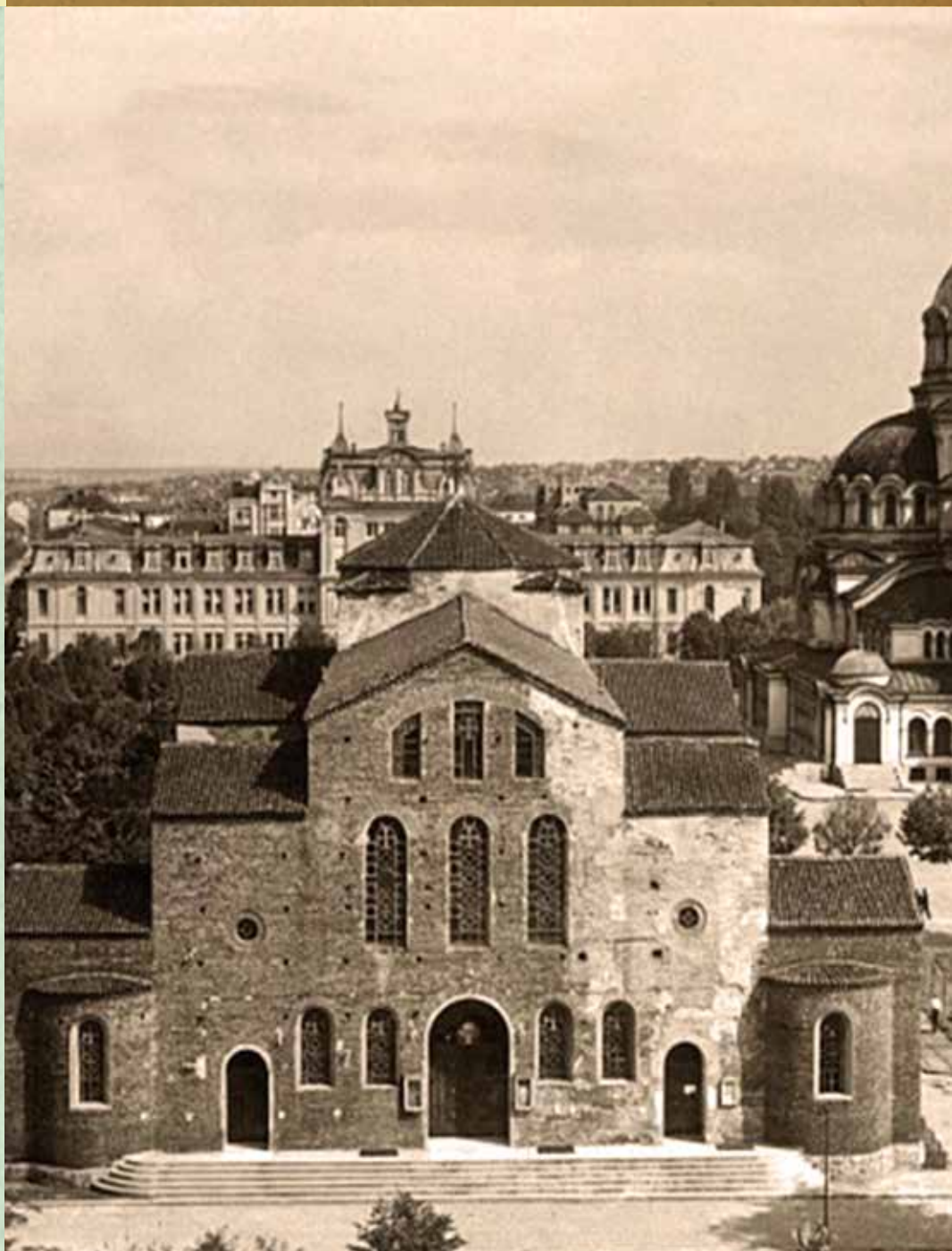

Cooperative building on the corner
of Patriarch Evtimiy St and
Angel Kanchev St, built in 1933.

Църквата „Св. София“
в началото на 20 в.

St Sofia Church at the beginning
of the 20th century

Църкви

Св. София. — Света София е най-старата православна църква в София. Направата ѝ е византийска. Градена е по времето на Юстинианъ I (527—565). До днесъ, въпреки многото разследвания и проучвания не е могло да се установи по какъвъ случай, презъ кои и колко години е извършено строенето. (Вж. стр. 7)

Царь Крумъ още, и то като езичникъ следъ превземането на града е запазилъ тази църква. Следъ покръстването на българитъ тя е станала важна катедрала (съборна църква). По време на турското робство обаче (1386 г.), църквата почва да отпада. На първо време отоманитъ сж били длъжни да спазватъ църквитъ непокътнати. Въ последствие, обаче, тя бива превърната въ джамия. Следъ земетресенията презъ 1818 и 1858, когато пострадали много постройки въ София църквата „Св. София“ бива превърната въ турски оржжеенъ складъ, а сжщо така и въ българско време продължаваше на първо време да бжде такъвъ.

Презъ 1900 год. се извърши поправката на южния (дѣсния) корабъ на църквата, въ който до скоро се извършваше богослужението. Презъ 1911 год. се направиха основни разкопки, като се разрушиха съвсемъ мозаичнитъ подове безъ да се поправятъ.

Днесъ църквата е вече реставрирана и биде пресветена на 28. X. 1930 год.

Храмъ-паметникъ „Св. Александъръ Невски“

До самата църква „Св. София“ тържествено се възвишава храмътъ—паметникъ „Александъръ Невски“, построенъ върху едноимененъ площадъ. (Вж. стр. 19)

Следъ освобождението на България, Руското Пе-

Църква „Св. София“

*Храм-паметник
„Александър Невски“*

Църква „Св. Неделя“

Други църкви в столицата

Друговерни храмове

Църкви

Churches

St Sofia Church

Alexander Nevsky

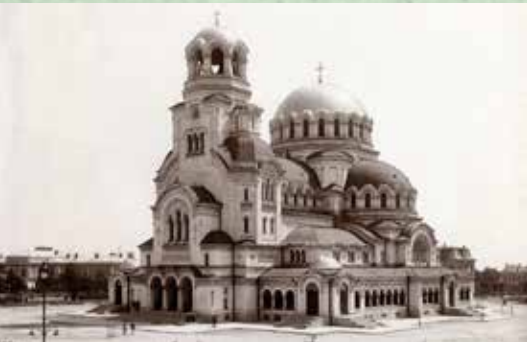
Memorial Temple

St Nedelya Church

Other churches in the capital city

Other religious temples

Катедралата
„Св. Александър Невски“,
10-те години на XX в.

St Alexander Nevsky Cathedral
in the 1910s

троградско Славянско Общество е поискало да направи съ свои сръдства въ София единъ храмъ и паметникъ за споменъ на великото дѣло на Царя-Освободителя. Българското правителство решава, че изграждането на този храмъ-паметникъ би било по-умѣстно да се извърши отъ благодарния български народъ и действително презъ 1882 бива положенъ тържесствено основния камъкъ на новия храмъ. Строежа на храма е започнатъ презъ 1904, а завършенъ презъ 1912 г. Освещаването се извърши презъ м-ць септемврий 1924 г.

Стилътъ на църквата въ основата си е византийски съ голѣми преправки и модерни украси. Църквата има видъ на голѣмъ триетаженъ корабъ. На камбанарията висятъ 12 камбани, най-голѣмата отъ тѣхъ тежи 12,000 кгр.

Всичкитѣ картини сж отъ наши и руски талантливи художници. По кржга, върху който лежи голѣмия куполъ горе съ тънки златни букви е написана молитвата Господня — „Отче Нашъ“. Църквата се освѣтлява съ електричество. Отъ лѣвата страна вжтре въ храма има широка мраморна стълба за къмъ подземие, което е обширно както и цѣлия храмъ. Последното е гробница съ готови мраморни гробове, предназначени за царетѣ и заслужили български дейци. Цѣлата сграда събира 5,000 души.

Храмътъ-паметникъ „Алекс. Невски“ по своята пищност и великолѣпие е първата на Балканитѣ и за служено привлича вниманието на всѣки чужденецъ.

Разглеждане на храма може да стае всѣки день. Албуми съ илюстрации и историята на сжщия се продаватъ вжтре.

Църквата Св. Недѣля

Презъ 1856 г. българскитѣ християни въ София възползувани отъ дадената имъ отъ турцитѣ малко повече

свобода сж си изградили и преустроили западащата вече църква като ѝ билъ даденъ единъ хубавъ и масивенъ видъ. Въ църквата се намиратъ мощитѣ на българския революционеръ С. Г. Раковски, пренесени отъ Букурещъ. Южно подъ олтаря на църквата подъ плачущата върба се намира гроба на българскиятъ екзархъ Йосифъ I починалъ презъ 1915 г.

Презъ месецъ априлъ 1925 г. тукъ въ този храмъ по време погребението на убития генералъ Георгиевъ биде извършенъ атентатъ, който взе много жертви.

Храма по настоящемъ е възобновенъ изъ основи и биде тържествено преосветенъ на 7 апр. 1933 г.

Други църкви въ столицата:

Св. Параскева, която се намира източно отъ *Св. Недѣля*. На жгъла на улицитѣ: „Клементина“ и „Царь Калоянъ“ се намира и малката старинна църквица „*Св. Петка*“ (*Св. Параскева*). Срещу нея пъкъ се намира църквицата *Св. Никола Стари*.

Църквата „*Св. Георги*“ се намира на ул. „Царь Калоянъ“ — северно отъ ул. „Клементина“. Регулацията на града е извадила тази църква и ценна старина по срѣдъ улицата. Тя се счита за най-старата древноста на София.

„*Св. Петка Самарджийска*“ се намира на ул. „Мария Луиза“ 4. Характеризира се съ това, че въ нея се пазятъ много вещественни писмени доказателства отъ събития изъ миналото на София.

Църквата „*Св. Спасъ*“ се намира на ул. „Лавеле“.

Църквата „*Св. Никола Нови*“ се намира въ квартала „Три кладенци“. Тя е издигната презъ 1900 год.

„*Св. Кирилъ и Методи*“ е новъ храмъ съ хубава изработка и бележитъ дървенъ иконостасъ, изкусна рѣзбарска работа.

„*Св. Седмочисленици*“ се намира на ул. „Гр.

Църквата „Св. Седмочисленици“ е преустроена джамия. Осветена е през 1903 г., като реконструкцията е напълно завършена през 1913 г.

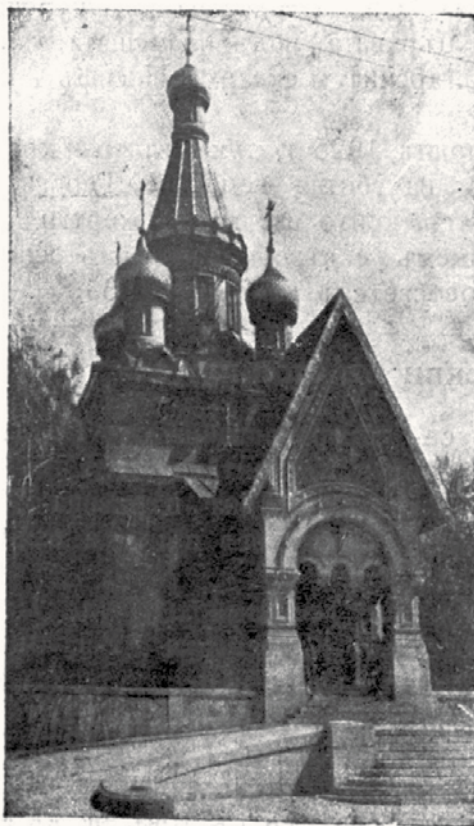
Sveti Sedmochislenitsi Church is a converted mosque. It was consecrated in 1903, and the reconstruction was fully completed in 1913.

Игнатиевъ“, на мѣстото на нѣкогашната джамия, наречена Черната джамия, понеже въ нея имало и затворъ.

Немската лутеранска църква, построена през 1879 г. за княз Александър I Батенберг на бул. „Дондуков“ № 60. В двора ѝ има и Немско училище. И двете са разрушени при бомбардировките 1944 г.

The German Lutheran Church built in 1879 for Prince Alexander I of Battenberg at 60 Dondukov Blvd. There was a German school in its yard. Both were destroyed during the bombings in 1944.

Руската църква „Св. Николай“

храмъ, който е билъ предназначенъ за посолството на руситѣ.

Освенъ това въ различнитѣ предградия на София има още и разни други църкви — всички новопостроени.

Руската църква „Св. Николай“, която краси днесъ бул. „Царъ Освободителъ“ е построена по инициативата и изричното желание на руския посланикъ въ София Бахметиевъ, който по възгледъ е билъ строгъ поклоникъ на руския царизъмъ и въпрѣки протеститѣ на частнитѣ собственици е издействувалъ отъ властта това мѣсто и е издигналъ този

Друговѣрни храмове

Протестански църкви има сѣщо две. На бул. „Дондуковъ“ се намира германската лутеранска църква, зидана за религиознитѣ нужди на първия български князь

Александър Батембергъ. На ул. „Солунска“ се намира евангелската американска църква, молитвенъ домъ на българските евангелисти.

Въ София има две католически църкви: „Св. Йосифъ“ и „Св. Францискъ“. Първата се намира на ул. „Лавеле“, посрѣдъ града (ул. „Царъ Борисъ“ 104).

Въ послѣдствие австрийския императоръ Францъ Йосифъ подарилъ сума, съ която Монсиньоръ Масини изградилъ новъ храмъ на ул. „Чепино“ 9 и го нареклъ „Св. Францискъ“ — патронъ на Фр. Йосифъ.

При църквата *Св. Йосифъ* има мъжки и девически манастири. Католицитѣ издържатъ сжщо и едно сиропиталище на ул. „Гургулять“ подъ наименование „Надежда“, а сжщо така

и една болница — „Кн. Клементина“ при гарата. И въ дветѣ болници служатъ сестри отъ двата ордена.

Еврейски синагоги има три: една въ западния край на града, втората на ул. „Екзархъ Йосифъ“ (за нѣмски евреи) и трета централна — до халитѣ, на ул. „Екзархъ Йосифъ“. Тази е най-голѣма, нова, величествена постройка съ отлична отворена вътрешность, съ галерия отъ мраморни колонади, еврейско — арабски стилъ.

Срѣдства за изграждането ѝ сж събрани отъ еврейската община въ София.

Джамията на пл. Бански

Софийската синагога е най-големият сефардски храм в Европа. Построен е през 1909 г. по проект на австрийския архитект Фридрих Грюнангер.

The Sofia Synagogue is the largest Sephardic temple in Europe. Built in 1909, it was designed by the Austrian architect Friedrich Grünanger.

Photo: The Mosque on Banski Square

Паметник „Цар Освободител“

Докторски руски паметник

Руски паметник на

Цариградско шосе

Руски паметник на

пл. „Македония“

Паметник-мавзолей на

Княз Александър Батенберг

Паметник на св. Климент

Паметници

Monuments

Tsar Liberator Monument

Doctor's Russian Monument

Russian Monument on

Tsarigradsko shose

Russian Monument on

Macedonia Square

Monument-mausoleum of

Knyaz Alexander Battenberg

St Kliment Monument

Photo: Tsar Liberator Monument

Посрѣдъ града, до новата баня, се издига едничката оцѣлѣла турска джамия въ характеренъ стилъ — живъ паметникъ на турското владичество. Отъ кого и кога е градена тя, сведения никой не може да даде, дори и мюфтията, който служи въ нея.

На площадъ „Св. Недѣля“ до митрополията се намираше низка стара *арменска* църква-параклисъ.

На бул. „Македония“ има нова *грѣцка* църква, а на ул. „Царъ Борисъ“ 110 — *румѣнска*.

Паметници

Въ София сж издигнати следнитѣ паметници:

Паметникъ Царъ Освободителъ се намира на площада предъ Народното Събрание. Той е бронзовъ, съграденъ е отъ специаленъ комитетъ. Конната статуя, както и всички други статуи, релефи и барелефи по странитѣ сж изработени отъ италианскиятъ художникъ Цоки по международенъ конкурсъ. Въ срѣдата Царъ Освободителъ стоина конь спокойно, държейки въ дѣсната си ржка манифеста, съ който се обявява на рускиятъ народъ,

Паметникъ „Царъ Освободителъ“

че се почва война съ Турция за извоюването свободата на поробения братъ — българинъ.

Отпредъ се виждатъ група войници, въоръжени, предвождани отъ богинята на победата съ мечъ въ ржка, летящи, за да изпълнятъ заповѣдта на царя. Отъ дветъ страни на царя се виждатъ командуващитъ тогава руски генерали, всички на коне, стремително да се впускатъ, за да изпълнятъ възложената имъ задача. Отзадъ пъкъ се вижда българскиятъ народъ въ форма на релефъ, въ всичкитъ си слоеве и носии посрѣща и подпомага освободителитъ. Отъ западната страна ниско барелефътъ изобразява Санъ-Стефанскиятъ договоръ. На масата графъ Игнатиевъ диктува на турскитъ паши границитъ на Санъ-Стефанска България. Отъ дѣсна страна, на изтокъ, барелефътъ представлява откриването на Учредителното Народно Събрание за изработването на конституцията. Отъ задна страна барелефътъ изобразява боятъ на нашитъ опълченци при Шипка и Шейново. Отпредъ има бронзовъ лавровъ венецъ, сложенъ отъ румънското правителство при освещаването на паметника.

Докторски руски паметникъ, съграденъ пакъ отъ руситъ въ градината между улицитъ „Шипка“ и „Оборище“ за споменъ на загиналитъ презъ 1877—1878 год. медицински чиновове, чиито имена сж записани върху блоковитъ камъни.

Руски паметникъ, предъ кавалерийскитъ казарми на Цариградското шосе, построенъ върху старъ овалень гранитъ.

Руски паметникъ, на бул. „Македония“ посветенъ на Царя-Освободителя Александра I-ви, съграденъ презъ 1880 г. отъ руското правителство.

Василъ Левски — паметникъ до Държавната печатница, издигнатъ отъ особенъ комитетъ за увѣковчаване паметта на нашитъ народни дейци; паметникътъ е сложенъ почти на сщщото мѣсто, кждето е обесенъ революционеръ Левски. Украсата на паметника съ волски

Паметникътъ „Цар Освободител“ е тържествено открит на 30.08.1907 г. в присъствието на сина на Александър II Владимир Александрович със сина си Андрей и цар Фердинанд със синовете си Борис и Кирил.

The Monument to the Tsar Liberator was inaugurated on August 30, 1907 in the presence of Alexander II's son Vladimir Alexandrovich with his son Andrei and Tsar Ferdinand with his sons Boris and Cyril.

Паметникът на Апостола
на българската свобода
Васил Левски в деня на
неговото откриване,
22 октомври 1895 г.

The monument to the Apostle of
Bulgarian freedom Vasil Levski
on the day of its inauguration,
October 22, 1895.

глави, по образа на старитѣ римляни, показва, че загиналият е пренесенъ жертва предъ отечествения олтарь.

Паметникъ—мавзолей на Кн. Александъръ Батембергъ се намира на бул. „Фердинандъ“ срещу царската зоологическа градина. Александъръ Батембергъ, избранъ за князь на България отъ Великото Народно събрание презъ 1879 г., пое управлението на 22 годишна възраст. Батембергъ не бѣ много щастливъ въ службата си. На 9 августъ 1886 год. недоволни военни го детронираха. Той, обаче, бѣ отново повърнатъ. Вслушвайки се въ гласа на Русия, той презъ 1886 г. се откажа отъ престола. Презъ 1893 год. Батембергъ се помина отъ преплитане на червата. По желание на тогавашниятъ князь Фердинандъ и на правителството, тѣлото бѣ пренесено въ София и се съхранява и до днесъ въ гробницата—мавзолей.

Св. Климентъ. Този паметникъ се намира на бул. „Царь Освободитель“ срещу новопостроениятъ ректоратъ на софийския държавенъ университетъ. Презъ 1916 год. по случай хилядогодишнината отъ смъртта на светеца, който е патронъ на университета, биде положена тържествено споменна плоча на мѣстото за този паметникъ, който въ последствие биде тоже издигнатъ.

МУЗЕИ

Въ София имаме следнитѣ три музеи: 1) *Народенъ археологически музей* съ картинна галерия. 2) *Етнографически музей*. 3) *Царски музей по естествена история*.

Всички тѣзи музеи по настоящемъ се помѣщаватъ въ доста неудобни и малки сгради.

I. Народенъ Археологически музей

Народниятъ археологически музей се помѣщава въ нѣкогашната турска джамия, градена презъ 1474 г. Джа-

мията представлява квадратъ и заема едно пространство отъ 1450 квадратни метра. Въ послѣдствие сж направени нѣкои видоизмѣнения и нови пристройки къмъ сградата.

Музеятъ далечъ не е въ състояние да побере всичкитѣ онѣзи ценни старини и голѣма часть отъ послѣднитѣ сж разхвърлени и по двора, кждето сж изложени на разрушение.

Музеятъ е основанъ едновременно съ Народната библиотека (1878) подъ общо управление. Презъ 1892 г. музеятъ се отдѣли и почна да се развива самостоятелно. Започналъ безъ нищо, той днесъ се радва на завиденъ имотъ и то отъ многобройни паметници, съставляващи голѣмо богатство. Този музей съдържа и твърде рѣдки старини, за които много учени се интересуватъ.

Добрятъ редъ и отличното подреждане на всички старини се дължатъ на усърдната дейность на бившия директоръ на сщия—Д-ръ Б. Филовъ. Той направи много разкопки, които се увѣнчаха съ богати резултати и даде на българската археология много съчинения.

Всѣки посетителъ въ София трѣбва да се отбие и прегледа музея. Въ него той ще види голѣми художествени творения, отъ които ще получи голѣма наслада, ще научи нѣщо за културата и изкуството на старитѣ народи по нашитѣ земи, ще се ползува за своето занятие и ще види постепенното развитие, по което сж вървѣли балканскитѣ народи презъ вѣковетѣ.

За да се разгледатъ многобройнитѣ предмети е необходимо много време — най-малко 4-5 посещения. При липса на такова време посетителътъ може да се задоволи и да прегледа най-важнитѣ произведения отъ човѣшката ржка. Старинитѣ въ музея сж наредени на групи по сродство и значение. Наредбата прави сжщевременно и добро впечатление на окото.

Музеятъ съдържа петъ отдѣли:

I. Предисторически старини,

Народен археологически музей

Етнографически музей

Царски научни институти

Зоологическа градина

Ботаническа градина

Сбирка при геологическия институт

Градини

Музеи

Museums

National Archaeological Museum

Ethnographic Museum

Royal Scientific Institutes

Zoological Garden

Botanical Garden

Geological Institute Collection

Gardens

В Буюк джамия (Голямата джамия), построена през 1494 г., се помещава Археологическият музей, основан през 1878 г.

Buyuk Mosque (Great Mosque) built in 1494, houses the Archaeological Museum, founded in 1878.

II. Каменни и керамични гръцко-римски старини,
 III. Нумизматически (парични) старини,
 IV. Каменни и металични старобългарски старини и
 V. Старобългарски и съвременни художествени произведения, живописъ, скулптура, рѣзбарство и пр.

Въ самиятъ музей се продаватъ специални водачи, по които може да стане разглежданвто на старинитѣ и при това като се спазва движението да става винаги въ дѣсна страна. Отворенъ за публиката срѣда, петъкъ и и недѣля (до обѣдъ) — 2 лв. вторникъ, четвъртъкъ и сѣбота — 5 лв. входъ отъ 10—12 и 14—17.

Етнографически музей

Въ този музей сѣ събрани и изложени носитѣ нажитѣ, образитѣ и обичаитѣ на българскитѣ народѣ. Музеятъ е основанъ презъ 1893 г. За сега се помѣщава на площада предъ Народното събрание.

Въ разнитѣ етажи на това здание сѣ наредени народнитѣ носии, оржжия, знамена и др., а сѣщо така сѣ събрани и наредени старо български книги, вестници, кондики, ржкописи и документи отъ епохата на българското възраждане (1762—1878) по народнитѣ възстания за освобождението на България, по съединението на северна съ южна България и др. Тукъ се намиратъ ценнитѣ архиви на Неофита Рилски, Александъръ Ст. Екзархъ, С. Г. Раковски, Н. Бончевъ, Добри Войниковъ, В. Левски, Хр. Ботевъ, Филипъ Тотю и пр. на общини и митрополии отъ Царството, отъ Македония и Добруджа.

Отворенъ за публиката: понеделникъ, срѣда и петъкъ 9—11¹/₂ и отъ 15—17¹/₂ часа — 5 лв., останалитѣ дни входа е свободенъ. (сѣб. и нед. сл. об. затворено).

Царски научни институти

Бившиятъ български царъ Фердинандъ основа и поддържаше нѣколко научни институти, а именно:

Естествено исторически музей при Двореца, на жгъла на ул. „Царь Освободитель“, срещу руската църква. Музеят съдържа сбирки отъ животни, растения и минерали, събирани главно отъ България и Балканския полуостровъ. Въ музея най-добре сж представени сбирките отъ животни наредени въ 13 зали. Сбирката отъ птици съдържа повече отъ 1680 вида, 15,000 екземпляри. Тя е една отъ най-богатитъ въ цѣла Южна Европа. Много богата е сбирката отъ птичи яйца (стая № 7), която съдържа яйцата на вички видове птици, които се срещатъ въ България.

Сбирката отъ насекоми съдържа повече отъ 30,000 твърдокрили насѣкоми.

Рибитъ, земноводнитъ и влечугитъ сж въ стая № 8, където правятъ впечатление гиганскитъ костенурки отъ Черно и Бѣло морета. Всички сбирки сж наредени въ образцово построени желѣзни витрини съ грамадни стѣклени врати. Сбирката отъ сушени растения съдържа повече отъ 200,000 нумера.

Сжщо тукъ ще видите сбирка отъ минерали, съдържащи 1000 добре подбрани минерали отъ разнитъ краища на земното кълбо. Отворенъ: сжбота 10—12¹/₂, недѣля, 14 ¹/₂—18 ч. Входъ 5 лв. (сега въ ремонтъ)

Ентомологична станция. Целта на станцията е всестранното проучване насѣкомната фауна въ България и специално проучване живота на вреднитъ за земледѣлското стопанство видове. Тя е единствената на Балканския полутровъ.

Въ нея иматъ достъпъ само специалисти. Въ услуга е и на държавнитъ земледѣлски учреждения и частни землевладѣлци.

Зоологическа градина

Зоологическата градина се намира на бул. „Фердинендъ“ (края на ул. „Гурко“), въ източната страна на

Естественоисторическият музей е създаден е през 1889 г. от княз Фердинанд. Експозицията е открита за посетители през 1907 г.

The Natural History Museum was established in 1889 by Knyaz Ferdinand. The exposition was opened to visitors in 1907.

града, основана още отъ Царь Фердинандъ. Преди войната тя бѣ една отъ най-богатитѣ и то особено отъ къмь птицитѣ.

Днесъ градината се поддържа грижливо и съдържа доста разнообразна фауна, като не липсватъ и доста рѣдки и интересни животни, а особено грабливитѣ птици.

Отворена е начиная отъ м. май до началото на м. ноемврий всѣки день 9—12 пр. об. и отъ 2—6 сл. об. Входа е 5 лв. за възрастни и по 3 лв. за учащи се.

Ученици, придружени отъ учитель, войници подь команда, а сжщо така и групи екскурзиянти не плащатъ входна такса.

Ботаническа градина

Тя се намира въ съседство на зоологическата такава. По богатство на растенията тази градина заедно съ онази въ двореца Врана заема едно отъ първитѣ мѣста на Балканския полуостровъ. Особено сж богати алпинеумитѣ, които съдържатъ всички видове растителность отъ цѣлото земно кълбо, а най-вече балканската флора.

Растителността въ ботаническата градина е наречена еволюционно — отъ мъховетѣ до най-красивитѣ цвѣтя и най-хубавитѣ плодове.

Сбирка при геологическия институтъ

Едни отъ най-интереснитѣ сбирки при университета сж онѣзи, по минералогия, петрография и геология — палеонтология. Сбиркитѣ отъ мѣстния материялъ спомагатъ за изучване отечественитѣ минерали и скали.

Ботаническиятъ институтъ се намира въ двора на I мъжка гимназия.

Зоологическия институтъ — на ул. „Оборище“.

Музей „Иванъ Вазовъ“ ул. „Ив. Вазовъ“ 10, отворенъ всѣки вторникъ и петъкъ отъ 15—17 ч.

Лакомства за слона в
Зоологическата градина

Treats for the elephant at the Zoo

Градини

Градската централна градина се намира до Двореца съ разкошно обширно казино вътре, където обикновено стават балове и разни концерти и забави, а лѣтно време градински увеселения.

Друга градина е онази около „Докторския паметник“, между улицитѣ „Оборище“ и „Шипка“, която сжщо така се поддържа доста грижливо.

Преди нѣколко години се направи градина и предъ градскитѣ минерални бани върху мѣстото на нѣкогашната стара римска баня.

На жгъла на улицитѣ „Ангелъ Кънчевъ“ и „Солунска“ се намира сжщо малка градина.

Предъ старата и новата монументална църкви: „Св. София“ и „Александъръ Невски“ се намира сжщо малка приветлива градинка.

Недавна предъ Военния клубъ на ул. „Царъ Освободителъ“ се направи модерна и красива градина, където децата на живушитѣ наоколо семейства денемъ използватъ слънцето.

Извънъ града до скоро, а днесъ поради разширението на сжщия, вече въ предѣлитѣ му, остана и нахождащата се до Орловия мостъ *градина „Князь Борисъ“*. Сто хектара сж засѣти съ цвѣтя и треста съ разни дървета и борова гора. Борисовата градина е едничкото най-много посещавано отъ стари и млади прохладно и приятно мѣсто. Въ тази градина се намиратъ и спортни клубове, юнашки и детски игрища. Боровата гора е посадена презъ 1893 год., и днесъ тя, благодарение грижитѣ и усърдията на добри градинари, е въ добро положение. Въ тази гора се намиратъ астрономическата обсерватория, голѣмъ воденъ резервоаръ, разсадникъ и духовната семинария.

Борисовата градина притежава и хубаво езеро, което зиме служи за пързаляне, а лѣте — за спортъ съ

Езерото Ариана в Борисовата градина, 30-те години на XX в.

Lake Ariana in Borisova Garden, 1930s.

Министерство на народното
просвещение

Академия на науките

Държавен университет
със 7 факултета

Средни училища

Прогимназии

Първоначални училища

Специални училища

Стопански училища

Курсове

Чуждестранни училища

Културни учреждения

Cultural institutions

Ministry of Public Education

Academy of Sciences

State University with 7 faculties

Secondary schools

Lower Secondary schools

Primary schools

Special schools

Business schools

Courses

Foreign schools

лодки. По срѣдата на езерото има добър бюфетъ, дансингъ и ресторантъ (казино „Ариана“).

Културни учреждения

М-во на Нар. Просвещение, — ул. Царица Иоана 14
Академия на Наукитѣ, — площадъ „Народно събра-
ние“ № 3.

Държавен университетъ. Ректоратъ на бул. Царь
Освободителъ, съ 7 факултети.

Юридически, находящъ се на ул. „Шипка“ № 4
тел. 855.

Историко-филологически — въ ректората.

Физико-математически на ул. „Московска“ № 47
тел. 187.

Медицински — ул. „Московска“ и „Дунавъ“ № 15,
тел. 1565.

Агрономически — на бул. „Др. Цанковъ“, тел. 2281

Богословски — пл. „Св. Недѣля“ № 19, тел. 2252.

Ветеринаренъ — Цариградското шосе, тел. 2942.

Универс. библиотека — въ ректората, тел. 5-55.

Висша коопер. школа ул. „Ив. Вазовъ“ 1, тел. 2480.

Военно на Н. В. училище — вънъ града тел. 756.

Художествена академия — ул. „Шипка“ 2, тел. 39.

Дър. Музикална академия — ул. „Тетевенска“ 1
тел. 753.

Географически институтъ бул. „Ц. Освободителъ“
9, тел. 14-10.

СРЪДНИ УЧИЛИЩА

I-ва мъжка гимназия — бул. „Дондуковъ“ и „Те-
тевенска“, тел. 126.

II-ра мъжка гимназия — ул. „Царица Иоана“ 61
тел. 294.

III-та мъжка гимназия — ул. „Гладстонъ“ и „Пи-
ротска“ 64, тел. 513.

I Девическа гимназия — ул. „Царь Шишманъ“ № 30 тел. 199.

II Девическа гимназия — ул. „Дунавъ“ 28, тел. 841.

III Девическа — бул. „Хр. Ботевъ“ 57, (жгъла „Нишка“) тел. 270.

Търговска гимназия при Соф. Търг. Индустр. Камера — ул. „Розова долина“ 1, тел. 757 и 26-13.

Духовна семинария — вънъ града тел. 12.

Въ гимназиитѣ, мъжки и девически, програмата е еднаква. Абитуриентитѣ и отъ двата пола иматъ право на постъпване въ университета.

ПРОГИМНАЗИИ

Прогимназиитѣ сж съ тригодишенъ безплатенъ курсъ. Завършватъ се съ изпитъ. Въ прогимназиитѣ постъпватъ завършилитѣ курса на първоначалното училище. Въ София има 20 прогимназии всички смѣсени за момичета и момчета. Повече отъ прогимназиитѣ иматъ модерни и хигиенични сгради.

ПЖТЕКА

СЕДМИЧЕНЪ ИЛЮСТРОВАНЪ
ВЕСТНИКЪ ЗА ДЕЦА И ЮНОШИ

РЕДАКТОРИ { ЕЛИНЪ ПЕЛИНЪ
Д. ПОДВЪРЗАЧОВЪ
ПИЛИГРИМЪ

Одобрень и препоръчанъ отъ Министерство на Народното просвѣщение за всички основни училища и прогимназии съ окр. № 19263/933 г.

Год. абон. 60 лв. полуг. 30 лв.
Адресъ: ПЖТЕКА. ул. Априловъ 16 а — София

Ректоратът на Държавния
(Софийски) университет
през 1934 г.

The Rectorate Building of the State
University (Sofia University) in
1934

ПЪРВОНАЧАЛНИ УЧИЛИЩА

Курсът на първоначалните училища трае 4 години. Завършва се с изпитъ. Въ София има 46 първоначални училища, повече от които имат нови модерни помъщения.

Частни първоначални училища въ София има 16.

СПЕЦИАЛНИ УЧИЛИЩА

Практическо търговско училище „Меркурий“ (мжжко) на *Тошко Костовъ* (основано презъ 1913 г.) — ул. „Денкоглу“ 17 тел. 13-94.

Девическо търговско училище „Минерва“ на г-жа К. Гаврийска — ул. Кн. Александъръ I, 1, тел. 39-65.

Практическо търговско училище „П. Мусевичъ-Бориковъ“ ул. „Бр. Миладинови“ 32 тел. 43-15
За милосердни сестри — бул. „Македония“ 49, тел. 21-11.

Държ. Техническо училище **„Царь Борисъ III“** (срещу игрището). Тел. 1171.

Желъзопжтно — бул. „Царица Иоана“ 69, тел. 1751.

Телеграфо-пощенско — бул. „Ген. Столѣтовъ“ №23 тел. 60. (до Окр. затворъ)

Механо-техническо — ул. „Нишка“ 89, тел. 534.

Държавно столарско резбарско — Индустриалния кв. 7, тел. 29-19.

Чирашко — при софийската търговска камара — бул. „Сливница“ 126, тел. 25-13 и 58-67

Ветеринарно ул. „Ц. Елеонора“ тел. чрезъ Военното министерство.

СТОПАНСКИ УЧИЛИЩА

Зора Ачкова — *професионално-стопанско училище* — ул. „Царь Борисъ“ 143 тел. 36-77.

М. Иванова — *дъвич. проф. уще* „Просвьта“ ул. „Ц. Борисъ“ 152 тел. 63-45.

Софийска търговска гимназия (мъжка) през 1932 г., днес – Национална финансово-стопанска гимназия

Sofia High School of Commerce for Boys in 1932, today – the National High School of Finance and Business

I Срѣдно девическо стопанско училище
 „Кн. Мария Луиза“ — (осн. 1893 г.) ул. „Лавеле“
 № 30 тел. 188.

„Надежда“ — проф. стоп. у-ще Д. Палигорова — ул. Алабинска 52, III етажъ.

Държавен институтъ за слѣпи — ул. „Царь Борисъ“ 153, тел. 4-11.

Държавен институтъ за глухонѣми — ул. „Царь Шишманъ“ 21 тел. 13-99.

КУРСОВЕ

„Екселсиоръ“ — гимназиални и прогимназиални курсове на д-ръ Б. Гаврийски — ул. „Кн. Александъръ“ № 1, тел. 39-65.

Училище за нови езици на г-жа Кузмина
 ул. „6 септемврий“ и „Ив. Вазовъ“ тел. 41-44.

Въ София съществуватъ първоначални училища и прогимназии принадлежащи на български инородни и иновѣрни граждани, субсидирани отъ държавата. Такива сж: три еврейски, арменско, грѣцко, мохмеданско и др.

ЧУЖДЕСТРАННИ УЧИЛИЩА *)

Американски колежъ — вѣнъ отъ града — тел. 29-63.

Германско училище ул. Парижъ 3 тел. 47-00.

Германска гимназия — бул. Евл. Георгиевъ между ул. Царица Елеонора и Оборище. Телеф. 18-10.

Кр. Италиянско срѣдно у-ще прогимназия и гимназия — ул. Раковски 145, тел. 45-84.

*) Подробности по условията за постъпване и пр. въ чуждестраннитѣ у-ща се намира въ края на отдѣла София.

Германската гимназия, 1934 г.
 Днес в сградата се помещава
 Националната музикална
 академия „Проф. Панчо
 Владигеров“.

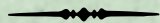

The German High School, 1934.
 Today the building houses the
 National Academy of Music.

Културни дружества и съюзи

Библиотеки

Читалища

Cultural societies and unions

Libraries

Community centers

Старата сграда на
Народната библиотека
на ул. „Раковски“

The old building of
the National Library
on Rakovski Street

Кр. Италианско у-ще „Манцони“ — забавачница и основно у-ще — ул. Ст. Караджа 19, тел. 26-78.

Католическо французко търговско у-ще
ул. Пиротъ 9. Тел. 66-03.

Французски пансионъ и екстернатъ за момичета — ул. Лавеле 3.

Училище и пансионъ „Св. Мария“ — ул. Гургулять 32. Тел. 23-17.

Румънско у-ще — ул. Царь Симеонъ и Царь Борисъ.

Културни дружества и съюзи

Въ София се намиратъ централнитъ управления на всички културни и професионални дружества и съюзи. Всички чиновници и професии иматъ свои сдружения, а нѣкои сж обединени въ общъ съюзъ на съюзи, като: съюзъ на основнитъ учители, съюзъ на гимназиялнитъ учители, съюзъ на писателитъ и публициститъ, на библиотецитъ, съюзъ на желѣзничаритъ, на телеграфопощенскитъ чиновници, на фелдшеритъ, на секретарь-бирницитъ, на земледѣлцитъ, индустриалцитъ, занаятчийски, професионални работници и др.

Библиотеки

Първата обществена библиотека въ София е основана въ турско време, около 1860 г., отъ учителя Сава Филаретовъ, която е носела името на софийскитъ благодетель и патриотъ Иванъ Денкоглу, отъ с. Балша (Софийско).

Наследница на тази скромна сбирка е днешната Народна библиотека, основана следъ освобождението презъ 1878 год. отъ първия софийски руски губернаторъ П. Алабинъ, на чието име е и една софийска улица — „Алабинска“. Така постепенно библиотеката се

обогатява и съ една голѣма пратка руски книги отъ Алабина, а сѣщо и отъ мнозина други общественици. Къмъ библиотеката се открива и музейно отдѣление. Така тя постепенно еволюира, обогатява се и по времето на министра д-ръ К. Иречекъ (1881) библиотеката съдържа вече 3942 съчинения въ 8797 тома. Презъ 1897 — 18,155 съчинения въ 22,345 тома. Въ последствие къмъ 1920 год. библиотеката брои вече 125,000 тома на разни езици и богата ценна сбирка отъ важни славянски ръкописи, около 1100. Библиотеката е доста голѣма и е готова да даде винаги всички улеснения на занимаващитѣ се съ научна работа хора.

Днесъ библиотеката притежава надъ 200,000 тома книги заедно съ списанията, старописитѣ и дубликати-тѣ. Въ България сѣществува специаленъ законъ по силата на който Народната библиотека събира всички произведения на българската мисълъ.

Културното дружество „Славянска беседа“ притежава сѣщо голѣма библиотека и то предимно съ илюстровани здания. Отъ тази библиотека се ползватъ само членоветѣ на „Славянска Беседа.“

Дружество „Славянска Беседа“ е образувано презъ 1880 год. отъ чехи, българи, руси, поляци и др. славяни, съ цель за славянско единение и си построяватъ отличенъ за онова време театраленъ и за събрания салонъ.

Въ квартала „Подуене“ преди около 28 години е открита народо популярна библиотека подъ името читалище „Алеко Константиновъ“.

Градътъ днесъ разполага съ много квартални читалища повечето отъ които иматъ и свои собствени салони и хубави читални.

Славянска беседа,
30-те години на XX в.

Slavyanska Beseda
Community Centre, 1930s

ТЕАТРИ

Народен театър

Преди 26 години (3. I. 907 г.) София се сдоби съ красива монументална театрална сграда, находяща се въ самиятъ центъръ на града, на нѣколко крачки отъ двореца, между Градската градина и Военното министерство. Зла участъ, обаче, отреди това хубаво национално богатство да пострада и то жестоко отъ пожара презъ 1923 год. (4. II.). Благодарение на инициативата на цѣло-

Народен театър
Кооперативен театър
Театър „Сладкаров“
Свободен театър „Одеон“
Роял

Театри

Theatres

National Theatre
Cooperative Theatre
Theatre "Sladkarov"
Odeon Free Theatre
Royal

купниятъ български народъ и онази на правителството, днесъ, следъ нѣколко годишна усилена работа и голѣми материални жертви, театърътъ биде реставриранъ и значително модернизиранъ и уголъменъ. Днесъ тази сграда е една отъ най-красивитѣ въ престолния градъ, съ всички най-модерни приспособления въ сценировката, удобства за публиката и артиститѣ, съ една речъ театърътъ доби видъ на европейски такъвъ.

Photo: The National Theatre

Тукъ даватъ спектаклитѣ си, както драмата, тъй и операта. Тел. 1-68, 2-21 3-90 и 40-85.

Кооперативенъ театъръ

Това е първия оперетенъ театъръ въ страната представляващъ редовно оперетнитѣ новости. Той дава своитѣ представления въ театъръ „Ренесансъ“, театрална сграда отъ 1918 г. съ около 950 мѣста. Намира се на бул. „Хр. Ботевъ“ № 207 и пл. „Възраждане“, телефонъ 15—12; дневна каса: бюро „България“ ул. „Търговска“ 4, тел. 26—28.

Театъръ „А. Сладкаровъ“

Този театъръ е сформиранъ по-късно, обаче тукъ се играятъ сжщо модерни оперети и се помѣщава въ новоремонтирания „Свободенъ театъръ“, построенъ презъ 1918 г., съ 1000 мѣста. Той се намира на бул. „Стоиловъ“ № 4, срещу паметника „Левски“. Тел. 23—01, каса „Бри“ (подъ хот. „България“) — тел. 50—90.

Свободенъ театъръ „Одеонъ“

Това е бившето кино „Одеонъ“, а по настоящемъ ревиютеатъръ. Намира се на ул. „Царъ Симеонъ“ № 74 телефонъ 10—30.

Роялъ, масивна и красива театрална сграда, съ 1, 100 мѣста, находяща се на ул. „Раковска“ № 104, по настоящемъ кино-театъръ.

Свободен театър – столичният професионален оперетен театър, 1918 г.

Free Theatre – the professional operetta theatre in Sofia, 1918

НАЙ-ГОЛЪМИЯ ВЪ БЪЛГАРИ
музикаленъ и нотенъ магазинъ

„БЪЛГАРСКА ЛИРА“

Ул. Лече № 22 Тел. 24-98

Голѣмъ изборъ отъ всички видове
МУЗИКАЛНИ ИНСТРУМЕНТИ И НОТИ

Салон Д-р Лонг
 Салон Алианс Франсез
 Салон Б.И.А.Д.
 Военен клуб
 Кооп

*Салони за
 концерти, сказки,
 събрания и др.*

*Halls for concerts,
 public lectures,
 meetings, etc.*

Dr. Long Hall
 Alliance Française Hall
 B.I.A.D. Hall
 Military Club
 Co-op

Photo: The Military Club

Салони за концерти, сказки, събрания и пр.

Салонъ Д-ръ Лонгъ, ул. „Раковска“ 90.
 Салонъ Алиансъ Франсезъ, пл. „Славейковъ“,
 Салонъ Б. И. А. Д. (Бълг. Инж. Арх. Д-во).
 зала за концерти и балове, ул. „Раковска“ 118 тел. 4-45

Воененъ клубъ, салонъ за концерти и балове
 бул. „Ц. Освободителъ“ 7, тел. 35 и 9-75.

КОНЦЕРТНА ДИРЕКЦИЯ
 „КРЕМОНА“

музикална кжща
 ул. Славянска № 2
 Телефонъ 29-47

„Кооп“ — модерен салон за концерти, сказки и пр. въ новопостроената монументална палата на Съюза на популярните банки въ България, находящ се на пл. Славейковъ и Раковска (срещу Дома на изкуствата и печата).

КИНО-ТЕАТРИ

Модерен театър (тонъ-филмъ) — ул. Мария Луиза № 34. Тел. 3-24.

„Капитолъ“ (тонъ филмъ) — ул. Екз. Иосифъ № 37 (срещу малката баня) тел. 63-20.

„Роялъ“ — ул. „Раковска“ № 104. тел. 43-52

Бълг. Кино-Университетъ (въ тонъ-кино Солунъ, ул. Солунъ и Ц. Асенъ, тел. 46-75 и 63-40). Всѣки день художественъ филми; всѣки недѣленъ и праздниченъ день, 10.30 ч. пр. пл., научни лекции съ филми и картини отъ видни лектори.

Кино Пачевъ (тонъ филмъ) — бул. Дондуковъ 18, тел. 29-53.

Държ. учен. кино ул. Ст. Караджа тел. 20-72.

Фениксъ — бул. Дондуковъ 43

„Култура“ — (тонъ-филмъ), Пл. Славейковъ (въ Учит. каса).

Почти въ всички квартали на София има малки кино-театри, въ които се представятъ повечето нѣми филми на втори и трети екранъ.

Подобреете радиоапарата сисъ поставяне радио-лампи

„VALVO“

Комплектъ тонъ-филмови коно-апаратури най-износно и доброкачествени при генер.-представителъ

Николай Джабаровъ

ул. Аксаковъ 5. Тел. 5-44.

Модерен театър

Капитол

Роял

Български кино университет

Кино Пачев

Държавно ученическо кино

Феникс

Култура

Кинотеатри

Cinemas

Modern Theatre

Capitol

Royal

Bulgarian Cinema University

Pachev Cinema

State school cinema

Phoenix

Culture

Журналисти в ежедневиия печат

Следпразнични вестници

Стопански вестници

Периодически печат

Детски

Театрални

Спортни

За жените

Хумористични

Публицисти

Периодичен печат

Periodicals

Daily press journalists

Post-holiday newspapers

Business newspapers

Periodicals

Children's

Theatrical

Sports

Women's

Humorous

Publicists

ЖУРНАЛИСТИ ВЪ ЕЖЕДНЕВНИЯ ПЕЧАТЪ

„Утро“ — Ст. Д. Таневъ, К. Наумовъ.

„Зора“ — Данаилъ Крапчевъ, Матей Бончевъ —
Бръшлянъ, К. Купенковъ.

„Заря“ — Кр. Станчевъ, Ст. Мавродиевъ.

„Свободна речъ“ — Йорданъ Мечкаровъ, Иванъ
Бояджиевъ.

„Миръ“ — Ив. П. Плачковъ, Хр. Бръзицовъ.

„Слово“ — Тод. Кожухаровъ, Разукановъ.

„Дневникъ“ — Ставри Наумовъ.

„Знаме“ — Д-ръ Петко Пенчевъ, Дим. Христо-
доровъ.

„Демократ. сговоръ“ (Цанковъ) — Дим. Павловъ,
Ал. Джаджевъ.

„Демокр. сговоръ“ (Ляпчевъ) — Хр. Стояновъ,
Дим. Чаковъ.

„Македония“ — Талевъ, Сим. Груевъ.

„Народъ“ — Гр. Чешмеджиевъ, Хар. Христовъ.

„Независимостъ“ — Дим. Ризовъ, Босилковъ.

„Раликалъ“ — Минко Геновъ, Г. Константиновъ.

„Ново време“ — Спасъ Икономовъ.

„La Bulgarie“ — Трайко Поповъ и др.

ВЕСТНИКЪ НА ВЕСТНИЦИТЪ

Издание на д-вото на столич. журналисти

Половината отъ прихода на „Вестникъ на вестни-
цитъ“ отива въ полза на „Пенсионенъ фондъ“, а
другата половина за „Фондъ подпомагане“ при
дружеството.

СЛЕДПРАЗДНИЧНИ ВЕСТНИЦИ

- „Посл. поща“ — К. Купенковъ.
 „Празднични вести“ — Ив. Драгошиновъ.
 „София“ — Ник. Богдановъ.
 „Рила“ „Правда“ и др.

СТОПАНСКИ ВЕСТНИЦИ

- Софийски Търговски Вестникъ — основанъ 1911 г.
 Гл. Редакторъ Фил. Саваджиевъ
 Търговско-промишленъ гласъ; В-къ „Индустрия“ —
 София, Фениксъ — Паласъ

ПЕРИОДИЧЕСКИ ПЕЧАТЪ

- „Златорогъ“. „Българска мисълъ“. „Народна медицина“. „Родопска мисълъ“ и др.
 „Илюстрирана седмица“, „Страници за всички“ „Ногледъ“, „Свѣтъ“, „Око“, „Литературенъ гласъ“ „Щитъ“, „Мисълъ и Воля“ и др.

- Модни: „Вестникъ на женѣта“, „Економия и домакинство“, „Модерна домакиня“, „Домакиня и майка“ и др.

ДЕТСКИ:

- „Пжтека“, „Българче“, „Свѣтулка“ и др.

ТЕАТРАЛНИ:

- „Български Народенъ Театъръ“ и др.

СПОРТНИ:

- „Спортъ“, „Спортистъ“ и др.

ЗА ЖЕНИТЪ:

- „Женски гласъ“ — Димитрана Иванова.

ХУМОРИСТИЧНИ:

- „Щурець“, „Българанъ.“ „Смокъ“ и др.

ПУБЛИЦИСТИ:

- Иорданъ Бадевъ, Г. Бѣлчевъ, Григоръ Василевъ, д-ръ Бор. Вазовъ, Ил. Георгиевъ, Мих. Георгиевъ, Тома Данаиловъ, Сава Доневъ, Димо Казасовъ, Стоянъ Коледаровъ, Георги Кулишевъ, Михаилъ Маджаровъ, Вас. Пасковъ, Дим. Подвързачевъ, Хр. Силяновъ, Петко Стайновъ, Хр. Статевъ, Иорданъ Сливополски-Пилигримъ и др.

Стихотворението „Аз съм българче“ Иван Вазов написва по молба на издателя за първия брой на сп. „Българче“.

Ivan Vazov wrote the poem "I am Bulgarian" at the request of the publisher for the first issue of "Bulgarche" magazine.

**Списъкъ на министерства, легации, консулства
учреждения и пр.**

*Списък на министерства,
легации, консулства,
учреждения и др.*

*Държавни
учреждения*

*State
Institutions*

*List of ministries,
legations, consulates,
offices, etc.*

Народното Събрание

Народно Събрание — пл. Ц. Освободителъ, телеф. 47, 650,

Министерски съветъ — ул. Раковска и Славянска тел. 18, 13-27.

Министерство на Външнитъ работи и изповѣданията — бул. Ц. Освободителъ 15, тел. 4-49, 11-44 17-77

Министерство на Вътрешнитъ работи и народното здраве — ул. 6 Септемврий 29, тел. 14, 2-89, 15-51

Министерството на Народното просвѣщение — бул. Царица Иоана 16, тел. 1-34, 6-22, 8-64, 45-66

Министерство на Правосъдието — ул. „Славянска“ 1 тел. 42-92.

Министерство на Финанситъ — ул. „Славянска“ 5 (жгъла „Раковска“) телеф. 30. 4-13.

Министерство на Външнитѣ работи

Министерство на Войната — ул. Левски, тел. 7-34.

Министерство на Земледѣлието и държавнитѣ имоти — пл. св. Недѣля, тел. 1-46, 7-88, 13-02.

Министерство на Общитѣ сграда, пътищата и Благоустройството — пл. Славейковъ, тел. 3-36. 7- 11

Министерството на Желѣзницитѣ, пошитѣ и телеграфитѣ — ул. 6 септемврий 23, тел. 3-44.

Министерството на Търговията промишлеността и труда — ул. Алабинска 43, тел. 4-00, 4-09.

Върховна смѣтна палата — бул. Дондуковъ 32 (бившъ Апелат. сждъ) тел. 3-49.

Чуждестранни легации въ столицата

Австрийска — бул. Ц. Освободителъ 13, тел. 73 и 42-83.

Албанска — бул. К. Стоиловъ 6, тел. 1-78.

Американска — пл. Нар. събр. 8, тел. 26.

Английска — бул. Ботевъ 73, тел. 35-69 и 19.

Министерство на обществените сгради пътищата и благоустройството, построено 1928 – 1932 г. Днес в сградата се помещава Столичната библиотека.

Ministry of Public Buildings, Roads and Public Works, built 1928-1932. Today, the building houses Sofia City Library.

Къщата на адв. д-р Сърмаджиев, построена от арх. Фридрих Грюнангер през 1903 г. През 1914 г. е наета от турското правителство за резиденция и закупена 2 години по-късно.

The house of Adv. Dr. Sarmadzhiev, built by arch. Friedrich Grünanger in 1903. In 1914 it was rented by the Turkish government as a residence and purchased 2 years later.

Белгийска — бул. П. Ефtimi 5, тел. 50-44.
Германска — ул. Гр. Игнатиев 64, тел. 4-61.
Гръцка — ул. Санъ-Стефано 6, тел. 40-32.
Испанска — ул. Царь Крумъ 10, тел. 17-94.
Италиянска — бул. Царь Освободителъ 12, тел. 3-41 и 50-07.
Полска — ул. Санъ-Стефано 4, тел. 8-95.
Румънска — ул. Шипка 28, тел. 4-96.
Турска — бул. Царь Освободителъ 19, тел. 3-52.
Унгарска — ул. 6 Септ. и б. Евл. Геор. тел. 5-17.
Французка — ул. Оборище 25, тел. 15-71.
Чехословашка Бул. Ботевъ 22, телеф. 18-49
Югославянска — бул. Патр. Ефtimi 32, тел. 3-31.

Консулства и време за завърка на паспорти

Австрийско — ул. Левски 9, тел. 31-03. Визи: отъ 10-12 ч. пр. об.
Албанско — бул. Стоиловъ 6, тел. 1-78. Визи 10-1
Американско — пл. Нар. събрание 8, тел. 3-10. Визи 9-12 ч.
Английско — ул. Гр. Игнатиев 3. Паспортно отделение бул. Фердинандъ 93, тел. 53-82. Визи 11-1 об.
Аржентинско (генерално) — ул. В. Търново 28, тел. 1-96. Визи: 9-12 и 2-4 ч. сл. об.
Белгийско — ул. Геор. Каблешковъ 4, тел. 50-44. Визи: 10-12,30 об.
Германско — ул. Гр. Игнатиев 64, тел. 4-16 Визи: 11-12,30 об.
Гръцко — бул. Евл. Георгиевъ 66, тел. 40-32 Визи: 9.30—1.30 пр. об.
Испанско — ул. Левски 11, тел. 9-15. Визи 12 ч.
Италиянско — ул. Шипка 2, тел. 3-41. Визи: 10.30—12.30.
Персийско — ул. Вел. Търново 20, тел. 17-50 допълнителенъ. Визи 10—12.

Полско — ул. Санъ-Стефано 4, тел. 13-48. Визи: 9—11 пр. об.

Румънско — ул. Шипка 28, тел. 4-96. Визи 10—12.30 и 4—6.

Турско — ул. Кракра 28, тел. 15-62. Визи 10—1.

Шведско — ул. Раковска 106, тел. 6-03.

Швейцарско — ул. Шейново 25, тел. 58. Визи: 10—12 ч.

Унгарско — ул. 6 септември 63, тел. 5-17. Визи: 10—12.30 пр. об.

Французко — ул. Ст. Караджа 18, тел. 12-71. Визи: 10—12 ч. пр. пл.

Холандско — бул. Донд. и Бачо Киро 2, тел. 23. Визи: 10—12.30 и 3—5 сл. об.

Чехско — бул. Фердинандъ 18, тел. 18-49 и 6-92. Визи: 10—12.

Югославянско ул. Ст. Караджа 20, тел. 1-95 и 7-30. Визи: 9 ч. пр. пл.

Чуждестранни консулства в България

АВСТРИЯ

Почетно генер. консулство ул. Левски 9 София

Почетно консулство Русе

АМЕРИКА

Кариерно консулство пл. Нар. събрание 8 София

АРЖЕНТИНА

Кариерно ген. консулство ул. В.-Търново 28 София

БЕЛГИЯ

Почетни консулства Пловдивъ, Бургасъ, Русе и Варна

БОЛИВИЯ

Почетно консулство София

Австрийската легация,
20-те години на XX в.
The Austrian Legation, 1930s

Легациите на двете държави постигат споразумение за размяна на сградите си през 1925 г.

The legations of the two countries reached an agreement to exchange their buildings in 1925.

Италианската легация,
30-те години на XX в.
The Italian Legation, 1930s

Строежът на Съдебната палата,
1932 г.

The construction of the Courthouse,
1932

СЪДЕБНИ УЧРЕЖДЕНИЯ

Съдилища

Административенъ Върховенъ — ул. Клементина 14
тел. 52—04.

Касационенъ — ул. Алабинска 32, тел. 21, 11—22.

Апелативенъ — ул. Преславъ и Вазовъ, тел. 96.

Областенъ Воененъ и Воененъ касационенъ — ул. „Аксаковъ“ „и 6 Септемврий“ тел. 15—15

Окръженъ — ул. М. Луиза 26, тел. 14—00, 16—25
26—02; 18—02.

Съдии следователи

Всички се помещаватъ въ окр. сждъ ул. М. Луиза
29, телефонъ чрезъ нумерата на окр. сждъ.

Мирови съдилища

Всички се намиратъ на улицитъ: „Пиротъ“ и „Царь
Борисъ“ 4; I — тел. 18—81, II — 43—64, IV — 17—33,
V — 9—45, VI—26 83, VII—26—30.

Съдии-изпълнители

I, II, III, IV, V, VI, VIII, IX — ул. „Позитано“ и „Вла-
дайска“, тел. 15—54

VII и IX — Бълг. Народна Банка.

X — Бълг. Центр. Кооп. Банка.

XI — Бълг. Земл. Банка.

XII и XIII — ул. „Позитано“ и „Владайска“.

XIV, XV и XVI — жгъла ул. „Мария Луиза“ и „Св.
Кирилъ и Методи“ (при Нотариуситъ).

Нотариуси

I — тел. 12—07; II — тел. 19—54; III — тел. 13—47;
IV — тел. 27—02; V — тел. 27—72: всички на жгъла

на ул. „Мария Луиза“ и „Св. Кирилъ и Методий“.

Всичкитѣ гореуказани сѣдебни учреждения следъ завършването на монументалната сграда на строящата се сѣдебна палата, находяща се на бул. „Царица Йоанна“ и улицитѣ: „Позитано“ „Алабичка“ и „Лавеле“, ще бждатъ събрани тамъ, съ което ще се улесни въ голѣма степенъ службата.

Нѣкои столични адвокати

- Д. Алексиевъ — ул. „Царь Асенъ“ 2, тел. 48—24.
 Г. Атанасовъ — ул. „Дебъръ“ 33, тел. 21—35.
 Кр. Атанасовъ — ул. Клементина 7, тел. 59—00.
 Люб. Богдановъ ул. Търговска 1, тел. 31—05
 П. П. Бояджиевъ — ул. „Веслецъ“ 22, тел. 7—42.
 Вен. Ганевъ Проф. — бул. „Дондуковъ“ 97, тел. 19—50.
 Ас. Господиновъ — ул. Ст. Караджа 7 тел. 9—72.
 Вл. Даневъ — ул. „Оборище“ 10.
 Люб. Данаиловъ — ул. „Екз. Йосифъ“ 43, тел. 23—50.
 Д-ръ П. Джидровъ — ул. „Лавеле“ 16, тел. 6—17.
 Н. С. Кисьовски — ул. „Патр. Евтимий“ 38, тел. 7—62.
 Д-ръ Ал. Клайнъ — пл. „Бански“ 5, тел. 1—04.
 Георги Клечковъ — бул. „Дондуковъ“ — Фениксъ паласъ тел. 40—30.
 Проф. Д-ръ Кулевъ — ул. „Раковски“ 164, тел. 1—83.
 Д-ръ Липовански — бул. „Царица Йоанна 1, тел. 60—65
 Дав. И. Лиджи — пл. „св. Недѣля“ 11, тел. 27—12.
 Д-ръ Мор. Лиджи — ул. „Лега“ — Дишковъ Базаръ
 Тел. 51—16.
 Н. Малеевъ — бул. „Дондуковъ“ 22, тел. 47—52.
 Алекс. Малиновъ — ул. „Гр. Игнатиевъ“ 9, тел. 3—09.
 Д-ръ Н. Меворахъ — ул. „Аспарухъ“ 24, тел. 43—00.
 Мина Михайловъ — ял. „Александъръ I“ 6, тел. 51—01.
 Д-ръ Т. Михайловъ — ул. „Лега“ 6, тел. 53—37.
 Вл. Мутафчиевъ — пл. „Александъръ I“ 4, тел. 15—11.
 Тих. Наследниковъ — ул. „6 Септемврий“ и „13 мартъ“,
 тел. 19—36.

Сѣдебната палата е замислена като място, където да се помещават всички сѣдебни институции, което да улесни тяхната работа.

The courthouse was conceived as a place to house all judicial institutions to facilitate their work.

Градски минерални бани

Градски минерални бани

Халите

Забележителности

Landmarks

City Mineral Baths

The Market Hall

Градската минерална баня,
30-те години на XX в.

The Mineral Bath, 1930s

София има естествено богатство, което се състои във горещитѣ алкалични (сѣрни) минерални води, които извирайтѣ посрѣдѣ града. За една минута изворътѣ дава 742 литра вода. Отъ извора водата е прекарана презъ водопроводѣ въ новата сграда, построена и открита презъ 1913 г. Старата римска сводова баня бѣше до старата джамия. На нейно мѣсто днесъ се зеленѣе приветлива градина.

Новата сграда лежи върху 3440 кв. метра. Сградата е построена въ старобългарски стилѣ отъ архитекта П. Момчиловѣ. Има женско и мъжко отдѣления, съ голѣми басейни за плуване. Покрай общитѣ кжпални въ сградата има много кабинни — вани стѣ I, II, и III класа, въ които тече чиста минерална вода. Има и лѣчебно отдѣление (масажѣ, електрическа инсталация, рентгенови лжчи, механотерапия, вжглекисели бани и др.) Въ това отдѣление могатъ дневно да се кжпятѣ по 150 души.

Температурата на водата при извора е 47 градуса. Тя е бистра, прозрачна, безцвѣтна, дѣхѣ нѣма, вкусѣ приятенѣ, реакция — алкалична. Водата на тѣзи бани лѣкува: мускуленѣ ревматизъмѣ, нервни болести, подагра и др.

Постройката принадлежи на софийската община. На северната страна на новата баня е построена по-малка баня, въ която се плаща само 5 лева, — тѣй наречената „Народна баня“.

Голѣмата минерална баня е отворена лѣте отъ 15. III. до 1. XI. отъ 5¹/₂ ч. сутр. до 1 ч. (13) обѣдѣ. Зиме — отъ 1. XI. до 15. III. отъ 6 ч. сутр. до 1 ч. (13) обѣдѣ.

Следѣ обѣдѣ презѣ цѣлата година отъ 3 ч. (15) ч. до 10 (22) ч. вечерѣ.

Касата за продажба билети се затваря единѣ часѣ преди опредѣленото за затваряне време.

Халитѣ

Халитѣ (покрытиятъ пазаръ) на улица „Мария Луиза“, съзидани изцѣло отъ дѣланъ бѣлъ камъкъ и покрити съ желѣзенъ покривъ. Зданието заема 3419 кв. метра. Въ зимника има хладилникъ, който има 158 одѣления, широко помѣщение за складове. Пространството е разпредѣлено на 167 магазина.

Халитѣ сж отворени:

Отъ 1-й октомврий до 1-й априлъ както следва:

Понедѣлникъ, вторникъ, срѣда, четвъртъкъ и петъкъ отъ 7¹/₂ — 12¹/₂ и отъ 16¹/₂ — 20 часа.

Въ сжбота и срещу всички официални празници съ половинъ часъ вечеръ по-късно.

Въ недѣля само отъ 7¹/₂ до 10¹/₂ часа, а отъ 1-ви априлъ до 1-й октомврий съ половинъ часъ сутринъ порано отварятъ и половинъ часъ вечеръ по-късно затварятъ.

ГРАДСКИ ЕЛЕКТРИЧЕСКИ ТРАМВАИ

Дирекция — ул. „Мария Луиза“ 96, телефони: 1—10, 8—21, 31—80, 31—81.

Трамваитѣ пжтuvatъ подъ нумера и надписи, по които публиката се ржководи. Центъра, кждето се кръстосватъ всички трамвайни линии е площада „Св. Недѣля“.

№ 1. — Гарата—Семинарията — започва отъ централната гара, преминава презъ улица „Мария Луиза“, стига до площ. „св. Недѣля“, минава покрай Двореца, Народната банка, площ. „Славейковъ“, игрището, журналистическия кварталъ — семинарията и обратно.

№ 2 Гарата — Арсенала — започва отъ центр. гара, минава пжтя на № 1 до площ. „Св. Недѣля“, а отъ тамъ презъ бул. „Царица Йоанна“ (бивша ул. Витошка), покрай пехотнитѣ казарми, ул. „Ангелъ Кънчевъ“ до военния арсеналъ.

№ 3. Пиротъ — Подуене — започва отъ ул. „Царь Симеонъ“, църквата „Св. Троица“, презъ ул. „Пиротска“,

Централните хали,
20-те години на XX в.

The Market Hall, 1920s.

*Градски електрически трамваи
Превозни средства*

Транспорт

Transport

*City electric trams
Vehicles*

ул. „Мария Луиза“, площ. „св. Недѣля“, бул. „Дондуковъ“, осиг. д-во „Фениксъ“, паметника „Левски“, ул. „Регентска“ и достига до новата гара Подуене.

№ 4. Света Недѣля — Борисова градина — започва отъ пл. „Св. Недѣля“, презъ бул. „Дондуковъ“, Двореца, бул. „Царь Свободителъ“, покрай Народното събрание и паметника „Царь Освободителъ“, Борисовата градина, ул. „Царь Асенъ II“ до кавалерийскитѣ казарми и обратно.

№ 5. София — Княжево — електрическа желѣзница — 8·1, км. започва пл. „Св. Недѣля“, минава по ул. „Кн. Клементина“, Руския паметникъ, болница „Червенъ кръстъ“, Александровска болница (сега университетски клиники), по княжевското шосе, инженерната работилница, хиподрома, Красно село, Павлово, Горно-Банско шосе и стига до Княжево и обратно.

№ 6. Иванъ Вазовъ — Надежда — започва отъ спирка Краище на околорѣстната желѣзопътна линия, ул. „Краище“, бул. „Витоша“ (по-рано „Баба Недѣля“), ул. „Боянска“, бул. „Царица Йоанна“, площ. „Св. Недѣля“, ул. „Мария Луиза“, покрай централната гара, Ломското шосе до с. Надежда и обратно.

№ 7. Св Недѣля — Захарна фабрика — започва отъ площ. „Св. Недѣля“, минава презъ ул. „Мария Луиза“, ул. „Пиротска“, ул. „Царь Симеонъ“, Захарната фабрика и обратно.

№ 8. Павлово — с. Бояна — започва отъ с. Павлово, минава презъ полето за с. Бояна, достига до самото село и обратно.

№ 9. Гробищата — Военно училище — започва отъ чакалнята, минава покрай гробищата, презъ индустриалния кварталъ, ул. „Гробарска“, ул. „Мария Луиза“, площ. „Св. Недѣля“, бул. „Дондуковъ“, паметника „Левски“, Държавната печатница, Царския манежъ, по ул. „Шипка“ задъ Ректората на Университета, достига до Военното училище и обратно.

Трамвай с рекламни табла,
30-те години на XX в.

Tram with advertising boards,
1930s

№ 10. Булина ливада — Св. Недѣля — започва отъ пл. „Св. Недѣля“, минава презъ ул. „Кн. Клементина“, площ. „Възраждане“, театъръ „Ренесансъ“, после продължението на ул. „Клементина“ и достига до бул. „Конювица“ и обратно.

№ 11. Св. Кралъ — с. Орландовци — минава презъ ул. „Мария Луиза“, „Гробарска“ и индустр. кварталъ.

Трамвайната мрежа въ София къмъ 1 .I. 1934 г. има всичко 14.099.21м. единична трамвайна линия.

За превозъ отъ началниятъ до крайниятъ пунктъ на една трамвайна линия се плаща по 3 лева, а за кореспондансъ (съ прехвърляне отъ единъ трамвай на една линия въ други трамвай на друга линия) се плаща по 4 лв. За пътуване съ електрическата желѣзница отъ София до Княжево се плаща по 7 лв. Билети се купуватъ предварително на пл. „Св. Недѣля“.

ПРЕВОЗНИ СРЕДСТВА

Автомобили — Таксиметри се намиратъ:

Бул. „Дондуковъ“ — до театъръ „Пачевъ“.

Бул. „Ц. Освободителъ“ — до „Орловия мостъ“.

Бул. „Хр. Ботевъ“ — до Кооперативния театъръ.

Гарата.

Площадъ бански.

Площадъ „Александъръ I-ви“.

Площадъ „Св. Недѣля“.

Площадъ „Славейковъ“.

ул. „Мария Луиза“ — срещу Модерния театъръ.

ул. „Левски“ — срещу кафене „България“.

ул. „Раковска“ — до театъръ „Роялъ“.

ул. „Кн. Клементина“ — срещу хотелъ „Империалъ“.

ул. Царица Йоанна“ до ул. „Солунска“.

ул. „Раковска“ до „Славянска беседа“.

По телефона се искатъ отъ — № 29—07, 24—24, 36—30, 58—59, 50—77, 51—61 и др.— денонощно.

Стоянка на таксите край градината на Военния клуб, 30-те години на XX в.

Taxicab rank in front of the Military Club garden, 1930s

Турнферайнъ — ул. „Гурко“ 78, тел. 90.
 Турско-Българско културно дружество
 Институтъ за сближение на нациитѣ „Заря“ — ули-
 ца „Раковска“ 106, тел. 23—54.
 Полско-Българско културно дружество
 Дружество за културно единение на младитѣ сла-
 вяни — ул. „Раковска“ и „Славянска“.

Благотворителни дружества

Приюти

Сиропиталища

Дружества

Societies

Charitable societies

Shelters

Orphanages

Благотворителни дружества

Червенъ кръстъ — Бул. „Тотлебенъ“ 19, тел. 121
 Младежки Червенъ кръстъ — бул. „Тотлебенъ“, 19,
 тел. 35-41.

Дружество за борба съ престъпността — ул. „Царъ
 Борисъ“ 131, тел. 25—17.

Дружество на българскитѣ слѣпи — ул. „Л. Кара-
 веловъ“ 44, тел. 9-26.

Български детски домъ „Надежда“ — ул. „Бръ-
 галница“, 48, тел. 54-13

Д-во за покровителство на слѣпитѣ въ България —
 ул. „Патр. Евтимий“ 93, тел. 32—83.

Славянско дружество — ул. „Славянска“ 6, теле-
 фонъ 292.

Д-ство за покровителство на животнитѣ ул. „Ала-
 бинска“ 35.

Бенеберитска ложа Карменъ ул. „Мария Луиза“ 49,
 тел. 12—90.

Младежко Християнско Д-во — „Раковска“ 135, те-
 лефонъ 27—77.

Постоянна изложба за напредъка на общество, гри-
 жи въ България — ул. „Ив. Вазовъ“ 4, тел. 48—83

Приюти

„Спасете децата“ (намѣрени деца, загубени отъ ро-
 дителитѣ имъ, се диятъ тукъ) — ул. „Паисий“ 91, теле-

фонъ чрезъ полиц. командантство.

„Всѣхъ-скорбящихъ-радостъ“ — при Руския паметникъ — тел. 20—33, 17—16.

Монастиръ за подпомагане на бедни и неджави — село Подгумеръ.

Тони и Лука Московичъ — Горни Лозенецъ, телефонъ 39—16.

Изправителенъ домъ на човѣщината — Красно село.

Детски ясли „Евдокия“ — ул. „Пиротъ“ 104, телефонъ 32, кждето се отгледватъ подхвърлени бозайничета, изоставени или предадени отъ сиромаси и болни родители за отхранване.

Сиропиталище „Кн. Борисъ Търновски“ — бул. „Хр. Ботевъ“ 122, тел. 18—70 приема деца бозайничата сираци отъ яслитѣ за отхранване до 14 год. възраст.

Сиропиталища

„Княгина Надежда“ — „Гургулятъ“ 28, тел. 23—17.

„Отецъ Паисий“ — ул. „Люлинъ“ 14, тел. 21—09.

„Родина“ — ул. Бор. Бъкстонъ 42 тел. 21—19.

„Царица Елеонора“ (еврейско) ул. Ст. стамболовъ 4 тел. 19—10.

„Евдокия и Надежда“ възпитателенъ институтъ бул. Черни Врѣхъ 4 тел. 17—44.

За осигуровка при евтини премии износни условия по:

ПОЖАРЪ
ЖИВОТЪ
ТРАНСПОРТЪ
ЗЛОПОЛУКА

Кражба чрезъ взломъ и счупване на стъкла
Обърнете се къмъ агентитѣ на Застр. Дружество

БЪЛГАРСКИ ФЕНИКСЪ

тел. 19—71 и 15—70 бул. „Дондуковъ“ 21

Сиропиталище „Княз Борис
Търновски“, 1935 г.

Knyaz Boris Turnovski Orphanage,
1935

БОЛНИЦИ, КЛИНИКИ, САНАТОРИУМИ И ПР.**Нѣкои столични лѣкари**

Държавни университетски клиники при Александровската болница — вънъ града, ул. „Св. Георги Софийски“ 1, тел. 1—25, 6—41, 18—50.

Университетска клиника „Майчинъ домъ“ — улица „Царь Борисъ“ 120, тел. 80.

Държавна първокласна болница „София“ — булевардъ „Сливница“ 287 и бул. „Стоиловъ“ тел. 4-48.

Болница „Червенъ Кръсть“ — бул. „Тотлебенъ“ 19 тел. 8—43.

Католическа международна болница „Кн. Клементина“ — ул. „Ген. Столетовъ“ (около гарата) тел. 2—47.

Общо-армейска военна болница — вънъ града (задъ универ. клиники), тел. чрезъ Военното министерство.

„Руски Червенъ Кръсть“ — ул. „Искъръ“, 59 телефонъ 35-43.

ЧАСТНИ КЛИНИКИ, САНАТОРИУМИ И ПР.

Мед.-хирургическа Д-ръ Балсамовъ — ул. „Гр. Игнатиевъ“ 1 тел. 1—32.

Частна лѣчебница Д-ръ Харри Варкони—ул. „Кракра“ № 1, тел. 55—28.

Гинеколог. клиника Д-ръ Т. Доброновъ — ул. „Ген. Паренсовъ“ 6, тел. 18—03.

Очна, носна и гърлена Д-ръ Хр. Здравковъ — улица „Аксаковъ“ 18, тел. 5—24.

Санаторимъ за гръдоболи Д-ръ Люб. Хаджи Ивановъ Княжево, тел. подц. Красно село.

Хирургическа Д-ръ Ив. Карамихайловъ — ул. „Кракра“ 11, тел. 7—52.

Хирургическа Д-ръ И. Кожухаровъ — ул. „Александъръ I“ 12, тел. 2—74.

*Държавни болници и клиники
Частни клиники, санаториуми*

Болници

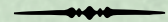

Hospitals

*State hospitals and clinics
Private clinics, sanatoriums*

Александровската болница,
30-те години на XX в.

Aleksandrovskaya Hospital,
1930s

Княжево
Владая
Горна баня
Бояна
Драгалевски манастир
Банята „Овча купел“
Панчарево
Чамкория
Рилски манастир

Knyazhevo
Vladaia
Gorna Banya
Boiana
Dragalevsky Monastery
Ovcha Kupel Bath
Pancharevo
Chamkoria
Rila Monastery

Княжево, 30-те години на XX в.
Knyazhevo, 1930s

Горна баня, 30-те години на XX. в.
Gorna Banya, 1930s

Баня, 30-те години на XX в.
Banya, 1930s

Църквата в с. Владая, 1918 г.
The Church in Vladaia, 1918

ОКОЛНОСТИ НА СОФИЯ

Княжево

На 8 км. западно отъ София се намира с. Княжево (650 м. надъ морското равнище), свързано съ електрическа желѣзница съ столицата. Княжево е разположено точно на изхода на Владайския проходъ. Нѣкога то е било чифликъ. Пространството надъ селото е засадено съ изкуствена гора (борова) чакъ до планината. Въ политѣ на планината тече буенъ студенъ изворъ, нареченъ „Бѣлата вода“. Мѣстността по пѣтя отъ Княжево до Владая въ дефилето е препълнена съ очарователни кжтчета, послани съ морава и изпълнени съ много кокетни вили и кжщи. Това разстояние, дирящитѣ чистъ и прохладенъ въздухъ, обикновено минаватъ пеша.

Въ Княжево има хладни минерални бани — 31 градуса, собственостъ на държавата. Съставъ на водата: вжглена, сѣрна, салицилиева киселини, натриевъ, калциевъ окисъ и пр. Лѣкуватъ се успѣшно следнитѣ болести: диспепсия, катаръ на бѣлитѣ дробове, неврастения, истерия, ревматизъмъ, захарна болестъ и пр.

Отъ Княжево има прѣка пжтека за най-близкитѣ вишошки върхове, които сж твърде приятни съ своитѣ ливади и ароматни треви.

Владая

На 15 километра отъ Княжево отстои Владая (900 метра надъ морското равнище). Това е едно живописно и приветливо селце, което лѣте подслонява много курортисти и случайни гости. Тукъ се отива съ желѣзница (линията за Кюстендилъ), а сжщо така и до Княжево съ трамвай, а отъ тамъ съ файтонъ или най-добре пеша, тѣй като шосето е много приятно.

Тукъ не липсватъ квартири, ресторанти, а сжщо свежъ и здравъ въздухъ, тѣй необходимъ следъ усилената работа въ прашния градъ.

Околностите на София

Sofia's surroundings

Горна-Баня

На 9 км. западно отъ София и на два километра отъ Княжево се намира Горна-Баня (675 м. надъ морското равнище), първа станция по линията София—Кюстендилъ. Това село, изложено на източното слънце, представя хубава лѣчебна станция, обаче, то не е още добре залесено и нагодено за целитѣ си.

На горния край на селото се намира красива, недавно довършена, постройка на минералнитѣ бани съ гореща лѣковита вода — 42градуса. Тази вода освенъ за къпане служи и за пиене и то следъ респективно изстудяване. Отъ цѣла България, а сжщо и отъ околнитѣ държави, идватъ маса нуждаещи се болни (малокръвие, нервни и бѣбречни болести) и намиратъ голѣмо облекчение тукъ.

Отъ Горна Баня се открива великолепенъ изгледъ къмъ софийското поле. На 5 км. надъ селото, въ политѣ на Люлинъ, се намира манастиря „Св. Кирилъ и Методи“, нареченъ още „Св. Кралъ“. Мѣстото на манастиря е двѣрде живописно. Тукъ има старовремска църква. Отъ манастиря, по доста добѣръ пътъ, се излиза на красивата Люлинъ планина, отъ която се разкрива широкъ хоризонтъ къмъ София, Перникъ, Радомиръ и Брѣзникъ. Отъ тукъ добре се наблюдаватъ широкитѣ равнини по гърба на Витоша.

Бояна

На 8 км. отъ София, въ политѣ на Витоша, се намира живописното селце Бояна (700 м. надъ морското равнище), съ своята хубава старовремска църква, издигната още презъ царуването на Константинъ Асѣна (1259). Въ тази църква и до днесъ се съхраняватъ ликоветѣ на царъ Константина и царица Ирина, севастократора Калоянъ и съпругата му Десислава, нарисувани на стеницѣ отъ тогавашенъ художникъ. Църквата е низка въ земята и безъ прозорецъ. Надъ нея е направена надстройка за

Горна баня – новата модерна минерална баня, изградена между 1922 г. и 1927 г.

Gorna Banya – the new modern mineral bath, built between 1922 and 1927

Гроба на Царица Елеонора въ старинната Боянска църква

нуждитѣ на селянитѣ. Църковнитѣ врати сж обковани съ желѣзо, надупчено отъ куршумитѣ на турцитѣ. Очитѣ на царскитѣ ликове и светцитѣ сж изчовъркани отъ турски злосторници.

Южно отъ църквата е погребана царица Елеонора въ особена гробница. Отъ селото Бояна, софийското поле се вижда като на длань, съ тържествующата въ срѣдата столица. Надъ Бояна има крепостъ (акрополъ) върху скалистъ остъръ връхъ („Момина могила“). Още повисоко по боянската бързотечна рѣка има чуденъ водопадъ, чиято вода шумно скача отъ голѣма височина, прѣска се въ милиони капки и образува по този начинъ прелестна джга. Любителитѣ на природата обичатъ да посещаватъ водопада и да обѣдватъ подъ звучитѣ на неговата музика при очарователната гледка на джгата, чийто спектрови бои вълшебно играятъ. Покрай Бояна минава главниятъ водопроводъ за София. Около Бояна има много красиви кжтове, кждето любителитѣ на природата могатъ да прекаратъ приятни часове.

Photo: The grave of Tsaritsa Eleonore in Boyana Church

Боянската църква
„Св. Никола и св. Пантелеймон“

St. Nicholas and St. Panteleimon
Church in Boyana

Драгалевски манастир
„Успение на св. Богородица“.

Assumption of the Holy Virgin
Monastery in Dragalevtsi

Минералната баня „Овча купел“,
1933 г.

Ovcha Kupel Mineral Bath, 1933

Драгалевски манастир

Тоже въ политѣ на Витоша, на около 8 км. надъ Лозенецъ, сгушенъ въ буйна зеленина, се намира Драгалевскиятъ манастиръ съ селото Драгалевци (1200 м. надъ морското равнише). Това е едно старо село, безъ планъ, съ твърде лоши улици и схлупени постройки. Драгалевскиятъ манастиръ „Св. Богородица“ е основанъ отъ българския царъ Иванъ Александъръ (1331—1371). Старата частъ на църквата възбужда известенъ интересъ съ своята живописъ отъ XV вѣкъ. Въ този манастиръ лѣте много софийски семейства прекарватъ на чистъ въздухъ и почивка. Надъ манастиря се намиратъ богати извори съ чиста и сладка вода, която е хваната и докарана по желѣзни тръби за нуждитъ на семинарията и военното у-ще. Отъ Драгалевския манастиръ е най-късото разстояние за Черния-Врѣхъ на Витоша. Надъ манастиря до гората има малка гостилничка.

Банята „Овча Купель“

Намира се на трамвайната линия София — Княжево на 6 км. отъ София, съ хладка минерална вода 31 градуса. Препоръчва се срещу ревматизъмъ и парализъ.

Банки

На 17 км. отъ София, въ една малка красива долина съ лѣковити минерални извори, се намира селото Банки (680 м. надъ морското равнише).

Водата е гореща 37 градуса. Извора дава 1203 литри въ минута вода, която съдържа киселини (въглена, сѣрна, солна и кремъчна). Сградата е нова — отъ 1911 горина насамъ. Тя е една отъ най-модернитѣ и луксозни бани въ страната. Тукъ успѣшно се лѣкува ревматизъмъ, невралгия, хистерия, малокръвие, бронхитъ, сухъ плевритъ и др., а сжщо и нѣкои мускулни, ставни и кожни болести. Малко по-горе отъ новата монументална сграда има и малка постройка, кждето е при-

способено отделение за Н. В. Царя. До Банки се отива съ железница. Лѣте циркулиратъ много автомобили, омнибуси и пр. Въ Банки има луксозни вили. Нѣкой се опитаха да засѣятъ и градини съ овощия, но не успѣха, поради лошия съставъ на почвата. Въ последнитѣ нѣколко години въ Банки се построиха и пансиони. Тукъ не липсватъ луксозни и удобни хотели съ комфортно наредени ресторанти и паркове. Ресторантъ-хотели „България“, „Парижъ“ и др.

Панчарево

Панчарево се намира на 13 км. южно отъ София (650 м. надъ морското равнище), разположено на изхода на живописното Искърско дефиле край р. Искъръ. Тукъ рѣката Искъръ се вие змиеобразно до Самоковското поле, високо 930 метра надъ морското равнище. По рѣката лѣкатуши прекрасно шосе, което води за Самоковъ и Чамъ-Кория, като се вие заедно съ рѣката въ чудни джги. На устата на дефилето лежи селото Панчарево съ гореща минерална баня на римски основи. Водата има температура: извора 46, басейна 44 градуса.

Село Панчарево (софийско)

Езерото Панчарево, около 1930 г.

Lake Pancharevo, around 1930

Photo: The village of Pancharevo

Бентът на р. Искър и
електрическата централа
край Панчарево.

The dam on the Iskar river and
the power plant near Pancharevo

Химическият ѝ съставъ е: калиевъ сулфатъ, калциевъ сулфатъ, киселъ калциевъ карбонатъ, салицилиева киселина и др. Лѣкува особено стомашнитѣ разстройства и дихателнитѣ органи. Около Панчарево има хубави мѣста.

На два километра надъ селото се намира електрическата юзина на Искѣра, чийто двигателни води идватъ презъ единъ тунелъ подъ планината за добиване 2500 конски сили електрическа енергия. Тъкмо въ голѣмията завои на Искѣра, кждето почва тунелътъ, има две интересни старини: отъ лѣва страна на рѣката се намира манастиря „Урвичъ“, а отъ дѣсна — презъ рѣката — крепостъта Урвичъ. И дветѣ старини заслужаватъ да се видятъ не само отъ археологически интересъ, но и като приятна разходка, понеже се намиратъ на много красива мѣстность. Манастиря е западналъ и почти необитаемъ, а крепостъта презъ рѣката е неразрушена.

Чамъ Кория

Курорта Чамъ-Кория отстои на 70 км. отъ София 1214 м. надъ морското равнище. Минава се презъ Пан-

старата постройка на пансионъ „Чудния Боръ“

*Photo: The old building of
the Wonderful Pine Boarding House*

чарево и Самоковъ. Разстоянието отъ Самоковъ до Чамъ-Кория е 9 км. Разположена е въ политѣ на величествената Рила Планина, съ вѣковна борова гора и отлични води. Това е най-любимия и силно посещаванъ курортъ на софийското висше общество. Тукъ не липсватъ красиви вили, първокласни локали, ресторанти и др., които допринасятъ за по-приятното прекарване на времето въ курорта. Особено за препоръчване сж :

Добавъчната сграда на пансионъ „Чудния Боръ“

Пансионъ „Чудния Боръ“ на Люба Дундова тел. № 5, чрезъ Самоковъ. Уреденъ по европейски образецъ, две постройки съ 21 стаи, частъ отъ тѣхъ съ топла и студена вода, много добра кухня. Комплектенъ пансионъ при износни условия. Отворенъ непрекъснато презъ цѣлата година.

Пансионъ Кръстниковъ отлично уреденъ пансионъ, отворенъ сжщо презъ цѣлата година.

Чамкория (Боровец),
20-те години на XX в.

Chamkoriya (Borovets), 1920s

*Photo: The additional building of
the Wonderful Pine Boarding House*

Вила-пансионъ Раденковъ

Пансионъ-ресторантъ „Раденковъ„ — откритъ презъ цѣлата година, намира се въ центъра на курорта, посрѣдъ хубава природа и изобилень боровъ въздухъ. Комплектъ пансионъ—износно, Европейска и българска кухня.

Зиме Чамъ-Кория е още по-чаровна въ своята бѣла покривка, където буйнитѣ млади скиьори се отдаватъ на любимиятъ имъ спортъ.

До Чамъ Кория се отива съ автомобилъ. Такива се намиратъ на пас. Св. Никола, които поддържатъ рейса и за Самоковъ редовно.

Рилски Монастиръ

Това е единъ отъ най-старитѣ исторически манастири въ България, разположенъ въ сърдцето на Рила планина между най-живописна природа отъ вѣковни борови гори и омайни езера.

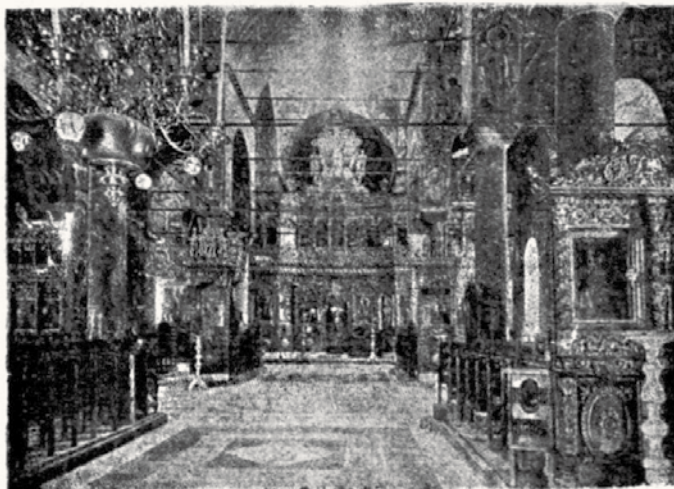
Построенъ е презъ X вѣкъ следъ Христа при ца-

*Photos: General view of
the Holy Monastery of Rila*

Общ изглед на Рилската Св. Обитель

руването на българския царь Петъръ. Изгарялъ е нѣ-
колкократно, но всѣки пжть съ колективното участие на
българския народъ е бивалъ скоро реставриранъ. Той е

Вжтрешността на монастирската църква

Photos: Inside the Monastery Church

Хотел КООП,
30-те години на ХХ в.

COOP Hotel, 1930s

№ по ред	Наименование на хотела	Колко стаи	Цена на стая с 1 легло	Цена на стая с 2 легла	Цена на ком-лект. апарт.	Има ли тек. вода	Телеф.	Бани	На коя улица
1	България	50	200—300	300—450	600—1200	има	2-18 49-07	етаж. и апарт.	ул. Левски 1 (срещу Дзорепа)
2	Империялъ	45	100—180	200—350	400—450	има	7-95 28-97	СЖЩО	ул. Клементи-на 2 (жгъла Леге)
3	Юнионъ Паласъ	48	150—250	250—400	500	има	18-25 39-25	СЖЩО	Александъръ 1 (срещу Дзорепа)
4	Елитъ Паласъ	79	50—90	100—160	по споразум.	има	22-46 65-45	етажни бани	бул. Дондуковъ и Царъ Калоянъ
5	Новъ Сплендидъ	90	80—100	100—200	—	има	44-11 44-12	СЖЩО	ул. Сердика и Триядица
6	София Паласъ	70	50—120	100—180	Салонъ 2 л. 240—320	има	10-85 40-43	СЖЩО	ул. Триядица 1
7	Сплендидъ Паласъ	80	60—120	100—150	Салонъ 2 л 160—320	има	12-91 42-39	СЖЩО	ул. Триядица 2
8	Кооп	101	35—130	70—160	Сая съ баня 160	има	50-74 69-11	етаж. и съ стая	ул. Триядица 3
9	Петербургъ	36	30—60	60—120	—	има	11-00	етажни бани	ул. Раковска 126
10	Берое	60	30—60	50—90	—	има	62-70	СЖЩО	ул. Екз. Иосифъ (срещу Халилъ)
11	Булевардъ	104	30—70	60—140	—	нѣма	7-58	нѣма	ул. М. Луиза 28
12	Виктория	110	20—50	40—100	—	нѣма	9-56	нѣма	ул. М. Луиза 48
13	Роялъ	40	50—60	80—120	—	нѣма	25-45	нѣма	пл. Бански 5
14	Царъ Крумъ	20	30—60	80—100	—	нѣма	55-07	нѣма	ул. Сердика 16

„АСКА“ А. Д. държи всѣкога първенство съ богатия си изборъ модни, дамски и мъжки дрехи при най-евтини цени. Работи се и по поръчка. ул. Алабинска 52, тел. 65-06 и 15 Ноември 5, тел. 65-07.

Използвайте комфорта на автобуси на „ОТОКАРЪ“ А. Д., Раковска 60. Тел. 45-90.
КООП е най-удобния, комфорта и ентинъ хотелъ въ столицата

Гранд хотел „България“, 30-те години / Bulgaria Grand Hotel, 1930s

Гранд хотел „Булевард“, 30-те години на XX в.
Boulevard Grand Hotel, 1930s

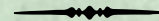
Хотел „Империал“,
30-те години на XX в.
Imperial Hotel, 1930s

Hoteli

Hotels

Средната категория столични хотели са се намирали основно около пл. „Бански“ и по бул. „Мария Луиза“, свързващ гарата с центъра на града, докато луксозните елитни хотели – в близост до Двореца.

The mid-range hotels in the capital were mainly located around Banski Square and on Maria Luisa Blvd, connecting the railway station to the city centre, while the luxury elite hotels – near the Palace.

*Ресторанти
Сладкарници
Деликатесни
магазини*

*Restaurants
Confectioneries
Delicatessens*

„АРИАНА“

е разположена посрѣдъ хубавото и прохладно езеро при входа на Борисовата градина. Винаги доброкачествени и пресни напитки. Въ всѣко време пѣстърва, уловена въ езерото.

Тераса-дансингъ

Отдѣлъ: спортъ съ леки лодки. Зиме пѣрзалка. (Трамвай №4)

РЕСТОРАНТЪ „ПРИ БАКО“

сѣд. Ат. Филиповъ

Тукъ любителитѣ на вкусни ястия и отлична скара ще бждатъ най-добре задоволени. Винаги пресни и доброкачествени продукти, всички видове безалкохолни питиета.

Презъ всѣко време на деня прочутата Бакова шкембе чорба и пача (специалитетъ)

ул. Левски 19 (до центр. поща)

Въ винарската изба „ПЪРВО ПРОИЗВОДСТВО“

любителитѣ на хубаво отлежало винце и отлична пѣрва по рода си скара си даватъ срѣща.

ул. Славянска 8 (срещу „Славянска беседа“)

Кафе сладкарница „О ХРИДЪ“ А. Д.

основана 1904 г.

Първокласна кафе-сладкарница, находяща се въ търговския центъръ на столицата.

Собствено производство на всички видове пасти, торти, бонбони и пр.

Специални поржчки за банкети, свадби и пр.

Тел. 43-37

бул. Дондуковъ № 7

„ЧЕРВЕНЪ РАКЪ“ А. Д.

Най-добре уредениятъ деликатесенъ магазинъ въ страната

Тел. 16-24

ул. Търговска 4

Пиринскитѣ брикети сж отлични за всички цели

Ресторанти за препоръчване

Ресторантът „България“ (къмъ Гр. хотелъ „България“), ул. Левски 1, градина, музика. Тел. 2-18, 49-07

Ресторантът „Империялъ“ (къмъ гр. хот. „Империялъ“), ул. Клементина 2, градина, музика. Тел. 7-95, 28-97.

Ресторантът „Юнионъ Паласъ“ (къмъ гр. хотелъ „Юнионъ Паласъ“), пл. Александъръ I, 2 Балконъ-тераса, музика. Тел. 18-25, 39-25.

„Новъ ресторантът „Славянска Беседа — БИАД“, ул. Раковска 118, музика (Кама-рашъ). Тел. 71-44.

Ресторантът „Ал. Балабановъ“ А. Д., ул. Раковска 117 (до Яксаковъ), музика. Тел. 7-80
къмъ сжщия ресторантът **ИЗБА** — мюн-хенски типъ съ скара, напитки и музика.

Ресторантът „Алказаръ“, Бул. Царъ Осво-бодителъ 4, просторна градина, музика. Тел. 42-59.

Ресторантът „Тракиецъ“, бул. Дондуковъ и Ц. Калоянъ (подъ хот. Елитъ Паласъ) музика.

Ресторантът „Елитъ“, ВЕЛИНЪ АТАНАСОВЪ, бул. Дондуковъ 27, музика, Тел. 30-99.

Народна винарница и ресторантът „Чучулига“ — БР. ГЛУХАРОВИ, ул. Клемен-тина и Лавеле. Тел. 50-15. (бивши ресторанти „I-ва ЧУЧУЛИГА“ на бул. Дондуковъ и „ЧУЧУЛИГА“ на бул. Царица Иоанна).

И-ра Шуменска съд. ПЕТЪРЪ МИНЕВЪ & БРА-ТЯ — ул. Леге 25. Тел. 36-27.

Вегетар. коопер. д-во въ България (Собственъ домъ) ул. 6 Септември 3, тел. 22-05. Това е най-просторния вегетариански ресторантът въ България (300 куверта).

Кафе-сладкарници и кафенета

Придворна сладкарница „Савоя“, ЗАХ. ГЕОРГИЕВЪ, тел. 51-74 Бул. Ц. Освободителъ 8

Виенска сладкарница, ул. Екз. Йосифъ 33.

Кметовъ, бул. Ц. Освободителъ 2 тел. 38-00.

Ив. Пачевъ, бул. Дондуковъ 18, тел. 15-47.

Царъ Освободителъ, бул. Ц. Освободителъ 5 тел. 52-49.

„Концертъ Роялъ“, ул. Раковска 104.

„Охридъ“ А. Д., бул. Дондуковъ 7, тел. 43-37.

„България“, ул. Левски 1 (при гр. хот. България).

„Кристалъ“ срещу Централн. община, тел. 37-90.

„Опера“, жг. Левски и Иванъ Вазовъ, тел. 34-00.

„Новъ Сплендидъ“ ул. Сердика и Триядица

На чаша бира край „Ариана“,
около 1940 г.

Having a glass of beer near Ariana
Lake, around 1940.

Втора Шуменска бирария
на улица „Леге“, 30-те години

Second Shumen Beer Hall
on Lege Street, 1930s

Приложение къмъ плана на София

Азбученъ указатель на улицитѣ въ София

Абоба В 5	Бабадагъ А 6	Богоевецъ В 4
Августъ 11 Д 3	Баба Недѣля В 7	Богомилъ Г 2, 3
Авксенти Велеш- ки Б 7	Бабина Глава В 1	Богданъ Ж 4
Ай-Гидикъ 3 5	Бабина поляна А 2	Богдановецъ Б 5
Айтосъ Б 1	Бабуна Д 8	Богданци А 1
Аксаковъ Д 4	Бакалъ Гого 3 4	Божурище А 2
Алабинска Г 4	Балша В 6	Болградъ В 7
Алдомировска Б 3	Балканъ Г 3	Боленъ Дойчинъ Б 2
Александъръ I Г 4	Балчикъ А 6	Бончо Войвода Ж 5
Александъръ I (пл.) Г, Д 4	Баница Б 5	Борецъ (пл.) А 2
Алекс. Екзархъ Ж 3	Бански (пл.) Г 3	Борова гора В, 8, Д 6
Ал. Невски (пл.) Д 4	Банишоръ В 2	Босилеградъ А 6, 7
Алекс. Македон- ски Б 6	Батакъ Е 3	Боянъ магъ 3 4
Алеко Констати- новъ Ж 4	Баткунъ Е 1	Ботю Петковъ Ж 3
Ал. Турунджа А 3	Батлейна Д 6	Бояджикъ Е 2
Алтѣнъ Стоянъ 3 5	Баталова водени- ца Б 4	Боянска В 6
Ами Буе Б 5	Батуня 3 3	Братецъ В 7
Анг. Войвода Ж 2	Баучеръ Д 7	Бр. Миладинови Г 3
Анг. Кънчевъ Г 5	Бачево А 2	Браила А 6
Ангиста Д 2	Бачо Киро Г, Д 3	Братинъ долъ А 3
Антимъ I В 3	Бдинъ Е 2	Братованъ 3 4, 5
Априловъ Е 4	Беласица В 1	Бр. Бъкстонъ В 4
Априль 20 В 4	Белмекенъ (пл.) 34	Брацигово Е 3
Араба-Конакъ 3 3, 4	Белчевъ Г 5	Брегалница В 3
Арда Г 3	Бенковска Д 3	Брѣстова Д 6
Арсеналска Г 7	Берковица Б 1	Бричи Боръ Ж 3, 4
Артилерийска Е 3	Бѣла В 7	Бродъ Е 3
Артистъ Д 6	Бѣла черква В 7	Бузлуджа В 5
Арчарица Е 2	Бѣли Брѣгъ В 8	Буката В 5
Асенова Крепость 3 4	Бѣлица Б 7	Булаиръ Г 2
Аспарухъ Г 5	Бѣловица Е 2	Булина Ливада А 3
Ат. Узуновъ 3 5	Бѣлоградчикъ Г 1, 2	Буная Ж 4
Ат. Христовъ А 3	Бѣло море Е 3	Бунаръ-Хисаръ Д 3
Атонъ А, Б 3	Бѣлово Б 4	Бунтовникъ Г 7
Баба Б 4	Бигла Д 8	Бургасъ Б 1
	Бистрица В Г 4	Бурель В 6, 7
	Блъсковъ 3 3	Бъзовецъ Г 7
	Битоля А 7	Бъкстонъ В 4
	Благатица Б 5	
	Бирничето А 4	
	Богатица В 7, 8	

*Азбучен указатель
на улицитѣ
въ София*

*Alphabetical index
of the streets
in Sofia*

Пресечката на улиците „Граф Игнатиев“ и „Шести септември“, 30-те години на ХХ в.

The intersection of Graf Ignatiev and Sixth September streets, 1930s

- Вазовъ Г, Д 4
 Валандово Б 1
 Вардаръ А 2
 Варна Б 1
 Варунъ Е 1, 2
 Бас. Друмевъ Ж 4
 Вас, Петлешковъ Е 2, 3
 Вас. Чакаларовъ А 5
 Ведрина Д 7, 8
 Веженъ Г 7
 Велесъ Б 7
 Вел. Търново Е 4
 Велчо Атанасовъ Ж 4, 5
 Венелинъ Д 5
 Верила Г 5
 Веслецъ Г 3
 Видинъ Б 1
 Видличъ А 6
 Вик. Григоровичъ В 5
 Винаца Ж 5
 Вишнова Д 6, 7
 Вишовъ-градъ В 1
 Вискъръ план Г 8
 Вига А 2
 Витболъ Е 2
 Витошка Г 4 (Ц. Иоанна)
 Витъ Ж 2
 Владайска В 4
 Владайска рѣка А 4
 Воденъ Б 2
 В. Марковъ А 3
 Вожъ Бърнъ Е 2
 Воловъ Д 3
 Врабча Д 3
 Враня В 2
 Вратца Б 1
 Връшка чука В 8
 Вр. Амбарица (пл.) Б 1
 Врѣхъ Баба Б 4
 Врѣхъ Вола Г 7
 Врѣхъ Тумба Б 6
 Вр. Кравица А 3
 Възкресение А 4
 Възраждане (пл.) В 3
 Вълковичъ Г 4
 Върбица Е 4
 Върбовка Е 3
 Върсацъ Б 2
 Вършецъ З 3, 4
 Вжча З 3
 Габрово Б 2
 Гавр. Лесковски Ж 3
 Гавр. Кръстевичъ З 3
 Галичица Г, Д 7
 Галичникъ Б 2
 Гарванъ план. Д 7
 Г. Мучетановъ А 3
 Гебедже А 6
 Гевгели А 7
 Гедетинъ В 2
 Гедзонъ В 7
 Ген. Колевъ А 6
 Ген. Кюркчиевъ (пл) А 3
 Ген. Липранди Е 2
 Ген. Нерезовъ Б 4
 Ген. Паренсовъ Д 5
 Ген. Столѣтовъ Б 2
 Ген. Тотлебенъ А 6
 Ген. Тошевъ Б 6
 Ген. Цончевъ Б 4
 Ген. Чернаевъ В 2
 Г. Обретеновъ З 5
 Г. Наумовъ А 3
 Г. Пиячевичъ Ж 4
 Германъ Д 7
 Героитъ (пл.) Г 5
 Гечкенли Г 5,6
 Гладстонъ Г 4
 Глогина В 8
 Гигенъ А 6
 Голашъ Ж 5
 Голо Бърдо Г 8
 Гор. Орѣховица В 2
 Гор. Студена Е 2,3
 Гороломъ В 6
 Гороцвѣтъ Д 6
 Горнобанска А 3
 Гор. пѣтникъ Г 7,8
 Гоце Делчевъ Б 7
 Градинарска Е 2
 Градинитъ Е 3
 Гр. Игнатиевъ Г 4
 Грахово Б 8
 Гребенъ-план. Г 8 Г 6, 7
 Гривица Г 2
 Григ. Доростолски А 1, Б 1
 Григ. Начевичъ Б 6
 Григ. Пърличевъ В 4
 Гробарска Д 2
 Грънчарска Д 1
 Гургулятъ Г 5
 Гурко Г, Д 4
 Гюшево Б 3,4
 Гължецъ Ж 4
 Дамянъ Груевъ Б 7
 Данте Д 5
 Даскалъ Коле А 4
 Даскалъ Манолъ В 5
 Дебелецъ А 2
 Дебъръ В 4
 Девня З 3
 Деде Агачъ Б 7
 Денкоглу Д 6
 Д. Грековъ Е 3
 Дем. Капия Б 5
 Детелинъ войв. З 4,5

- Джерманъ В 7
 Дивля А 1
 Д. Поляновъ А 3
 Дим. Коцевъ Г 7
 Дим. Мановъ В 7
 Дим- Несторовъ
 Б 5
 Дим. Петковъ В 3
 Дим Софиянецъ
 Ж 5
 Дим. Трайковичъ
 В 4
 Димотика Б 7
 Д. Дебеляновъ Б 4
 Добри Войниковъ
 Г 6
 Добри Чинтуловъ
 (пл.) Ж, 3 3
 Добрила Б, В 5
 Добричъ А 6
 Добромиръ Ж 3, 4
 Добр. Хризъ Е 5
 Доброплодни З 3
 Добруджа Д 4
 Добрудж. край В 4
 Добъръ юнакъ Г 6
 Дойранъ А 7
 Д-ръ Гиргиновъ
 В 6
 Д-ръ Г. Златаревъ
 Б, В, 4
 Д-ръ Калинковъ Б 3
 Д-ръ Молловъ А 2
 Д-ръ Чомаковъ Д
 5, 6
 Дондуковъ Д 3
 Дончо Ватехъ Е 2
 Доростолъ В 5
 Доспатья В 5
 Достоевски Д 4
 Драгоманъ Г 3
 Драгалевска Г 8
 Драговитска Б 5
 Драговица Ж 4
 Дракшанъ Б 5
 Драма Б 8
 Дринъ Г 3
 Дубровникъ А 6, 7
 Дукатска план. В 5
 Дунавъ Д 3
 Дупница Б 1
 Дяконъ Иосифъ
 Б 2
 Дърводѣлска Е 1
 Джбова Г, Д 6
 Джбова глава З 4
 Евлог. Георгиевъ
 Е 4
 Евст. Палагоний-
 ски Б 5
 Еезера Г А 4
 Ек, Симидчиева
 Ж 3
 Екз. Иосифъ Г 3
 Еледжикъ Е 3
 Елена Б 2
 Елешница Ж 3, 4
 Елинъ връхъ Г 8
 Ели дере З 3
 Елчово Б 1
 Емине Б 6
 Енидже Е 3
 Еносъ Б 6, 7
 Ерма А 6
 Еркене Е 3
 Етрополе (пл) З 4, 5
 Желѣзарска Е 1
 Желѣзна Ж 4
 Желез.-врата З 3, 4
 Жеравна А 3
 Житница А 6
 Журналистъ Д 6
 Загоре Е 5
 Загоричане Ж 5
 Зайчаръ Б 2
 Захари-круша Б 5
 Звезда Г 7
 Здраве В 6
 Здравецъ Г, Д. 6
 Здравковица В 8
 Зелено дърво Д 6
 Земене Б 4
 Земень Ж 4, 5
 Зидарска Е 2
 Златица Ж 2
 Златенъ рогъ Г 7, 8
 Златна Панега
 Ж, 3 2
 Златни Врати Б 7
 Златни Мостове
 Д 7
 Златовръхъ Д 7
 Златокосъ Е 3
 Златоструй З 3
 Зли-Долъ А 3
 Знаме Е 3
 Знеполе Г 4
 Зора (пл.) З 5
 Зорница Г 7
 Зографски мона-
 стиръ Б 2
 Ибъръ Е 1
 Ив. Александъръ
 А 1, 2
 Ив. Асенъ II Е 5
 Ив. Богоровъ Ж 3
 Ив. Вазовъ Г, Д, 4
 Ив. Грозевъ А 1
 Ив. Екзархъ Г 7
 Ив. Ев. Гешевъ
 Ж 4, 5
 Ив. П. Славейковъ
 А 2
 Ив. Хаджиеновъ
 А 2
 Ив. Шумковъ А 4
 Ивайло В 4
 Ивацъ Е 5
 Иглика Г 6
 Изворъ А 3
 Изгревъ Г 7
 Ил. Драгостиновъ
 З 4, 5
 Илар. Ловчански
 Ж 3
 Илиенци Е 1
 Илинденъ А 3, Б 8
 Илия Блъсковъ З 3

Бул. „Дондуков“,
30-те години на XX в.

Dondukov Blvd, 1930s

4

- Илю Войвода Е 2
 Индже Д 7
 Индже Войвода Б 3
 Индуриална Д 2
 Иоакимъ Груевъ Ж 3
 Иорданъ Джиноти Б 7
 Иор. Пиперката А, Б 4
 Иор. Филаретова В 4
 Ионъ Пашата А 3
 Иосифъ Ковачевъ Ж, З 3
 Иречекъ В 5
 Искрецъ А 2
 Искъръ Д 3
 Каварна А 6
 Кавала В 1, 2
 Кадемлия Ж, З 4
 Кад. Врѣхъ Ж 4
 Казармена Е 5
 Казанлъкъ Б 1
 Каймакъ Чаланъ Ж 4
 Калиманци Ж 5
 Калоферъ В 2
 Каменъ Дѣлъ Г 8
 Каменъ Андреевъ Б 4
 Каменодѣлска Е 1
 Камчия Е 5
 Калнж дере З 4
 Кап. Андреевъ Г 6
 Кап. Георги Б 4
 Кап. Златевъ А 6
 Кап. Мамарчевъ Е 2
 Кара-агачъ Д 3
 Карниградска Г 4
 Какринтско ханче Е 2
 Карлово В 2
 Карлжкъ Ж, З 4
 Карнеги Г 5, 6
 Касапска Д 2
 Качаникъ Б 2
 Кенали А 3
 Кешанъ Д 2, 3
 Кирилъ Видински Д 6
 Китка Б 2, 3
 Кичево Б, В 1
 Клисуря Ж 2
 Клокотница В 2
 Кн. Клементина В 3
 Князь Борисъ Г 3,
 Кн. Пейчиновичъ 4 В 4
 Кн., Персиямъ Б 6
 Кн. Тервелъ А 6
 Кн. Цертелъ В 1
 Кобил. Бранище Ж 4
 Кожарска Д 1
 Кожухъ-План. В 8
 Козница Ж 4
 Козлодуй В Г 2
 Козма Презв. Г 7
 Козякъ В 8
 Кокиче Д 5, 6
 Комъ В 8
 Кон. Величковъ Б 3
 Кон. Иречекъ В 5
 Кон. Стоиловъ Д 3
 Кон. Фотиновъ З 3
 Конювица А 3
 Копринка З 5
 Корабъ Д 7, 8
 Кортенъ В 1
 Костуръ А 7
 Котелъ В 7
 Кочане Ж 5
 Кочо Чистеменски Е 2
 Кравица А 3
 Край Б 7
 Краище В 7
 Кракра Д 4
 Кралевъ Долъ А 2
 Крали Марко Е 5
 Кратово А 6
 Крива Рѣка В 5
 Криволакъ Д 6
 Круша В 1
 Крушево (пл.) А 2
 Кръстець Г 2
 Кр. Асеновъ (пл.) А 4
 Кобадинъ А 6
 Кубратъ А 6
 Кукушъ Б 7
 Кула В 1
 Куманово В 1
 Кютловица Ж 3, 4
 К. Шапкарровъ А 5
 Кюстенджа А 6
 Кюстендилъ Б 1
 Кжрчинъ Д 8
 Лавеле Г 4
 Лада В 1, 2
 Лакатница Е 5
 Левски Г 4
 Лега Г 4
 Леди Страндорфъ Б 2
 Лѣтница Б 6
 Леонидъ Янковъ А 2
 Леринъ А 6
 Липа Г 6
 Липовъ Ржтъ З 3
 Лисецъ Ж 4
 Лисидрѣнъ В 7
 Ловечъ Б 1
 Лозенградска Г 3
 Лозенска Г 6
 Лозенъ план. Г 7
 Ламска Г 3
 Лонгъ Е, Ж 2
 Луда Яна Ж 2
 Луй Леже Г, Д 4
 Любата Г 8
 Любенъ Весовъ А

Ул. „Лега“,
 30-те години на ХХ в.

Lege St, 1930s

- Люб. Каравеловъ Г 5
 Люботрънъ Г 8
 Люле Бургасъ Ж 3, 4
 Люлинъ-пан. В 5
 Люти Бродъ Г 1
 Лъв. мостъ (пл.) Г 2
 Мадар. Конккъ Ж 3, 4
 Майч. Домъ (пл.) Г 2
 Макариополска Г 3
 Македония В 4
 Макгаханъ Ж 2
 Мала планина Г 8
 Малашево В 8
 Малашевска Е 1
 Мал. Търново Г, Д 3
 Малгара Е 3
 Малуша Д 6
 Манушъ Войв Ж 5
 Мара Гицикъ Ж 4
 Марийна Б 7
 Мар. Дриново Е 4
 Марица Ж 3
 Мар. Балабановъ В 3, 4
 Мар. Бочаръ З 4
 Маркови Кули Е 3
 Марково Б 7
 Мария Луиза Г 3
 Марг. Тодоровъ А 2
 Мартъ 13 Г 5
 Мачуково А 2
 Меджидие Е 3
 Медничарска Д, Е 2
 Мелникъ Б 1
 Меричлери В 7, 8
 Мерхамля Г 7
 Мет. Кусевичъ А 3
 Мет. Патчевъ А 3
 Минджуръ Г, Д, 6
 Мидия Б 7
 Мизия Е 5
 Мила Родина Б 7
 Милева Скала З 3
 Миленс. пл. В. Г 7
 Милинъ Камъкъ Д 7
 Милосердна В 6
 Милуковъ Ж 3
 Митр. Гедеонъ В 7
 Митр. Панаретъ Ж 3
 Мих. Буботинъ В 7
 Мих. Такевъ (пл.) Г 4
 Мих. Ташевъ А 3
 Мичм. Саевъ Б 4
 Мияци Б 2
 Млъкарска Е 2
 Могила А 3
 Мом. Клисуре З 3
 Мом. Кладенецъ Д 5
 Мом. Скала Г 6
 Мом. Сълза В 8
 Момчилъ-войвод. Е 5
 Морава В 3
 Московска Д 4
 Мосуль Д 6, 7
 Мургашъ Е 4
 Мусала Е 4
 Мжгленъ Б 5
 Мжрфи Е 4
 Надѣжда А, Б 3
 Найдень Геровъ Б 5, 6
 Н. Караджовъ Ж 5
 Насте Сояновъ Б 2
 Нат. Охридски З 3
 Неврокопъ Б 1
 Негушъ В 8
 Незв. Войнъ А 5
 Нераздѣлна Д 5, 6
 Нешковъ А 6
 Нешо Бончевъ Ж 2
 Неоф. Бозвели Ж 3
 Неоф. Рилски Г 4, 5
 Ник. Войниковски Е 2
 Ник. Михайловски Б 1
 Ник. Палаузовъ Б 6, 7
 Ник. Сапуновъ З 3
 Н. Сукнаровъ А 2
 Никополь Б 4
 Нишава Б 7
 Нишка В 3
 Ноември 15, Г 3, 4
 Оборище Е 4
 Оборище (пл.) В 5
 Обѣля А 4
 Овче поле В 3
 Огоста Е 5
 Огражденъ Ж 5
 Одринъ Б 4 В 3
 Околчица З 4
 О. Махони Б 5
 Опицвѣтъ В 7
 Опълченска В 3
 Орѣхово А 1
 Орлово Гнѣздо Д 6
 Оризово В 8
 Орлякъ В 1
 Орфей Г Д 6
 Орханейска З 3
 Освобождение А 4
 Осогово В 3
 Острець Ж, З 4
 Острово А 4
 Осжмъ Е 5
 Охридъ В 2
 Охр. Езеро Б 4
 Павловичъ Д 5
 Паиси В 3
 Панагюрище Д 2
 Пан. Хитовъ Е 2
 Парчевичъ Г 4
 Парижъ Д 4
 Патр. Нишавски Б 4

Ул. „Оборище“,
30-те години на XX в.

Oborishte St, 1930s

Ул. „Регентска“,
30-те години на XX в.

Regentska St, 1930s

- Пасажъ Св. Никола Г 3
Паскалъ Паскалевъ Д 6
Пастрина З 3
Патерица Ж, З 5
Патр. Ефими Г 5
Паякъ план, Б 4
Пауница В 4
Пелистеръ Г 1
Пеловратъ Г 6
П. Славейковъ В 5
Персенгъ Д 8
Перникъ Б 3
Перушица Е 3
П. Каравеловъ (пл) Е 3, 4
Петра Д 3
Петричъ Б 1
Пет. Беронъ Г 5
Пет. Богданъ Ж 4
Пею Яворовъ Д 8
П. Ю. Тодоровъ В 8
Пѣснопѣй В 8
Пехчево Б 1
Пирдопъ (пл.) Ж 3
Пиринъ-план. Г 8
Пиротска В 3
Пито Гулевъ А 2
Плакалница З 3
Плана-план. Г 7
Плачковица Д 8
Плач. манастиръ Ж 4, 5
Плевенъ В 2
Пловдивъ Б 1
Поган. манастиръ А 6
Погледецъ З 4
Подрумъ Кале З 4
Подуенска Ж 3
Подъ Игото (пл.) Г 5, 6
Позитано Б 3
Позитано (пл.) Г 4
Полк. Дранговъ Е 3
Полк. Янковъ Б 4
Полова Шапка Ж 4, 5
Поново В 7
Попъ Тошо Б 6
Попъ Харитонъ Ж 2
Попчево А 2
Пордимъ Г 2, 3
Порой Б 1
Пор. Пачевъ Е 3
Правда В 7
Предѣлъ Б 2
Презв. Козма Г 7
Пресансе Ж 4
Преславъ Г, Д 4
Прѣспа Г, Д 5
Призренъ В 1
Прилепъ Б 7
Прох. Пчински Ж 3
Пърличнвъ В 4
Пчиня А 3
П. Р. Тошевъ В 2
Работникъ Д 2
Радецки (пл.) Б 2
Радичевци А 3
Радовишь В 1
Радомиръ Б 2
Разбойна З 4, 5
Развигоръ Г, Д 6
Разлогъ Б 8
Разметаница (пл.) Г 7
Райна Княгина Б 3
Райна Поповичъ Ж 3
Р. Жинзифовъ В 5
Раковска Д 3
Раковица Ж 3, 4
Ралица Г 6
Раслатица В 5
Редута В 8
Регенска Е 4
Ресенъ В 1
Рѣсбарска Е 1, 2
Рѣзньоветъ Г 7
Рѣка В 1
Рѣка Велика Ж 2, 3
Рѣка Марица Ж 3
Рѣка Мѣста Ж 2, 3
Рѣка Радика Б 7
Рибарица Ж, З 4
Рибенъ Букваръ А 3
Рила Г 2
Родпи Д 2
Роз. Долина Г 6
Романъ А 3
Русенци А 3
Русе Б 1
Руменъ войв. Ж 2
Рупель Б 7
Русалка Ж 4, 3
Русал. лжк Ж 3 2
Ручей (пл.) Б 6
Ржжана А 3
Ржженъ В 8
Сава Михайловски А 2
Сам. знаме (пл.) В 2
Самодива В 8
Самодивецъ З 4
Самод. изворче А 3, 4
Самоковска Д 5
Самуилецъ З 3
Санъ Стефано Е 4
Сапунджийска Д 2
Св. Врачъ Б 4
Св. Гора Д 6
Св. Геор. Софийски Б, В 5
Св. Ив. Сигоръ В 1
Св. Ив. Рилски В 5
Св. Кир. Методи В 2
Св. Климентъ Д 4
Св. Наумъ Г 6, 7
Св. Недѣля Г 4
Св. Недѣля (пл.) Г 3, 4

- Св. Никола (пас. Г 3)
 Св. Ник. Софийски А 4
 Св. Седмочисленици Г 7
 Св. Тома А 3
 Св. Троица (пл.) Б 2
 Свѣтлина (пл.) А 4, 5
 Свет. Тертеръ Е 5
 Свиленица В 5
 Свиленъ градъ Б 6
 Свищовъ В 2
 Свобода Б 6
 Севлиево Б 1
 Сев. Мечка (пл.) Б 1
 Сек. детенце А 2
 Септемврий 6, Г 4
 Сердика Г 3
 Сересъ Б 1
 Серетъ А 3
 Сехово А 2
 Сенокосъ В 8
 Симоново Д 7
 Синчець Д 6
 Синъ виръ Б 4
 Ситняково Ж 5
 Скайлъръ Е 2
 Скобелевъ В 4, 5
 Скопие Б 1
 Скѣта З 3
 Слава Ж 4
 Св. Гора (пл.) Ж 4
 Славейковъ (пл.) Г 4
 Сластице В, Г 8
 Славянска Д 4
 Слатинска рѣка З 2
 Слатин. Редуть З 4
 Сливенъ В 2
 Сливница В, Г 2
 Смиляна Е 2
 Смоковници А 2
 Смолянска Б 5
- Соколъ Ж 3
 Соколець (пл.) Б 4
 Снѣгово А 4
 Солунска Г 4
 Сопоть В 2
 Сот. Андоновъ Б 5
 Софрони В, Г 3
 Соф. Герой Б 6
 С. Радуловъ Ж 3
 Спасово А 6
 Средна Гора В 3
 Среб. Парици В 7
 Средецъ Г 3
 Ст. Загора Б 1
 Ст. планина Д 3
 Стара Стена Д 5, 6
 Стария Войнь А 3
 Стеф. Богориди З 3
 Стеф. Караджа Г 4
 Ст. Самболовъ В 4
 Ст. Велешки Б 4
 Стоиль войв. З 5
 Стоиль Рилчанинъ В 6
 Столарска Е 2
 Столѣтовъ Б 2
 Ст. Заимовъ Г 6
 Ст. Михайловски Д 7
 Ст. Чомаковъ З 3
 Стоячка Чука А 2
 Ст. Сарафовъ В 6
 Ст. Малиновъ В 7
 Странджа В 3
 Страш. войвода Ж 5
 Стрема Ж 2
 Стрешево В 5
 Стругарска Е 2
 Струга В 1
 Струма Г 3
 Струмица Г 5
 Сулодолска А 3
 Съгласие (пл.) Б 4
 Съзлийска З 3
 Сърнена Гора З 4
- Татарли Б 3
 Тат.-Пазарджикъ Б 1
 Твърдица (пл.) Е 2
 Теод. Търновски Г 7
 Тетевенска Д 3
 Тетово Б 1
 Тиквешъ Б 7
 Тимокъ Д 2
 Типографска Е, Ж 4
 Тича Е 5
 Тод. Бурмовъ В 4
 Тод. Пешовъ А 2
 Тод. Каблешковъ Д 5
 Тодорини Кули Ж 3
 Тодоровци А 3
 Т. Николевъ А 4
 Тополница Ж 2
 Топра-хисаръ Ж 5
 Тотлебенъ А 6
 Тр. Китанчевъ Б 7
 Тракия Е 5
 Трапезица Г 3
 Трапезица (пл.) Г 3
 Троян. врата Б 7
 Три уши Б 3
 Триядица Г 3
 Троянъ Б 3
 Тръвна В 1, 2
 Тръска А 2
 Трънъ Б 5
 Трън. Клисуря А Б 6
 Тулово Е 4
 Тулча А 6
 Тунджа В 5
 Тутраканъ А 1
 Тухларска Е 1, 2
 Търговска Г 3
 Търница А 3
 Удово В Г 5
 Узунджовска Г 4
 Университетска Д 6

Пл. „Славейков“,
30-те години на XX в.

Slaveykov Square, 1030s

Несъществуваща днес къща
(вероятно на ул. „Шейново“ 22),
началото на ХХ в.

A not existing house today
(probably 22 Sheinovo St),
the beginning of the 20th century

Урвичъ Б 6	Цар. Еленора Ж 4	Черни Дринъ Б 64,
Фел. Каницъ Б 5	Цар. спиртка (пл.)	Чер. Камъкъ Б 7
Фердинандъ Д 4	Е 3	Черно море Е 5
Ф. Станиславовъ	Царь Асенъ Г 4, 5	Чернор. Храбри
Ж 4	Царь Аспарухъ Г 5	Д 7
Филипъ Тотю Е 2	Царь Борисъ Г 3, 4	черноглавъ В 8
Фурка Б 4	Царица Иоана Г 4	чипровци Г 3
Хаджи Димитъръ	Ц. Ив. Алекс. А 2	Чирпанъ Б 1
Д 4	Царь Калоянъ Г 4	чумерна Д 3
Хаджи Хр. Пан-	Царь Калоянъ (пл.)	Шарь-план. В 3
ковъ З 4, 5	Г 3. 4	Шейново Е 4
Хайдуть Велко А 4	Ц. Крумъ Г 4, 5	Шипка Е 4
Хайдуть Сидеръ	Ц. Освободителъ	Шкумба А 3
А 1	Д 4	Шопенъ Г 5
Хасково В 2	Ц. Петъръ В 5	Шумнатица В 1
Хвойна Б 2	Ц. Самуилъ Г 3	Шуменъ В 2
Хилендаръ Г 1	Ц. Симеонъ В 2, 3	Щросъ Майеръ Б 1
Хр. Благоевъ А 3	Ц. Шишманъ Д 5	Юмрукъ Чалъ Г 6
Хр. Ботевъ Г 2, 3	Цвѣт. град. В 7, 8	Юнакъ Б 6
Хр. Дановъ Ж 3	Цвѣтница (паркъ)	Юндолъ Ж 4
Хр. Ковачевъ Д 3	Б 5	Яворица З 3
Хр. Павловичъ Ж 3	Цѣлина Б 4	Яворецъ Д 5, 6
Хубава Гроздан-	Цибра Е 5	Явор. чука В 2
ка А 2	Църноокъ Г 7	Ягода З 3
Хумни Долъ В 8	Чавдарица А 2	Ягодина Д 7
Хжшове А 3	Чав. войвода Е, Ж 5	Я. Осоговски Ж 3
Цани Гинчевъ Б 4	Чая Тепе (пл.) З 3	Я. Крачовски В 4
Ц. Дюстабановъ	Чамъ Курия Е 3	Яковъ Трайковъ
Е 3	Чаталджа Д, Е 3	Б, В 5
Царева Ливада	Чая Б 6	Якоруда В 1
Ж 3	Черв. стени Г 7, 8	Якулница Д 8
Цар. Студенецъ Г 8	Череш. Топче Е 3	Ямболъ Б 1
Царевецъ Б 7	Черковна Ж 4	Янтра Е 4, 5
Царевъ връхъ Г 8	Черна вода А 6	Ясна Поляна Е 2
Царево Село А 7	Черни Е, Ж 3	
Царибродска Б 3	Черни връхъ Г 7	

Улицитѣ се тѣрсятъ въ респективния квадратъ образуванъ отъ хоризонталнитѣ букви и отвѣснитѣ цифри въ плана, поставени следъ всѣка улица.

КООП - ХОТЕЛЪ НА СЪЮЗА НА ПОПУЛЯРНИТѢ БАНКИ въ България — ул. Раковска и пл. Славейковъ е най-добре уредениятъ въ страната при крайно кункурентни цени и модеренъ изисканъ комфортъ. Телефонъ № 69-11

*Ул. „Търговска“;
30-те години на XX в.*

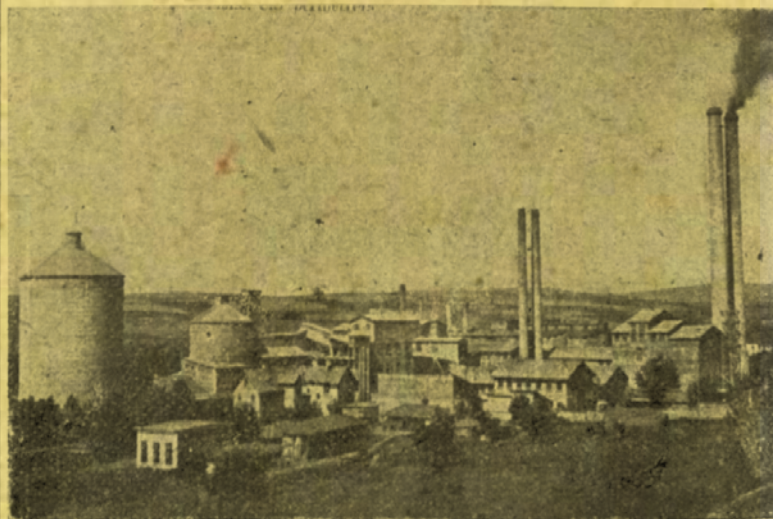

Targovska Street, 1930s

Реклама на Българско
акционерно дружество
„Гранитоид“

Advertisement of Granitoid,
Bulgarian Joint-Stock Company

БЪЛГАРСКО АКЦИОНЕРНО ДРУЖЕСТВО
„ГРАНИТОИДЪ“

за електр. индустрия и минни предприятия — София
КАПИТАЛЪ 750,000,000 лв.

Производство на :

Портландъ циментъ
Електрическа енергия
Гипсъ алабастьръ

добиване на каменивжглища и брикети отъ мина Пиринъ
Тел. 6-44, 24-27, 35-97, 35-98 Телегр. адр.: Гранитоидъ

СОФИЯ

АДРЕСИ

НА

Банки, индустриални
предприятия, търг. пред-
ставители, осигурителни
и транспортни дружества,
вносно-износни фирми,
строителни и архитек-
турни бюра и пр.

SOFIA

*Addresses of
banks, industrial
enterprises, trade
representations,
insurance
and transport
companies, import-
export companies,
construction and
architectural
offices, etc.*

Автомобилни гаражи, представители и търговци на автомобили, бензинъ, масла, части

Братя Бертолоти

Автомобилни части. ул. Раковска до Екз. Иосифъ

„Гера“ „Гаранъ“

Модерно обзаведенъ гаражъ въ центъра на столицата. Царь Шишманъ 23. Тел. 55-82

Инженеръ Гюндюревъ

Автомобилни курсове за професионални шофьори и любители групово и поединично. Сведения и записвания Гр. Игнатиевъ 17. Тел. 49-29.

„Комерциумъ“ Акц. д-во за търговия

Модерна работилница за поправка всички автом. части, гуми „Годричъ“, автомоб. Фордъ и трактори Фордзонъ, София, М. Луиза 79. Тел. 26-29

Иосифъ П. Комещикъ & Братя

1-ва желъзарска и коларска фабрика. Изработка на автомобилни каросерии, файтони и кабриолети. Паисий 42. Тел. 894

Копанковъ & Димитровъ

автомобилно бюро. Складъ и продажба на автомобилни гуми (Мишленъ), бензинъ, минер. масла и всички автомоб. части. Раковска 82 тел. 26-00. Клонъ пл. Св. Недѣля 19. Тел. 54-58.

Никола Маднаровъ

Автомобилна тапицерска и карусерийна работилница. Раковска 60. Тел. 17-22.

Илия Матевъ

Търговия съ автомобилни и минерални артикули и гаражъ. Автомобили по споразумение подъ наемъ. Искъръ 22. Тел. 26-59

Чадъри

Леонъ К. Леви & С-ие

Ком. д-во. 1-ва българска модерна фабрика за чадъри. Дондуковъ 5. тел. 45-97.

П. Менахемовъ А. Д.

осн. 1908 г. 1-ва софийска фабрика за чадъри. Дондуковъ 10 Тел. 11-53.

Автомобилно представителство
на ул. „Алабин“, 20-те години

Car dealership on Alabin St., 1920s

По-видни банкови институти въ Столицата

Българска Народна Банка

Централно управление

ул. Кн. Александъръ I № 10

Клонове и агентури въ всички населени пунктове
на Царството (вж. банковата карта)

Телефони: 5-67, 6-85, 6-88, 13-87, 15-31.

Българска Земледѣлска Банка

Централа — София

ул. Ив. Вазовъ № 3

Клонове и агентури изъ цѣлото Царство.

Телефони: 300, 350, 351, 13-63.

Българска Централна Коопе- ративна Банка

Седалище София

ул. Ив. Вазовъ № 1

Телегр. адр.: Коопербанкъ — София

Телефони: 10-74, 34-66 и 1-53

Частни банки

Българска Генерална Банка

ОСН. 1906

Централа София

Бул. Дондуковъ 23

Клонове: Бургасъ, Ломъ, Пловдивъ, Русе и Варна

Телегр. адр.: Генералбанкъ — София

Телефони: 1-40, 4-79, 11-68, 14-83.

Българска народна банка,
30-те години

The Bulgarian National Bank,
1930s

Италиянска и Българска Търговска Банка

Централа София, Леге № 2

Клонове — Пловдивъ, Варна и Бургасъ

Телегр. адр.: Булкомитъ

Телефони: 1-27,10-55, 14-72, 53-46.

Доходно здание, построено през 1898 г. от архитект Пернигони.

По-късно в сградата се настанява Кредитната банка.

A profitable building built in 1898 by architect Pernigoni. Later, the Credit Bank was housed in the building.

Кредитна Банка

Осн. 1905 г.

Афилиация на Дойче Банкъ и Дисконто Гезелшафтъ
Берлинъ

и Банкерската кжща Е. Блайхрьодеръ, Берлинъ

Централа въ София

ул. Кн. Александъръ I № 4

Клонове: Варна, Пловдивъ и Русе

За телеграми : Кредитбанкъ

Телефони: 4-63, 8-69 9-25, 10-59, 15-93, 22-73

Македонска Народна Банка

Централа въ София

пл. Св. Недѣля

Клонове: Петричъ, Неврокопъ, Св. Врачъ

Телегр.-адресъ: Македонбанкъ

Телефони: 34-64, 51-97, 51-98

Съединени Български Банки

Бивши банки: Франко-българска банка за международна търговия, Банка за Народенъ кредитъ и Българска Банка)

Централа въ София, ул. Леге № 17.

Клонове: Бургасъ, Варна, Дупница, Кюстендилъ, Кърджали, Ломъ, Перникъ, Пловдивъ, Провадия, Русе, Свищовъ, Сливенъ, Станимака, Ст. Загора, Т. Пазарджикъ, Тръмбешъ, Хасково, Шуменъ, Ямболъ.

Телегр. адр.:

Телефони: 4-93, 14-50, 27-49, 42-28 42-29

Българска Търговска Банка

Осн. 1895 г.

Централа в София

ул. Гр. Игнатиев и Ангелъ Кънчевъ
Седалище в Русе

Клонове: Бургасъ, Варна, Габрово, Ломъ, Пловдивъ,
Попово, Русе, Сливенъ, София — Ючъ-Бунаръ. София
— Халитъ, Ст. Загора, Тръвна, Търново, Фердинандъ,
Хасково и Ямболъ.

Тел. адр.: Търгбанкъ София Телефони 8-79, 15-14, 15-56

Франко-Белгийска и Балканска Банка

Акц. Д-во — Централа София

Телефони: 1-89, 6-46 и 11-97 Ул. Левски 9

Клонове: Варна, Видинъ, Дупница, Ломъ, Плъвенъ
Русе и Хасково

Афилиации: Пловдивска Банка — Пловдивъ, Българо-Белгийска
Банка — Бургасъ, Северо-Българска Банка — Свищовъ.

Популярни Банки в София

Българска Народна Кооперативна Банка

Кредитно кооперативно дружество

Тел. 43-27 ул. Пиротъ № 141

Дразмахленска Попул. Банка

Кредитна кооперация

Тел. 35-37 ул. Екз. Йосифъ № 47

Лозенска Популярна Банка

Кредитно кооперативно д-во (собственъ домъ)

Тел. 28-99 ул. Царица Йоанна № 72

Централата на Българската търговска банка (известна и като банката на Буров), построена от архитектурното бюро на Георги Фингов, Димо Ничев и Никола Юруков през 1925 г.

The headquarters of the Bulgarian Commercial Bank (also known as Burov's bank), built by the architectural office of Georgi Fingov, Dimo Nichev and Nikola Yurukov in 1925

Обединени Популярни Банки

Кредитно кооперативно сдружение

Тел. 36-60

ул. Царица Йоанна 10

Занаятчийска Професионална Кооперативна Банка

за доставки и кредитъ

Телефони: 12-78, 49-03

ул. Царъ Калоянъ № 3

Доставя на своитъ членове — занаятчийи всички необходими сурови материали, полуфабрикати, инструменти и машини. Отпуска лични, стокови и варантни кредити.

Македонска Кооперат. Банка

Тел. 4-25 и 52-27

ул. „Мария Луиза“ № 18

Клонъ: Ючбунаръ, Тел. 43-35

Подуенска Популярна Банка

Кредитно кооперативно дружество

Членъ на Съюза на Попул. банки

(собственъ домъ)

Тел. 24-08

ул. Царица Елеонора № 1

Софийска Популярна Банка

осн. 1904 г.

Кредитно кооперативно дружество

Централа: ул. Ц. Калоянъ № 1 Клонъ: ул. Пиротъ № 66

Телефони: Дирекция: 40-04

Общъ 9-85 Клонъ 38-28

Софийска селска Попул. банка

Кредитно кооперативно сдружение

Тел. 37-03

бул. Драгоманъ № 48

Българска централна
кооперативна банка, 1926 г.

Bulgarian Central
Cooperative Bank, 1926

Ючбунарска Популярна Банка

КРЕДИТНА КООПЕРАЦИЯ

(собственъ домъ)

Телефони 25-98, 30-59, 38-23 ул. Пиротъ 24

Банката е основана преди 12 години и
днесъ има 6,200 членове — кооператори

Капиталъ и резерви **57,000,000** лв.

Спестявания и влогове **115,000,000** „

Срѣдства отъ текущи
сметки **40,000,000** „

Други срѣдства **6,000,000** „

Общъ кооп. капиталъ **218,000,000** „

Агенции: ул. М. Луиза 113

ул. Пиротъ и Д. Петковъ

Тел. 38-54

Тел. 38-70

Собственият дом на
Ючбунарската популярна банка
на ул. „Пиротска“, 20-те години.

The own building of the Yuchbunar
Popular Bank on Pirotska St.,
1920s.

Ст. Балъкчиев, Р. Бераха и Велizar Пеев са сред най-известните за времето си производители на шоколадови изделия, които не отстъпват по качеството си на швейцарски и френски производители на шоколад.

St. Balakchiev, R. Beraha and Velizar Peev were among the most famous manufacturers of chocolate products of their time, which were not inferior in quality to Swiss and French chocolate manufacturers.

Индустриални предприятия

Никола Хр. Бакърджиевъ

Осн. 1888 г.

Фабрика за бакърени, алуминиеви и желъзни кухненски съдове. Търговия съ суровъ бакъръ на едро
Тел. 38-22 Бул. Хр. Ботевъ 106

I-ва Бълг. фабрика „МАЛИНА“
какао, шоколадъ и всички захарни издѣлия

Ст. Балжкчиевъ

Осн. 1890 г.

Телефони: София 2 Бул. Сливница 223—225. Фабрика и канцелария—5-90, магазинъ на ул. М. Луиза № 24 — 5-91. Телегр. адр.: Малина София

Ааронъ Р. Бераха & Братъ

Фабрика за какао, шоколадъ, бонбони, карамели, халва, таханъ, локумъ, бисквити и пр.

Осн. 1908 г.

Тел.: Фабрика 10-5 Фабрика ул. Морава 133
Кантора и магазинъ 7-71 Кант. и магаз. св. Недѣля 19

„България“

Акц. Д-во за шевни конци

Фабрика — Казанлъкъ Клонъ продажби — София

Тел. 45-92

пл. Царъ Калоянъ 14

Тел. адр.: Спულъ София

„Вагрянка“

Машинна фабрика и металолѣярна—Съб. д-во

Иванъ Василевъ & С-ие

Производство: хлѣбарски и сладкарски машини, мел-
нични и др. инсталации и разни машини
по чертежъ и образецъ

Тел. 34-06

Бул. Хр. Ботевъ, 83

Тел. адр.: „Вагрянка“ София

С. Величковъ & С-ие

Техническо бюро за индустрия, търговия и пред-
ставителства

Отд.: Машинна фабрика „Котелъ“ — София и
Експлозивна фабрика „Цвѣтъ“ при Банки

Тел. 20-51

Кантора ул. Царь Асенъ 2

Телегр. адр.: Величковъ Царасенъ 2

Вжжарска фабрика „ИВ. ВЖЖАРОВЪ“ А. Д.

Фабрика за чисто конопени вжжа, канапи

Телефонъ: Подцентрала Красно село 17

Телегр. адр. Вжжарска София

„Глобусъ“

А. Д. за стоманена и желѣзна индустрия

Тел. 45-36 Тел. адр. Ферглобусъ, Грънчарска 4 (инд. кв.)

Ив. Цочевъ & С-ие

Осн. 1884 г.

Производство на лакове и бои

Складъ на фабриката и продажба на разни бояджий-
ски материали на ул. Пиротъ 3

Телефони Фабрика 36-52 магазинъ 12-54

Въжжарска фабрика
„Иван Въжжаров“, основана
през 1902 г., преобразувана
в акционерно дружество
през 1924 г.

Ivan Vazharov Rope Factory,
founded in 1902, transformed into
a joint-stock company in 1924.

„ЗЕБРА“

Каучукова фабрика С. Д.
Тел. 59-16 Фабрика гара Курило. Кантора Ц. Иоанна 1

Аврамъ Калдеронъ & С-ие

Обущарска фабрика „Херкулесъ“

Представителства на гумени артикули

Тел. 25-42

Кантора ул. Раковска 80

Телегр. адр.: Калдеронъ — София

1-ва Българска фабрика за кожени ржкавици

Яко Калдеронъ

ул. Екз. Йосифъ 3

„Калпакчиевъ-Стругъ“

Машинна фабрика и желѣзолѣярна

Тел. 114

Фабрика кантора ул. М. Луиза 98

Тел. адр. Стругъ София

Варопроизводително Акц. Д-во „Калцитъ“

Клементина 11 Фабрика гара Кунино (линия София-Варна)

ФАБРИКА ЗА САПУНЪ

Братя Каназиреви

Тел. 666

Инд. кварталъ 3

Тел. адр. Каназиреви

Акц. Д-во „Каучукъ“

Фабрика за гумени издѣлия

Кантора тел. 37-11 Фабрика 16-77

Фабрика Царска спирка 6

Фабриката на дружество „Струг“
и неговите първи работници

The factory of Strug Company
(Lathe) and its first workers.

ПАРНА БОЯДЖИЙСКА ФАБРИКА
Киремиджянъ

Заведение за химическо почистване

Телефони: Фабрика Княжево 10 Фабрика с. Княжево
 Централа София 41-22 Централа София ул. Позитано 3

Бр. Ландау

Осн. 1902 г.

Първа софийска парна бояджийница, аперетура и химическо почистване

Тел. кантора 12-59 Централа ул. Позитано 3
 Фабрика : Княжево

„ЛИЛИЯ“ О. О. Д-ВО

За производство на чорапи

Тел. фабрика Фабрика бул. Сливница 168
 56-05 Тел. адр. Липо София

І-ва Българска пасмантерийна фабрика

А. ЛОЗАНЧЕВЪ

Осн. 1906 г.

Тел. 17-68 Фабрика и кантора ул. Царь Самуилъ 149

Производство на ластици, връзки за обуща, фитили за ламби, тантели, формени ширити, шевици, фестони

Чорапна фабрика „Лозенецъ“

Цв. Н. Буралиевъ & С-ие

Тел. адр.: Лозенецъ София

Тел. 36-15 Фабрика: ул. Горски пътникъ 34—Г. Лозенецъ

Текстилна бояджийска фабрика
 „Братя Ландау“

Landau Brothers Textile Dyeing
 Factory

Акц. Д-ство „Марица“

Осн. 1909 г.

Фабрика за мукава и амбалажна книга
(Бивша Жакъ Вегели)

Гара Костенецъ Баня
Тел. 58 София

Управление — София
ул. Шейново 25

П. Мейнарди & С-ие

Преждарство, бояджийство, избълване и мерсили-
зиране на всички видове вълнени преди

Тел. 5-65 Кантора ул. Мария Луиза 51 (ср. Мод. театъръ)
Тел. адр.: Пемейнарди София Пощ. кутия № 117

Бр. Морено

Осн. 1915 г.

Фабрика за бижутерия, ланци, часовници,
копчета за маншети и др.

Тел. 14-16

Магазинъ и кантора ул. Леге 35 София

Телегр. адр.: Бр. Морено София

1-ва Кожарска Кооперативна фабрика „НАПРЕДЪКЪ“

съ две отдѣлни комплектни фабрични заведения
Модерно производство на гъонове, юфтове, бланкове
и кожи за цървули.

Тел. 15-09

Инд. кварталъ

Кооператив. мебеленъ магазинъ „Обнова“

Постояненъ складъ на готова изработена мебелъ,
отъ най-люксозна до най-обикновена.

Приематъ се поржчки

Продажба и на изплащане

Тел. 55-19

ул. Алабинска 54 (домъ „Братски трудъ“)

Фабрика за бижута на
брата Морено, ул. „Одрин“ № 4,
архитект Асен Семов, 1935-38 г.

Moreno Brothers Jewelry Factory,
4 Odrin St, architect Asen Semov,
1935-38.

Фабрика и рафинерия за масла „ОЛИВИЯ“ Акц. Д-во
Производство на индустриални и фини рафинирани масла за маса
Тел. 10-90 кантора: ул. М. Луиза 45

Индустрия за шоколадъ и захарни издѣлия В. ПЪЕВЪ А. Д.
Доставчици на Двора на Н. В. Царя
Тел. 3-27 ул. Екз. Йосифъ 21

Пивоварница Бр. Прошекови
Придворни доставчици
Телефони 1 72 и 17-39 ул. Санъ Стефано 22

БЪЛГ. АКЦ. СТР. Д-ВО „РАБОТНИКЪ“
осн. 1887 г.
Най-голѣмата фабрика за произв. на машинни тухли и марсилски керамиди
Тел. 3-93 тел. адр.: Работникъ ул. Позитано 3

Бр. Спиркови
Осн. 1870 г.
Фабрика за машинни тухли, керамиди и др.
Тел. 1-44 тел. адр. Спиркови Кантора ул. Ц. Симеонъ

Братя Стайнови А. Д.
осн. 1848 г.
Предачна фабрика за вълнени прежди
Фабрика и седалище — Казанлъкъ
Клонове София ул. Екзархъ Йосифъ 29, Пловдивъ и Русе
Тел. 26-32 София Тел. адр.: Брастай — София

„ТЕКСТИЛИЯНА“ СЕРГ. ПЕРМИНОВЪ & С-ие
Фабрика за презрамки, дамски и мжжки жартиери, рипсъ, сатень
Тел. 39-13 София — Подуене, ул. Цар. Елеонора 90

МЕТАЛНА ФАБРИКА „ТИТАНИЯ“
Инж. Табаковъ & С-ие
Специална българска фабрика за прибори за ядене
кухненски сѣдове, турист. и др. принадл. отъ алуминий
Тел. Красно село 37 Тел. адр.: фабрика Титания

Пиворната на братя Прошек,
пусната в действие 1884 г.

The brewery of the Proshchek brothers,
put into operation in 1884

Мебелна и паркетна индустрия ВЕЛИЧКО ТОДОРОВЪ

Произв. на всички видове мебели и паркети
 тел. 7-78 Индустриаленъ кварталъ 5

„СИРИУСЪ“ — кожарска фабрика Братя Толедо

тел. 6-29 ул. Орландовска 8

I-ва модерна тухло-керамична фабрика „УСПЪХЪ“

Алекс. Л. Виларовъ
 тел. 16-03 кантора кооп. домъ Позитано 3
 тел. адр.: Виларовфабрикъ

„Хаджи Димитъръ“

Фабрика за хавлии, кърпи за лице и др.
 тел. 24-41 и 23-31 тел. адр.: Асаелъ София. кант. Клементина 11

Акц. Д-во за химически произведения — София

тел. 10-90 фабрика гара Костинбродъ М. Луиза 45
 Производство на туткалъ, сапуни за пране, тоалетенъ, всънка-
 къвъ индустриаленъ и др. Глицеринъ, фина парфюмерия.

А. Ходоновски & М. Несторовъ

Картонажно-книговезко заведение
 Тел. 26-01 тел. адр.: Ходоновски Несторовъ. Ц. Борисъ 149

Бр. Филипчеви — Съб. Д-во

Фабрика за бакърени, алуминиеви и емайлирани
 издѣлия.
 тел. 12-96 София, ул. Ср. Гора 86

„Фортуна“

Текстилно А. Д.
 тъкачница, бояджийница, апретура, мерселизация,
 бълосване и финисажъ
 Тел. 30-90 пощ. кутия 256 тел. адр.: Фортуна
 Централа въ Rho-Milano — Italia

Текстилната фабрика „Фортуна“
 е създадена с италиански
 капитали през 1927 г.,
 по-късно преименувана
 на фабрика „8 март“

The Fortuna Textile Factory was
 established with Italian capital
 in 1927, later renamed as
 March 8th Factory

Тютюневи фабрики

Тютюнева фабрика М. ДЕРДЕРЯНЪ & С-ие — София

Ком. д-во

тел. 20-09

ул. Ибъръ 58

ЗАГОРКА

М. Димитровъ & Титю Юрдановъ А. Д.

тютюневи фабрики

Централа Нова Загора

Клонове София и Видинъ

тел. 24-91

Тел. адр. Загорка

ул. Алдомировска 32

ТЮТЮНЕВА ФАБРИКА „МАКЕДОНКА“

на съюза на тют. коопер. отъ македонската областъ

Тел. 21-95

ул. Царъ Аспарухъ 47

ТЮТЮНЕВА ФАБРИКА „РОДИНА“

Н. К. Андрѣевъ & С-ие — съб. д-во

тел. 51-72

ул. Клементина 147

Тютюн. фабрика М, Томасянъ & С-ве

осн. 1872 г.

Пловдивъ — София

тел. Пловдивъ 3-41 София 23-26 тел. адр.: ф-ка Томасянъ

Тютюневи експортъори

Бр. П. Апостолови

търговия съ тютюнови листа

Сатовча, (Неврокопско)

ул. Врабча 14

Балкантабакъ А. Д.

(Бивша фирма Жакъ Асеовъ)

тел. 48-25 тел. адр.: Жакасеовъ София. п. Св. Никола 27

Тютюнева фабрика
„М. Томасян и Синове“

M. Thomasian and Sons Tobacco
Factory

Д. Кършевъ Синъ & С-ие

Централа София, ул. Московска 13

Клонове: Хасково, Пловдивъ, Дупница, Г. Джумая,
Неврокопъ и др.

Тел. 3

телегр. адр.: Кършевъ

Къщата на един от големите български тютюневи магнати през XX в. – Дончо Палавеев, намираща се и до днес на пресечката на улиците „Оборище“ и „Кракра“, Построена е през 1922 г. от архитектите Йорданов и Овчаров.

The house of one of the great Bulgarian tobacco tycoons in the 20th century – Doncho Palaveev, located to this day at the intersection of Oborishte and Krakra streets. It was built in 1922 by the architects Yordanov and Ovcharov

Ориентабако А. Д.

осн. 1864 г.

Централа София

Клонове: Дупница, Хасково, Пловдивъ

Тел. адр. Ориентабако

тел.: 6-24 и 10-12

Съединени тютюневи фабрики А. Д.

Централа Пловдивъ

Фабрики: Пловдивъ, Русе, Варна, Шуменъ, Бургасъ

Складъ за продажба на едро София — ул. Бр. Миладинови 50

Тел. 22-59

Тел. адр. Картель

Бр. Фернандезъ

търговия съ тютюни на листа

Тел. 11-08

Тел. адр. Фернандезъ

ул. Гурко 16

Центр. съюзъ на тютюневитъ кооперации въ България

Тел. 23-19

тел. адр.: Коопертабакъ ул. А. Квнчевъ 36

Съюзъ на тютюневитъ кооперации отъ Макед. областъ

Обединява тютюн. кооперации отъ Македон. областъ.

тел. 21-95

ул. Аспарухъ 47

Посрѣднич. бюро Морисъ МаркусъПокупко-продажба на комисионни начала
на тютюни

тел. 38-32

бул. Фердинандъ 51

Акционерни дружества

А. Е. Г.

Българско Електрическо Дружество — София

Балканско Вносно-Износно Акционерно Дружество

Представителство на чуждестранни фирми

тел. 25-15 Тел. адр, Balkimex ул. М. Луиза 47

Българ. Акцион. Д-во за търговия и промишленост „БЪЛО МОРЕ“

Тел. 12-02 ул. Гр. Игнатиевъ и Анг. Кънчевъ

БЪЛГАРСКА ГОРСКА ИНДУСТРИЯ — Анонимно Д-во

Фабрика с. Кочериново. Централа — София

тел. 8-77 ул. Кн. Борисъ 14 Тел. адр.: Форстиндустри

Акц. Д-во за търг. и индустриални цености въ Гларусъ

тел. 5-36 Клонъ София ул. Лега 4

Електрическо дружество за София и България

тел. 1-84 тел. адр. Електрисише

„ИЗИДА“ ~ А. Д. за керамически продукти

Фабрика Новоселци. Кантора София

тел. 1-47 и 48-20 ул. Московска 5

Итало-българско-техническо Акционерно Дружество

ул. Царь Самуилъ 79 Московичъ Паласъ

ГЕОРГИ КАБАКЧИЕВЪ А. Д. за търговия съ машини

Главно представителство за България на фабриката
Адлерверке въ Франкфуртъ на Майнъ

Тел. 15-24 ул. Търговска 3/1

Фабрика „Изида“ за керамически
продукти, около 1900 г.

Izida Ceramics Factory, circa 1900

„ЛАБОРЪ“ А. Д.

Производство на химико-фармацевтични препарати и специалитети и лаборатория за химико-медицинско-бактериологични изследвания

Тел. 16-19

ул. Бачо Киро 8

Минно и индустриално дружество „ПЛАКАЛНИЦА“

Французко анон. акц. д-во съ 33,000,000 фр.

Централа: Парижъ — Paris, 87 Rue Saint-Lazare

Клонъ София, ул. Сердика 3 Тел. 14-3

Савовъ & Пиперевски А. Д-во

Колониалъ и др. стоки на едро

Централа: София ул. „Мария Луиза“ 45

Тел. 10-90

Клонове: Пловдивъ и София

„Самсонъ“ Акц. Д-во

Търговия съ разни артикули отъ порцеланъ, керамика, алпака, стъклария, кристали и пр.

тел. 12-04

ул. Царь Борисъ 121

Бълг. акц. д-во за електричество „СИМЕНСЪ“

тел. 12-04

Бул. Ц. Иоанна 25

Машинни представители, автомобили и пр.**Американско Балканско Т. И. А. Дружество**

Представителство и търговия съ всички видове землед. машини, мотори и др. Депозитъ на каиши помпи, и др. технически артикули.

тел. 27-88

Бул. Сливница 162

Инж. М. Теодоровъ Балански

Техническо бюро и представителства

тел. 12-11

ул. Сердика 7

Българско акционерно
дружество за електричество
„Сименс“

МНОГОСТРАННИЯТЪ ТЕЛЕФОНЕНЪ АПАРАТЪ

Телефонният апаратъ, като многостранен орган съобщително средство, трябва да се намери на всяко работно място. Обаче въ туйчас да работятъ така, както нурядъ на съвременна служба изисква. Сименсовата система може, въз основа простота си конструирана, да се изготви във всички условия и изисквания. Във София на голѣмата общинска къща на телефонна уредба отъ всички голѣмини, съ повече отъ 3 милиона посто, Сименсъ доведе за аския чаша съвременна телефонна уредба.

Изобретението „Райва“ телефонен апаратъ служи, напримеръ, за вжтрешни и градски съобщения въ еднакви помещения, съ 1 градски линия и 2 до 6 телефонни поста. За вжтрешно съобщение жилищните абонати се ползватъ чрезъ автоматично на съответното място. Дално градската линия е заема или съобщаватъ се съобщаватъ на аския абонатъ чрезъ кристаленъ звънъ. Прѣтъ време на единъ градски разговоръ платятъ да се правятъ международни общини запознати чакъ другите платене на уредбата, безъ чаканите градски абонати да може да приготви разговоръ.

Искайте подробности отъ

БЪЛГАРСКО А. Д. ЗА ЕЛЕКТРИЧЕСТВО
СИМЕНСЪ

ОТДѢЛЪ ЗА СЛАБИ ТОКОВЕ — София, бул. Царица Иоанна, 25
Телефонъ 2-12-02

Siemens Bulgarian Electricity
Joint Stock Company

Балканско Търговско Д-во Удревъ, Боджети, & С-ие

Технич. бюро, представителства, вносъ на машини, складъ на
индустр. машини, пожарн. принадл. помпи, техн. артикули и пр.
Тел. 8-36 ул. Мария Луиза 51
Тел. адр.: Индустрия пощ. кутия 104

Биро, Вайманъ & С-ие

Ген. представители за България на РЕМИНГТОНЪ
американска фабрика за пишущи машини
Тел. 36-50 ул.

Бълг. Акц. Д-во за търговия съ машини Б. М. А.

Тел. 58-55 ул. М. Луиза 62

С. Величковъ & С-ие

Техн. бюро за индустрия, търговия и представителство
Тел. 20-51 ул. Царъ Асенъ 2

Вълчевъ & С-ие

Търговия на едро съ шевни машини, велосипеди, плет. маши-
ни, содени, лимонадени и др. стъкла. Содолимонадени машини
Тел. 29, 49-16 ул. Раковска 54

„Вулканъ“ Бълг. А. Д.

Земледѣлски, индустриални и мелнични машини. Мотори-авто-
мобили, трактори. Инженерно и техническо бюро
тел. 22-47 тел. адр.: Вулканъ ул. М. Луиза 36

Иозефъ Герьо

Търг. представителства на земл. машини
Тел. 33-24 ул. Солунъ 38

Динамика А. Д.

Тел. 33-38 Московска 5

Дойче Верке Бълг. А. Д.

Всички произведения на Дойче Верке
Германски държавни фабрики
тел. 18-13 тел. адр.: Делта ул. М. Луиза 22/II

Реклама на Ремингтон

Remington advertisement

Бр. Касжрови & С-ие

Представителство на модерни канцеларски машини
Пишущи : „Роял“, счетоводни — „Бърось“, смѣтачки
„Монро“ и пр.

Тел. 3-89 Телегр. адр.: Касжрко ул. Търговска 6а

Кнайстъ А. Д.

Импортъ—експортъ, представителства, консигнация
машини и принадлежности за папиросната, картонажната,
мелничарската и текстилната индустрии

Тел. 27-75 бул. Сливница 162

„Колумбия“ Вносно-износно О. О. Д-во
Търговия съ грамофони, грамофонни плочи, каучукови
издѣлия, електр. материали и изкуствени торове.

Тел. 49-89 Телегр. адр. Колумбия Бул. Дондуковъ 44

Мартиновъ, Обретеновъ & Сие

шевни машини, велосипеди, мотоциклети, грамофони
Тел. 27-83 ул. М. Луиза 49

„Машина“ БЪЛГ. АКЦ. Д-ВО

Генерални представители на електрич. лампи „Осрамъ“ авт.
гуми „Сайберлингъ“ велосипеди „Сфифтъ“, и шевни машини
„Мундлосъ“

Тел. 26-36 тел. адр.: Машина ул. М. Луиза 13

„Миагъ“ Мелнич. и индустр. акц. др-во

Тел. 55-13 ул. М. Луиза 54

Бр. Пантеви

Собствено производство на всички велос. части и велосипеди
„Пантеви“ Ц. Симеонъ 86

„Свѣтлина“ Електротехнич. дружество

Тел. 10-60 Тел. адр.: „Свѣтлина“ ул. Бѣлчевъ 2

„Симонавиа“

Анон. д-во за търговия и индустрия
тел. 17-41 ул. М. Луиза 57

Пишеща машина „Роял“

Royal typewriter

Акционерно Д-во „Сингеръ“

за шевни машини. Навредъ изъ Царството

тел. 15-38 Тел. адр.: Сингборнъ ул. М. Луиза 18

S. K. F. — Бълг. Акц. Д-во

съчмени и ролкови лагери

тел. 2-58 тел. адр.: Ескаефъ ул. 6 Септември 1

Николай Фехеръ & С-ие А. Д.

Земледѣлски машини мотори, автомобили

тел. 10-73 ул. Аксаковъ 16

Електро-техническо бюро Марко Сачиевъ & Баруховъ

тел. 7-23 тел. адр.: Рабароли ул. Ломска 13

**Българско Електрическо дружество (ком. д-во)
„ХАНЗА ЛЛОЙДЪ“**

Собствено производство на ютии и готварски апарати „Нора“

Тел. 13-60 тел. адр.: Ханзалойдъ бул. Дондуковъ 37

Хофхеръ-Шранцъ-Клайтонъ-Шутлевортъ

Фабрика за землед. машини А. Д. — Виена

Централа за България София

Тел. 27-28 ул. Бръгалница 48 Пош. кутия 202

**Акционерно Дружество бивши
Шкодови Заводи**

въ Пилзенъ — Чехословашко

тел. 3-94 тел. адр.: Шкода ул. Московска

Магазин на фирмата “Сингер”
и сервизен автомобил за
безплатни поправки на шевни
машини, 30-те години на XX век

Singer store and service car for free
sewing machine repairs, 1930s

Винарски фирми

Георги Атанасовъ

складъ на бѣло сунгуларско вино

Осн. 1902 г.

Тел. 38-54

Едро и дребно

ул. М. Луиза 113

Винарска кжща „Бошуля”

на Бр. Василъ и Страхилъ Стойчеви

Собств. произв. и депозитъ на южни и северни вина

Тел. 41-48

ул. Д. Петковъ (Ибъръ) 105

Лозаро-винарско съб. д-во „БЖДАЩЕ“

Първа българска експортна винарска кжща

София ул. Ц. Борисъ 93. Клонове: Сухиндолъ, Видинъ

Тел. 55-63

Телегр. адр.: Винобждаще

„Виникола - Нектаръ“ А. Д.

Производство и търговия съ вина и спиртни питиета

Тел. 25-30

Едро и дребно

ул. Ц. Симеонъ 57

Лозаро-винарска кжща Бр. Витанови

Перушица — София

Осн. 1892 г.

Производство и търговия съ всички видове спиртни питиета
на едро. Износь на десертни гроздя

тел. 50-34

ул. М. Луиза 84

Бр. Никола Витанови

лозарство и винарство

Централа: София Клонове: Перушица и Левски

Отдѣлъ организиранъ износь на десертни гроздя за чужбина

Тел. 45-93

ул. М. Луиза 119

Бр. Хр. Костови Миката — складъ „БОРДО“

производит. на вина и др. спиртни пития. Осн. 1885 г

Тел. 67-10

бул. Дондуковъ 32

Лозаро-винарска кѣща БРАТЯ Н. СИРОМАХЪ-КОСТОВИТърговия и производство на всички видове спиртни
питиета и гроздовъ дестилатъ 95°

София — Лѣсковецъ

Тел. 35-25

ул. Ц. Борисъ 71

Бр. Кочевѣ

Коняч.-ликьорна фабрика „БЖДАЩЕ“, Ц. Симеонъ 60

Братя П. Младенови

Производство, търговия и експортъ на вина

Тел. 36-18

Ул. Антимъ I 23

Клонъ: Бул. Македония 2 — тел. 43-17

Сунгурл. лозаро-винарска произв. кооп. изба

„Сунгурларски мискетъ“

Централа с. Сунгурларе (Карнобатско) Кл. Софйя Н. Рилски 42

Собствено производство отъ стари мискетни лозя
прочутитѣ по пивкостъ и ароматъ вина.**„Троянка“ А. Д.**Спиртни питиета на едро: Износъ на плодове, грозде,
зеленчукъ и пр.

Централа София. Клонъ с. Орѣшакъ (Троянско)

Тел. 43-06 ул. Клементина 15

ул. Кресна 10 — 42-84

Телегр.-адресъ: „Троянка“

Манифактура на едро**Иозефъ Н. Алкалай & С-ие**

Складъ на манифактура ангро

Тел. 34-35

ул. Дринъ 4

Моисъ & Аврамъ Алкалай

Манифактурни стоки и преди на едро

Тел. 1-54

Ул. Арда 3

Нисимъ Х. Алкалай & С-ие

Осн. 1920 г.

Манифактура на едро

Тел. 3-25

тел. адр.: Финци

Ул. Търговска 18

П. М. Пизанти & С-ие

Осн. 1897 г.

Търговия съ манифактура на едро

Тел. 5-20

Ул. Сердика 14

Аронъ Хаимовъ & С-ие А. Д.

Осн. 1920 г.

Търговия съ манифактура на едро

Тел. 15-94

телегр. адр.: Ахимъ

Ул. Сердика 12

КНИЖНИ СКЛАДОВЕ И КНИЖАРСКИ СТОКИ**Книженъ складъ АНЕВЪ, РАДИВОЕВЪ & С-ие**

осн. 1910

Тел. 10-40, 27-60 Тел. адр.: Аневъ София Ул. Гр. Игнатиевъ 22

Дим. А. Арnaudовъ

Книжарска централа „Марсъ“

Осн. 1919 г.

Търговия съ хартии, книжарски стоки, картини и
илюстрирани картички

бул. Дондуковъ 32

Придворна книжарница ИВАНЪ Б. КАСЖРОВЪ

Осн. 1886 г.

Тел. 3-69

Ул. Търговска ба

Иванъ ПисковъКнижарски стоки на едро. Постояненъ складъ на ин-
диго, ленти, циклостилни восъчни хартии „Грайфъ“

тел. 48-08

Ул. Екз. Иосифъ 15

Витрината на книжарницата
на Иван Касъров на ул. „Леге“
с голяма карта за развоя на
Балканската война

The window of Ivan Kaserov's
bookstore on Lege Street with
a large map of the development
of the Balkan War

Търговски представители

Димитъръ Алексиевъ

Първокласни представителства на технически артикули, метали и др.

Държавни доставки

Тел. 12-17

ул. Алабинска 35

Ешуа Алкалай

Комисиона — представителства

Тел. 40-66

тел. адр.: Алкалай

ул. Чамъ Курия 11

Аврамъ Б. Анави

Търговски представителства

Осн. 1900 г.

Пловдивъ — София

тел. 55-44

телегр. адр.: Анави София ул. М. Луиза 67

Асаелъ & Теплицки

София — Русе

Тел. 23-31

ул. Кн. Клементина 11

Тел. адр.: Асаелъ

Жакъ В. Атиасъ

Представителства. Търговия съ фини кожи на едро.

тел. 36-31

ул. Царъ Самуилъ 89

Тел. адр.: Атиасъ

Пощенска кутия 2

С. Б. АФТАЛИОНЪ

Русе — София. Агентура комисиона и импортъ

тел. 14-19

тел. адр.: Сбелионъ

Пощ. кутия 23

Б. Бархашъ & С-ие

Тел. 34-38

Телегр. адр.: Бархашъ

Сердика 6

Р. БАРУХЪТърг. представителства въ електротехниката
и близкитѣ ѝ браншове.

Тел. 7-43

ул. Клементина 7

АШЕРЪ БЕНСУСАНЪ

Комисиона — представителства — консигнация

Централа — София

Клонове: Русе, Варна и Пловдивъ

Тел. 25-38

ул. Триядица 3 (Мусалла-Паласъ)

тел. адр.: Бенсусанъ

Бенционъ & Б. Якобъ

Осн. 1910 г.

Търг. представителства

Тел. 26-22

Тел. адр.: Бенционъ

ул. Бенковски 12

БИРО, ВАЙМАНЪ & С-ие

Търговски представителства

Тел. 36-56

тел. адр.: Бирвайнъ

ул. Екз. Йосифъ 30а

Алекс. Блуменфелдъ

Търговски представителства и държ. доставки

тел. 9-61

тел. адр.: Блуменфелдъ

ул. М. Луиза 53

Емилъ Бутъ

Представителства на чуждестранни кжщи

тел. 36-16

ул. Гр. Игнатиевъ 41.

Пощ. кутия 81

тел. адр.: Бутъ — София

М. Вайсенбергъ

Търговска представителска кжща
 тел. 2-99 бул. Дондуковъ 21 (Фениксъ Паласъ)
 Тел. адр.: Вайсенбергъ

Н. Васерманъ

Радио апарати „Телефункенъ“
 тел. 55-67 ул. Бълчевъ (до Алаб.)

Винтерщайнъ & Алкалай

Ген. представители на голъми европейски фабрики и експ. кжщи. Износъ на бълг. земл. продукти
 тел. 25-54 Ул. Бачо Киро 19 Телегр. адр.: Виалкалай

М. Враднали

Представителства, комисиона, консигнация. Машины и части за текстилния браншъ
 Тел. 43-54 Тел. адр. Враджали Бул. Ц. Иоанна 18

Георги Гелчъ

Търговски представителства и експортъ на български продукти
 тел. 25-16 Тел. адр.: Гелчъ — София

Карлъ Генеше

осн. 1914 г.

Търговска представителска кжща
 Импортъ — Експортъ
 тел. 54-93 Бул. Фердинандъ 99 тел. адр.: Кагенъ

Търговия и представителство на обущарски и кожарски артикули и машини

М. Георгиевъ

тел. 46-66 Бул. Дондуковъ 28
 Клонъ: Berlin W 50 Nuernbergerstr 18

Реклама на радио апарати
 „Телефункенъ“

Advertisement for Telefunken
 radios

Паулъ Глюкъ

Представителства

тел. 52-10

Ул. Гладстонъ 6

Викторъ ДавидъПредставителства на сурови материали за цѣлата
текстилна индустрия

ул. Веслецъ 22

Отто ДанелъПредставителства на сурови материали за кожар-
ската и текстилна индустрия

тел. 44-83

тел. адр.: Данотъ

ул. 15 Ноември 2

Петко Г. Джамбазовъ

Търговски представителства

тел. 30-10 телегр.адр.: Джамбазовъ ул. Раковска 111/Г

А. Джакони

Представителство и депозитъ за Ориента

тел. 55-73

тел. адр.: Джакони

пощ. кутия 217

Стефанъ Г. Добрудналиевъ

Представителства Импортъ — Экспортъ

тел. 29-41

тел. адр.: Сегеде

ул. 15 Ноемврий 5

Дьоркенъ & Кьолманъ

(Бивша Кюндигъ & Дьоркенъ)

осн. 1885 г.

тел. 17-69

тел. адр.: Кьолманъ

Тетевенска 5

Братя Дончеви

Търговско-представителска кжща
 тел. 22-42 ул. Ломска 7

Жакъ Желъзковъ

Представителства, предприятия. Държавни доставки
 Отд.: циментова и мозаична фабрика
 тел. 6-67 и 37-93 тел. адр.: Желъзковъ ул. М. Луиза 18

„Зинида“

Анонимно търговско дружество
 тел. 31-52 тел. адр.: Данизи ул. Ц. Калоянъ 10

Търг. Акц. д-во „БЪЛГАРСКИ ИМЕКСЪ“

единствени депозитъори за България на Cartier
 Bresson Парижъ и G. Thiriez Père et Fils
 Лилъ — Парижъ
 тел. 19-24 тел. адр.: Иmekсъ София ул. Лере 11

Иванъ Банчевъ Казанджиевъ

Представителства на анилинови бои и химически
 произведения
 тел. 23-57 Пощ. кутия 51 ул. Ст. Караджа 16

П. Кацаровъ

Търговско-представителска кжща
 тел. 38-91 Бул. Ц. Иоанна 5

Я. Кебърле

Представителства на чуждестранни
 фабрики и търговски кжщи
 тел. 34-43 тел. адр.: Кебърлеко ул. Алабинска 37

Иозефъ Кохенъ & С-ие

Агентура — комисиона
 тел. 49-23 тел. адр. Гарнжозефъ ул. Лере 11

Коенъ & А. Саламоновъ

София — Русе
 тел. 32-73 тел. адр.: Коенисъ ул. Бачо Киро 20

Иозефъ Ково & С-ие

Комисиона, представителство, консигнация
 тел. 27-43 тел. адр. Иозково Пош. кутия 142

Самуелъ М. Ково

Търговски представителства
 тел. 25-23 тел. адр.: Пишко ул. Клементина 11

И. Е. Конфино

Представителство и вносъ
 тел. 15-79 тел. адр.: Конфино Лавеле ул. Лавеле

Александъръ Краусъ

Предст. кжща
 тел. 25-22 тел. адр.: Алекскраусъ бул. Дондуковъ 44

Херманъ Кръонигъ

осн. 1890 г.
 Централа София. Клонове: Пловдивъ, Русе,
 Варна. Пред. на първокл. чуждестранни фирми
 тел. 40-90 тел. адр.: Кръонигъ ул. Левски 2

Марко А. Курцбергъ

представителство
 тел. 33-42 тел. адр.: Марко Курцбергъ ул. Клементина 52

К. Куюмджиянъ

Представителства и търговия съ елект. материали, грамофони, радиоапарати и пр.

тел. 23-15, 33-58 тел. адр : Кекузо ул. М. Луиза 18

Маркусь Майеръ

осн. 1893

(Приемн. Алфредъ Майеръ)

тел. 22-67 тел. адр : Мармайеръ—София ул. М. Луиза 21

Иванъ Матлиевъ

(осн. 1912 г.)

Представителство и складъ на електро-машини
Държавни доставки

тел. 27-42 пощ. кутия 35
тел. адресъ : Иматлиевъ ул. М. Луиза 60

Готхолдъ Мюлеръ & С-ие

Търговски представителства

тел. 29-26 тел. адр.: Комуко ул. Ст. Караджа 26

Наимъ Узиелъ

Представителство на сурови материали отъ първокласни европейски ф-ки и търг. кжщи

тел. 16-27 тел. адр : Узиелъ ул. Сердика 16

Василъ Панайотовъ

осн. 1919 г

Комисиона — представителства на първокл. европ. кжщи. Държавни доставки.

тел. 60-06 Пощ кутия 329 Ул. Клементина 11

Бернардъ Пиете

Представителства. Държавни доставки

тел. 33-99

ул. Искъръ 21

Радоеви & Со. А. Д.

Центр.: София — клон.: Пловдивъ, Бургасъ, Варна

Кантори:

Телефони

София ул. Ц. Борисъ № 91

София № 3719

Пловдивъ ул. Пърчевичъ № 1

Пловдивъ № 497

Бургасъ ул. Успѣнска № 10

Бургасъ № 51

Варна ул. Цариградъ № 16

Варна № 61

тел. адр.: РАДОЕВИ

Ком. Франческо Рикарди

Ген. представителство за ориента на S. A. I. M.

Societa Anonima industrie minerarie Benevento — Italia

Тел. 47-56

пл. Такевъ 1

Бр. Рогозарови & Со

Представителска кжща. Вносъ и износъ. Генер. представителство за България на безкофеинното кафе „Хагъ“ — Фелмайленъ, на свѣтовната марка руски чай „К. и С. Поповъ“ и на медицински препарати

тел. 44-62

Сапунджиевъ & С-ие

Представителство на стомана, бакъръ, пили, желѣзария, менгемета, фитинги и пр.

тел. 34-39 тел. адр.: Сапунко София ул. Бенковски 2

Нисимъ Ш. Саранга

Комисиона и представителства

тел. 35-73, Пловдивъ — тел. 360

ул. Царъ Борисъ 123

тел. адр.: Нисаранга

Д. Семахъ & С-ие

Представителства. Държавни доставки

тел. 15-66, 20-12

ул. Левски 2

тел. адр.: Семахъ София

Братя Семо

Представителства

тел. 8-76

София ул. Дринъ 1, Milano Via Durini 1

Мишелъ А. Семо

Търг. представителска кжща

осн. 1920 г.

тел. 33-08

Ул. Нишка 12

тел. адр.: Михаелсемо — София

Моисъ А. Семо

Представителство и комисиона

Централа: София, Клонъ: Видинъ. Подагенции: Русе, Варна

Пловдивъ, Бургасъ, Шуменъ

тел. 22-92

пош. кутия 252

Ул. Денкоглу 13

Стефановъ & Ауфенбергъ

Прием. Стефановъ машини и матер. за печатарство

тел. 37-16

Тел. адр.: Стефбергъ

ул. Веслецъ 22

Н. С. Табахъ

осн. 1902 г.

Агентура и комисиона

Тел. 27-80

Тел. адр.: Табахъ

Ул. Триядица 1

Пощенска кутия 323

(Домъ Мусалла)

Симонъ ФарберъАгентура и комисиона. Представителства изъ текстил-
ния и галантерийния браншове.

Тел. 42-68 тел. адр.: Фарберъ София Бул. Царица Йоанна 33/1

Бр. Д. & М. ФархиСофия — Варна — Пловдивъ — Русе — Бургасъ — Плъ-
вень. Агентури: Букурещъ — Бѣлградъ. Представител-
ства, комисиона, консигнация

Тел. 23-24

тел. адр.: Ерфархи София

Бул. Дондуковъ 7

Моизъ Р. Фархи

Представителства и комисиона. Браншове: текстиленъ, галантериенъ, прежда за индустрия

Тел. 39-59 ул. Алабинска 34

Търг. Акц Д-во „Филадосъ“

Търговски представителства

тел. 45-34 тел. адр.: Филадосъ Търговска 23

Сам. Финци

Осн. 1914 г.

Търговски представителства

Тел. 33-95 телегр. адр.: Самфинци Пош. кутия 208

Юлиусъ Хегешъ

Агентура, комисиона

Тел. 9-91 тел. адр.: Агентура ул. Екз. Йосифъ 50
Пощенска кутия 69

Витали Хеския & Братя

Комисиона — консигнация. София—Букурещъ

Тел. 25-90 Тел. адр.: Витхеския ул. Екз. Йосифъ 97

Спасъ Темелковъ

Представителства на първокл. европ. кжщи

Тел. 27-35 тел. адр.: Темелъ София Ул. Веслецъ 14

Братя Х. и И. Толедо

Търговско представ. кжща. Консигнация

ул. Царь Борисъ 111

Алфредъ Шримпфъ

Представителства

Тел. 33-96 тел. адр.: Шримпфъ София ул. М. Луиза 35

Морицъ В. Якобсонъ

Осн. 1910 г.

Търговски представителства

Тел. 34-49 Пош. кутия 153

Експортъ — Импортъ

Братя Я. Аврамови

Комисиона, представителство. Търговия
съ сурови тютюни

тел. 2-80 Тел. адр.: Алтабо ул. Сердика 1/F

„Аграра“ О. О. Д-во

За търговия съ произведения отъ България. Из-
носъ на тютюни

тел. 38-32 Телегр. адр.: Аграра бул. Фердинадъ 51

Соломонъ А. Албелда

Износъ на яйца

тел. 25-62 Тел. адр.: Албелда ул. М. Луиза 39

Димитъръ Алексиевъ

Износъ на кожи

тел. 12-16 ул. Алабинска 35

Братя Антонови

Търг. и представителство кожи, екстрати и др.
тел. кантора 25-03 Телегр. адр.: Бофианто домъ 3-42

Б. Асадуръ

осн. 1904 г.

Складове: бояджийски материали и фурнири ев-
ропейски и шперплатенъ

Бояднийство — ул. Царъ Симеонъ 61
фурнири и пр. — ул. Сердика 19. Тел. 31-11

Коопер. Бикалско-Тютюнопродавско Сдружение

осн. 1912 г.

Търговия на едро съ всички видове колониални
стоки на едро и обандеровани тютюни

Тел. 23-08 Централа: Пас. Св. Никола 10^а
Собственъ домъ и депозити Ц. Симеонъ и Сердика жъла
Клонъ Владайска и Позитано.

„Ели Басанъ“ А. Д.

за вносъ и търговия съ сурови кожи, джбилни материали, масла и химикали за кожарство
тел. 36-01 Тел. адр.: Елибасанъ-София жгъла Леге и
Търговска

К. Берлиновъ

Бургасъ — Пловдивъ — София
Вносъ: колониалъ на едро, тежки химикали, метали.
Износъ: пашкули, вжглища. Държ. доставки
Тел. 8-51 Тел. адр.: Берлиновъ ул. Ц. Симеонъ 82

Херманъ Бирцайнъ

Експортъ на яйца
тел. 10-08 тел. адр.: Бирцайнъ — София ул. Търговска 21

Адолфъ Вайнцаинъ

Вносъ — износъ
Тел. 13-76 Домъ 33-78 тел. адр.: Скинсъ Пош. кутия 138

Исакъ И. Данонъ

Гл. представителство на Baltic India Bubber Company.
Тел. 27-27 тел. адр.: Данонъ Нишка 6 ул. Нишка 6
Търговия съ кожи на едро

Петъръ Григоровъ

Предприятия — Държавни доставки
Тел. 20-53 ул. Ц. Калоянъ 5 и ул. Бр. Миладинови 17

БР. ЙОЦОВИ

София, Виена, Берлинъ
Износъ на яйца
Телефони: 3-07, 16-89 и 60-80 ул. Царъ Калоянъ 10
Телегр. адр.: Йоцови

БР. КАЛЕВИ

Износъ на кожи, пашкули и сушени плодове
тел. 15-74 тел. адр.: Калевъ—София ул. Ц. Калоянъ 5

ДЖИОВАНИ КИАРИ

Експортъ — импортъ. Кожухарство и експло-
зивни. Анилинови бои

тел. 8-68 ул. Гурко и Преславъ, пощ. кутия 131

Контин. д-во за търговия съ желъзо Р. Кернъ & С-ие

Телефони: 19-40, 50-01, 24-46, 60-27, 50-02 ул. Позитано 3

тел. адр.: Фероконтинентъ

кладъ на сурово желъзо и желъзарски артикули

Нисимъ Б. Конфино Синове

(бивша Н. Конфино)

Импортъ — Експортъ. Консигнация

тел. 10-06

ул. Нишка 17

Веняминъ Леви & С-ие

Износъ на яйца

тел. 25-27

тел. адр.: Бенлеви ул. Екз. Иосифъ 13

Моше Н. Машиахъ & С-ве

Желъзария—ангро

тел. 13-34

тел. адр.: Машиахсинъ ул. Ломска 6

Захария Меворахъ

(осн. 1910 г.)

Търговия съ джамове, огледала, бои, лакове, разни
смоли, копали, нафталинъ и др. тежки химикали
тел. 9-24 тел. адр.: Захария Меворахъ бул. Дондуковъ 1

Накъ Б. Менахемовъ

тенекеджийски машини и материали, печки и др.
тел. 38-89 ул. Нишка 13

В. Р. МОЩЕВЪ & С-ИЕ

Импортъ — експортъ

Представителство. Държавни доставки

тел. 15-49, 40-38 тел. адр.: Мощевъ ул. Ц. Борисъ 137

Михалъ Паскалевъ & С-ве

осн. 1890 г.

Колониалъ на едро
Производство на слънчогледово масло
Държавни доставки

тел. 25-92

ул. Клементина 52

тел. адр.: Паскалеви — София

Андонъ Хр. Пиперевски

Осн. 1892 г.

Търговия съ колониални стоки на едро

тел. 43-02

ул. Ц. Борисъ 116

Антонъ Н. Робевъ

Търговия съ вълн. преди, тефтици, етамини и др.

Тел. 40-93

бул. Ц. Иоана 1

Золтанъ Сеней

Вносъ — износъ

Представителства

Държални доставки

тел. 3-68

тел. адр.: Сеней — София

ул. 15 Ноемврий 5

САМУИЛЪ И. ТОЛЕДО

кожи, дивечъ, мешинъ

тел. 25-47

тел. адр.: Толедо — София

бул. Дондуковъ 17

Борисъ Тошковъ

Складъ на всѣкакви технически артикули, инструменти, сто-
мана, месингъ, бакъръ и др. Собствена фабрика
за болтове нитове и др.

тел. 89

тел. адр.: Борисъ Тошковъ

ул. М. Луиза 23

Х. А. Файонъ

Експортъ на сурови кожи

тел. 13-37, 58-73

Пас. Св. Никола 27

тел. адр.: Файонъ — София

„ФЕРМЕТАЛЪ“ — Пан. Хаджи Ивановъ & С-ие
Осн. 1888 г.

Желѣзария на едро
ул. Бр. Миладинови 12
тел. 5-80
тел. адр.: Ферметалъ — София

Францъ Хавель

Импорть — Экспортъ
ул. 11 августъ 5
тел. 15-78
тел. адр.: Антрацитъ — София

СТРОИТЕЛЕНЪ ОТДѢЛЪ

**Инжинери — предприемачи, строителни бю-
ра, архитекти и др.**

Технич. бюро инж. Д. Д. Агура

Проектиране, предприятия, представительства
бул. Дондуковъ 33
тел. 31-18

Инж. Янко Анастасовъ

Предприемачъ
ул. Клементина 30
тел. 43-96

Серафимъ Антоновъ

Декораторъ-бойджия. Извършва всѣкакви декоратив-
но-бойджийски работи по здания и др.
Бул. Ц. Иоанна 1
Тел. 46 88

Дипл. инж. Генко Ганевъ

Архитектъ
Производство и разпространение на строит. новости
Представительства
Бул. Ц. Иоанна 3
тел. 46-82
Телегр. адр.: Нокма

Арх. стр. бюро Б. Дебеляновъ — Бор. Бояджиевъ
Архитекти

ул. Търговска 3
тел. 43-00

„ЕЛЕКТРОНЪ“ Електротехн. бюро на инж. Николаевичъ

Тел. 83

ул. Солунъ 53/III

Търговия съ всички видове електр. материали
Извършва комплектни монтаж и инсталации

„ИЗОЛА“ Съб. Д-во

Арх. С. Стефановъ, дипл. инж. Д. Василевъ—К. Томовъ

Архитектурни строителни предприятия

Отд.: индустрия: първа бъл. ф-ка за бергманови тржби

Тел. бюро 32-75 ф-ка 47-02

Бул. Дондуковъ 9

Каравчевъ Органджиевъ

Инженерно-строително бюро

Обикновенни, бетонни и желъзобетонни строежи,
индустриални и водни постройки, индустр. желъз-
ници, планове и изпълнения

Тел. 15-85

Жгъла Позитано и бул. Цар. Иоанна

БРАТЯ КИСЕЛИНЧЕВИ

Майстори — строители, предприемачество

тел. 24-49

ул. Чепино 2

Петъръ Лазаровъ

строител-предприемачъ

Телефонъ № 21-64

Бул. Дондуковъ 69

Архитектурно-строително бюро АРХ. КР. НАЧЕВЪ

Планове, ржководство и строежъ

ул. М. Луиза 1

Техн. бюро „Нордполъ“

На инженеритъ Б. А. Радковъ—Х. Ламбриновъ

Проучване планове, ржководство, монтаж и пр.

по приложение на хладилното дѣло

тел. 52-55

ул. Екз. Иосифъ 39

Строително предприятие „ПИТЕЛЪ-БРАУЗЕВЕТЕРЪ“

Ком. Д-во Д-ръ ИНЖ. К. БРАУЗЕВЕТЕРЪ & С-ие

СОФИЯ Ул. 6 Септемврий 6

Телефонъ 20-57

ВАРНА Ул. Царь Борисъ 12

Телефонъ 4-40

М. РудолфъI Българска работилница за всички видове готварски
машини, топловодни инсталации въ кухни, пералии, бани
Тел. 63-82 бул. Драгоманъ 50**Н. Релла & Нефе**

Строително акционерно дружество

тел. 1-92

бул. Царица Йоана 5

тел. адр.: Бетонрелла — София

Инж. Юрданъ Русевъ

Техническо бюро. Представителства

тел. 21-85

бул. Бъкстонъ 32

Инж. Кр. Сребарниковъ

Изучаване, проекти и предприятия

ул. Алабинска 37, стая 39

Величко Стояновъдекораторъ-бойджия. Търговия съ бойдж. материали
Тел. 27-30 ул. М. Луиза 105

Бояджийски магазинъ бул. Цар. Иоанна 3 тел. 39-58

Магазинъ — Пловдивъ ул. 11 Августъ 1 тел. 2-40

Строител. фирма „Техникусъ“

Технически предприятия

Специалностъ: бетонъ арме

Представителства, складъ и консигнация

тел. 26-27

тел. адр.: „Техникусъ“ ул. Алабинска 43/1

Мебелна и паркетна индустрия**ВЕЛИЧКО ТОДОРОВЪ**

Тел. 7-78

фабрика ул. Индустиална 5

А. Д. „Фама“

Производство и представителства на техн. артикули
за строителство и индустрия

Тел. 47-32 тел. адр.: Фама София ул. Раковска 125

ДАВИДЪ ФРИДМАНЪ

Търговия съ дървенъ строителенъ материалъ
и др. строителни материали

Тел 19-95 ул. Регентска 28

Д. П. Халвадниева

декораторъ-бояджия

тел. 49-90 бул. Дондуковъ 37

**А. Д. за високъ и дълбокъ строежъ
„Циклопъ“**

специалностъ: Индустриаленъ строежъ

тел. 11-64 Тел. адр.: Циклопъ ул. Кн. Александъръ 4
(въ зданието на Кредитна банка)

Архитектурни Бюра**Архитектурно бюро Г. Апостолова А. Михайловски**

всички видове строежи, вътрешни обстановки, декорат. работи
тел. 5-99, 43 Орелъ Паласъ (Алабинска и гр. Игнатиева)

Арх. Вълчанова

Проектъ и ръководство

бул. Ц. Йоанна 3

Арх. бюро Арх. Н. Занкова

Проектъ и ръководство

Тел. 37-52 ул. Кн. Клементина 9

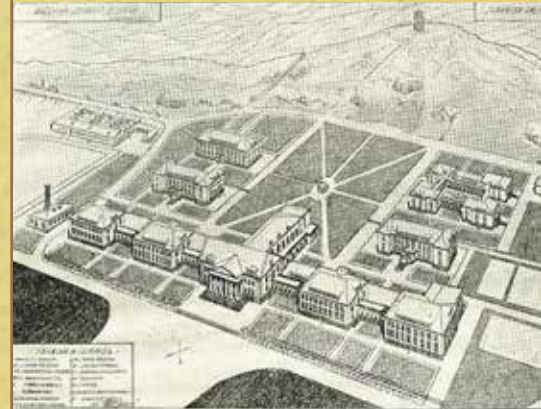
Арх. бюро Златева & Коева

тел. 37-72 Проекти и ръководства ул. Аксакова 10

Арх. бюро Фингова

тел. 15-82 Бул. Дондуковъ 33

План на комплекса
на Американския колеж
по проект на арх. Апостолов

Plan of the complex of
the American College designed
by arch. Apostolov

Осигурителни дружества

Акц. Застрахов. Дружество АЛЛАЙНСЪ ЛОНДОНЪ

Единственъ ген. представителъ и пълномощникъ за
Царство България е фирмата
Радоеви & С-ие А. Д.

Тел. 37-19

Тел. адр.: Радоеви

Ул. Ц. Борисъ 91

Пощенска кутия 297

Асикурационни Дженерали

Триестъ — Венеция

осн. 1831 г.

Представителство за България — ул. Алабинска 39

Група осигурителни д-ва „БАЛКАНЪ“

Балканъ - пожаръ и транспортъ
БАЛКАНЪ — ЖИВОТЪ

Общо преосигурително дружество „Балканъ“

Тел. 55, 840, 12-99

пл. Александъръ 15

тел. адр.: Балканосигъ

„БЪЛГАРИЯ“

1-во Българско Застрахователно Дружество

Главна Дирекция — Русе Дирекция — София

тел. 97

Тел. адр.: Засбългария

Ул. Гр. Игнатиевъ 14

„БЪЛГАРСКИ ФЕНИКСЪ“

Акционерно Застрахователно Дружество

Тел. 15-70 и 19-71

тел. адресъ Фебе

Пощ. кутия 129

„ВИТОША“

Българско Застрахователно Дружество

животъ пожаръ, транспортъ

Тел. 16-72 и 17-07

Ул. М. Луиза и Трапезица

Първо българско
застрахователно дружество
„България“,
бул. „Клементина“

First Bulgarian Insurance
Company Bulgaria,
Clementina Blvd

„Европа“

Бълг. осигурително дружество
животъ, пожаръ, транспортъ

тел. 10-57

Ул. Алабинска 39

„Задруга“ Нар. Застрахов. кооперация

Работи по „Животъ“ и „Пожаръ“ и е въ връзка съ
всички кооперации въ Царството, както и съ Общия
съюзъ на сжщитѣ въ София.

Тел. 51-34

Ул. Раковска и Дондуковъ

„Континенталъ“

Общо застрахователно дружество

„Животъ“ — „пожаръ“

тел. 23-30

Ул. Царъ Симеонъ 57

„Орелъ“

Българско общо застрахователно дружество
Собственъ домъ

тел. 5-94 и 19-17

Ул. Алабинска 48 жгъла Гр. Игнатиевъ

„Нордщернъ и Фатерлендише“

Осигурително дружество

Дирекция за България ул. Сердика 3

„СИЛА“

Българско Общо Осигурително Дружество

Тел. 11-74

ул. 6 Септемврий и Аксаковъ 14

„СОКОЛЪ“

Осигурително дружество

Тел. 4-23 и 23-12

ул. М. Луиза 41

„РОДИНА“

Българско Акционерно общо застрахов. д-во

Тел. 32-77 и 8-16

ул. Московска 3

Сградата на Дружество
„Български феникс“
на бул. „Дондуков“

The building of
the Bulgarian Phoenix Company
on Dondukov Blvd

**Учителска взаимоосигурителна и спомагателна каса
животъ — пожаръ**

Тел. 3-04 и 40-03

Пл. Славейковъ

**Английско застрахователно дружество „ФЕНИКСЪ“
отъ Лондонъ**

Тел. 8-87

Бул. Ц. Освободителъ 8

Застрахователно д-во за животъ „ФЕНИКСЪ“

Тел. 311

(собственъ домъ)

ул. Сердика 1

**Чинovníческо кооперативно сп. застрахователно д-во
Клонове: Животъ, пожаръ, злополука**

Собственъ домъ

Тел. 4-24, 19-07 и 22-49

Бул. Ц. Освободителъ 6

Международни и вътрешни транспорти

Айкманъ & Аруети

тел. 9-79

тел. адр.: Алтрансъ

Ул. Искъръ 4

ЕЛИЕЗЕРЪ БЕНАРОЯ

Международни транспорти

Експедиция, обмитване, депозитъ и представителства
на чуждестранни транспортни фирми

Централа — София

Представители въ всички гранични пунктове и представ.
на по-важнитъ чужд. фирми.

Тел. 3-81

тел. адр.: Елзо

ул. М. Луиза 69

„България“

Кжца за международни транспорти

Тел. 46-89

Тел. адр.: Бултрансъ

Бул. М. Луиза 31

Учителската
взаимоосигурителна и
спомагателна каса на пл.
„Славейков“

The Teachers' Mutual Insurance
and Auxiliary Fund at Slaveykov
Square

Транспортна кантора

на **Ив. Газовъ**

Вжтрешни и международни транспорти
Експедиция, обмитване, освобождаване багажи, сточ-
ни дребни и вагонни пратки предъ желѣзницитѣ и
митницитѣ

тел. 26-74

Ул. Веслецъ 15

Бр. Диманови

Вжтрешни и международни транспорти

Бургасъ — София

Тел. 14-99

тел. адр.: Диманови ул. Клементина 11

Бр. Дончеви

тел. 22-42

Транспортна кжца ул. Ломска 7

Експресъ Международ. транспортна кжца

Придворни спедитъори

Тел. 14-90 и 21-36 Складъ: 103

ул. Екз. Йосифъ 33

тел. адр.: Експресионъ

„Интерконтинентале“

Анонимно д-во за транспорти и съобщения

(Бивша С. и В. Хофманъ)

Клонъ София

Тел. 12-77 и 16-74

тел. адр.: Терконтале ул. Гурко 16

Готлибъ Канторъ

Международна транспортна кжца

Тел. 10-33

тел. адр.: трансканторъ ул. Сердика 6

„Компасъ“

Международна транспорти

Тел. 17-38

Телегр. адр.: Компасъ ул. Алабинска 35

СТ. ЛАЗОВЪ & СИНЪ

Осн. 1896 г.

собств. Методи Ст. Лазовъ

Постояненъ складъ на бризенти импрегнирани

за покривки на вагони, коли и пр.

Военни палатки, вжжета за амбалажъ на тютюни и пр.

тел. 10-97 тел. адр.: Лазовъ София Алабинска и Бѣлчевъ

Сградата на Учителската
взаимоосигурителна и
спомогателна каса е построена
през 1930 г., по проект на
архитектите Сава Овчаров и
Йордан Йорданов. В подземиемо
й са разположени двата
киносалона на кино „Култура“,
които действат до 90-те години
на XX в.

The building of the Teachers'
Mutual Insurance and Auxiliary
Fund, designed by the architects
Sava Ovcharov and Yordan
Yordanov, was built in 1930. The
two movie theaters of the „Kultura“
cinema are located in its basement,
which operated until the 1990s.

„ЛЕВАНТЕ“

Международно Транспортно Акционерно Д-во
Централа — София

Специаленъ организиранъ транспортъ на тютюнъ,
плодове, пашкули и пр.

Тел. 26-92 ул. Търговска и Лере 24
тел. адр.: Интра София

„Маретера“

Международно транспортно бюро

тел. 18-99 тел. адр.: Пенелеви бул. Дондуковъ 5

„Радио“

Българско Акцион. Д-во за междунар. транспорти
тел. 94 тел. адр.: Апеде Бул. Дондуковъ 1

„Трансбалкания“

Междун. трансп. Предст. на Анон. Д-во Danzas & C-ie
Тел. 15-23 и 37-94. тел. адр.: Трансбалкания. М. Луиза 13

„Трансориентъ“

Акц. Д-во за вътрешни и международни превози
и обмитване
тел. 18-59 и 42-95 тел. адр.: Трансориент. Ц. Калоянъ 18

„Универсумъ“

А. Д. за международни транспорти

Централа: София, ул. Търговска 28

Представителство въ всички гранични пунктове и
по-голъми градове.

Кореспонденти и представители на транспортната
организация

SCHENKER & Co

тел. Дирекция 30-34, бюро 13-83
тел. адр.: Универсумъ София

**М
И
Ш
Е
Л
Е
Н
Ъ**

**М
И
Ш
Е
Л
Е
Н
Ъ**

е царя на автомобилнитъ гуми

Гаражъ „РАКОВСКИ“

Тел. 53-07

ул. Раковска 97

Бензинъ, масла

Гаражъ „Левски“

Тел. 44-18

Регентска 4 (до паметника Левски)

Бензинъ, масла

Гаражъ Ст. Петровъ

Тел. 37-12

ул. Клементина 1
срещу Нар. Арх. музей

Продажба на бензинъ, специални автомоб. масла,
Примолъ, Гаргоелъ-Мобильолъ.

автомобилни гуми **„МИШЕЛЕНЪ“**
и всички автомобилни части.

Реклама на „Мишелен“

Advertisement of Michelin

*Любопитни щрихи към „Водач за България“
от миналото и настоящето на София*

*Curious touches to the Guide to Bulgaria
from Sofia's past and present*

ГЕРБЪТ НА СОФИЯ

Гербът на София е изработен през 1900 г. по повод участието на България във Всемирното изложение в Париж. Въпреки, че чл. 58 от Търновската конституция забранява каквито и да е гербове и отличия, Столичният общински съвет решава да се направи герб и решението е утвърдено с Указ №115 от 29 април 1900 г. на княз Фердинанд.

Авторът на герба е Харалампи Тачев, тогава все още студент в Рисувалното училище. Той е първият български художник декоратор. Фасадите и интериорът на много обществени сгради в България са по негов проект. Сред тях са и стъклописите в Столична библиотека.

Крепостната корона, увенчаваща герба, е характерен елемент за градските гербове и броят на кулите отразява броя на жителите. В този смисъл днес гербът подвежда, тъй като с три кули се обозначава град с население до 100 000 души.

По инициатива на помощник-кмета Ради Радев през 1911 г. Харалампи Тачев добавя лента с девиз „Расте, не старее“, заимстван от мотото на Париж: „*Fluctuat nec mergitur*“ (от латински: „Плава, не потъва“). Някой от общинските съветници забелязва, че броят на буквите е 13 и за да се избегне лошият късмет, към девиза е добавен съюзът „но“. Споменава се, че в някои официални общински покани от това време девизът е използван и на латински: „*Crescit, sed non benescit*“.

Следващото изменение герба е от 1928 г. по време на кмета генерал Владимир Вазов, когато Харалампи Тачев добавя от двете страни лаврови клонки като символ на младост, постоянство и успех.

THE COAT OF ARMS OF SOFIA

The coat of arms of Sofia was made in 1900 on the occasion of Bulgaria's participation in the World Exhibition in Paris. Although Art. 58 of the Tarnovo Constitution forbids any coat of arms or decorations, Sofia Municipal Council decided to make a coat of arms and the decision was approved by Decree No. 115 of April 29, 1900 issued by Knyaz Ferdinand.

The author of the coat of arms was Haralampi Tachev, at the time still a student at the Drawing School. He is the first Bulgarian decorative artist. The façades and interiors of many public buildings in Bulgaria were designed by him. Among them are the stained-glass windows in Sofia City Library.

The mural crown over the shield is a characteristic element of urban coats of arms and the number of towers indicates the number of inhabitants. In this sense, today the coat of arms is misleading as three towers mean a city with a population of up to 100,000 people.

In 1911, on the initiative of the deputy mayor Radi Radev, Haralampi Tachev added a ribbon with the motto “Ever Growing, Never Ageing”, replicated from the motto of Paris – the Latin phrase: “*Fluctuat nec mergitur*” (“Tossed but not Sunk”). One of the municipal councillors noticed that the number of letters was 13, and to avoid bad luck, the conjunction “but” was added to the motto. It is mentioned that in some official municipal invitations of that time Sofia's motto was also used in Latin: “*Crescit, sed non benescit*”.

The next amendment was in 1928 during the time of Mayor General Vladimir Vazov, when Haralampi Tachev added laurel branches on both sides as a symbol of youth, perseverance and success.

След 1945 г. девизът е съобразен с новия правопис. През 1974 г. художникът Иван Радев променя цветовете и стилизира елементите, като добавя нов елемент – петолъчка.

През 1991 г. със заповед на кмета Александър Янчулев е възстановен гербът от 1928 г.

After 1945, the motto was adapted to the new spelling rules. In 1974, the artist Ivan Radev changed the colours and stylized the elements, adding a new element – a five-pointed star.

In 1991, by order of the mayor Alexander Yanchulev, the coat of arms from 1928 was restored.

1900 – 1911

1911 – 1928

Гербът на София днес
The coat of arms of Sofia today

1928 – 1974

1974 – 1991

ГРАД СОФИЯ

София заема площ от 492 кв. км. Той е най-бързо разрастващият се български град в нашата нова и най-нова история. След Освобождението има население от 11 694 души, а само няколко години по-късно при първото официално преброяване през 1881 г. той достига над 20 000 души. През 1934 г., когато е издаден „Водачът“, тук вече живеят около 300 000 души.

Днес София е най-големият български град. В него е съсредоточена една четвърт от населението на България – над 1 500 000 души. Той е основният административен, икономически, политически, културен и туристически център на страната. София от XXI в. е красив град с модерен архитектурен облик, но и с памет за хилядолетната си история.

*Орлов мост
Eagles' Bridge*

SOFIA CITY

Sofia covers an area of 492 square km. This is the fastest growing Bulgarian city in our modern and contemporary history. After the Liberation, it numbered only 11,694 people, and just a few years later, in the first official census in 1881, it reached over 20,000 people. In 1934, when the Guide was published, there were already about 300,000 people living there.

Today, Sofia is the largest Bulgarian city. A quarter of Bulgaria's population – nearly 1,500,000 people – is concentrated here. It is the main administrative, economic, political, cultural and tourist centre of the country. Twenty-first century Sofia is a beautiful city with a modern architectural appearance, but also preserving the memory of its thousand-year history.

*Централна гара
Central Railway Station*

ПРИСТИГАНЕ В СОФИЯ

Основната пътническа железопътна гара в София и най-голямата в България е **Централна гара София**. Новата сграда е построена и открита през 1974 г. Тя е по проект на арх. Милко Бечев. Автор на интериора и металопластиката е Иван Кирков. През 1976 г. пред гарата е издигната скулптурата „Майка“ на Величко Минеков.

Непосредствено до нея се намира модерната сграда на **Централна автогара София**. Построена е през 2004 г. по проект на колектив с ръководител арх. Атанас Панов.

Летище София се намира в източната част на града и непрестанно се разширява. През 2000 г. е обновен Терминал 1. През 2006 г. започва работа Терминал 2.

*Централна автогара
Central Bus Station*

ARRIVAL IN SOFIA

The main passenger railway station in Sofia and the largest in Bulgaria is **Sofia Central Railway Station**. The new building was finished and officially opened in 1974. It was designed by arch. Milko Bechev. The author of the interior and metalwork is Ivan Kirkov. In 1976, the sculpture “Mother” by Velichko Minekov was erected in front of the station.

Right next to it is the modern building of **Sofia Central Bus Station**. It was built in 2004 to the design of a team led by arch. Atanas Panov.

Sofia Airport is built in the eastern part of the city and is constantly being expanded. Terminal 1 was completely renovated in 2000. Terminal 2 began its operations in 2006.

*Летище София
Sofia Airport*

ИСТОРИЯ НА СОФИЯ

София е град с хилядолетна история, датираща още от ранния неолит (VI хилядолетие пр.н.е.). При завладяването от римляните през I в. тези земи са населени с тракийското племе серди, на чието име е наречено и главното селище в района – Сердика, което се превръща във важна крепост. Завзет е през IX в. от хан Крум и става част от Първата българска държава. През този период започва да се нарича Средец.

През XI – XII в. градът попада в пределите на византийския империя. В източници от това време е споменаван като Триадица. След отхвърлянето на ромейската власт и създаването на Втората българска държава в края на XII в. той придобива голямо стратегическо значение. През XIV в. в царските грамоти вече е наричан София по патрона на главната му църква „Св. София“.

След падането под османска власт в края на XIV в. градът продължава да играе важна роля в региона. В официалните османски документи от края на XIV в. до 70-те години на XIX в. за него се използва името София. Жителите обаче наричали себе си средечани и са споменавани така в редица източници от този период – пътеписи, вестници и др. Дори след Освобождението през 1878 г. е имало спор за връщане на историческото име Средец.

С избирането на София за столица на Третата българска държава градът бързо се превръща в най-големият и важен административен, икономически и културен център. Извършват се мащабни градоустройствени работи. През 1944 г. обаче градът е тежко засегнат от англо-американските бом-

HISTORY OF SOFIA

Sofia is a city with a thousand-year history, dating back to the early Neolithic (6th millennium BC). During the conquest by the Romans in the 1st century, these lands were inhabited by the Thracian tribe Serdi, after whom was named the main settlement in the area – Serdica, which became an important Roman fortress. In the 9th century, the city was annexed by Khan Krum and became part of the First Bulgarian State. During this period, the city began to be called Sredets.

*Останки от decumanus maximus на древна Сердика
Remains of the decumanus maximus of ancient Serdica*

бардировки. Възстановителните работи започват, макар и хаотично, веднага след края на Втората световна война, като приоритет е центърът на града. С установяването на комунистическия режим в България обликът на града се променя през следващите десетилетия. Появяват се нови знакови сгради, но някои от старите са запазени или възстановени в първоначалния си вид.

След демократичните промени през 1989 г. градът продължава да се развива, търсейки своята нова модерна европейска идентичност.

*Статуята „Св. София“, автор Георги Чапкънов
Saint Sofia statue, author Georgi Chapkanov*

In the 11th – 12th centuries, the city fell within the boundaries of the Byzantine Empire. In the sources of that time, it is mentioned as Triaditsa. After the overthrow of the Byzantine rule and the establishment of the Second Bulgarian State at the end of the 12th century, it acquired great strategic importance. In the royal charters from the 14th century, it is mentioned as Sofia after the patron of its main church – Saint Sofia.

After falling under Ottoman rule at the end of the 14th century, the city continued to play an important role in the region. In official Ottoman documents from the end of the 14th century until the 1870s, the name Sofia was used. The residents, however, called themselves Sredechans and were referred to as such in a number of sources of that period – travelogues, newspapers, etc. After the Liberation in 1878, there was even a dispute about the return of the historical name Sredets.

With the selection of Sofia as the capital of the Third Bulgarian State, the city quickly became the largest and most important administrative, economic and cultural centre. Large-scale urban planning works were carried out. In 1944, however, the city was severely damaged by Anglo-American bombing raids. Reconstruction works began, albeit chaotically, immediately after the end of the World War II, with the city centre as a priority. With the establishment of the communist regime in Bulgaria, the appearance of the city changed in the following decades. New landmark buildings appeared, however, some of the old ones has been preserved or restored to their original form.

After the democratic changes in 1989, the city continues to develop, seeking its new modern European identity.

ХРАМОВЕ

Църквата „Св. София“ е раннохристиянска базилика, като за начало на нейното съществуване е приет IV в. След покръстването на българите през IX в. и през следващите столетия църквата се използва като градска съборна църква, а през XII – XIV в. придобива статут на митрополитска църква. След османското нашествие е превърната в джамия, издигнато е минаре и стенописите са унищожени. Сградата е силно разрушена при земетресения през XV в. и XIX в.

През 1927 г. „Св. София“ е обявена за народна старина. Започват възстановителни работи и църквата е осветена. През 1935 г. се прави първото системно проучване и реставрацията на храма под ръководството на проф. Богдан Филов и арх. Александър Рашенов. През 80-те години на XX в. започ-

Църквата „Св. София“
Saint Sofia Church

TEMPLES

St Sofia Church is an early Christian basilica, which is dated back to the 4th century. After the conversion of the Bulgarians in the 9th century and in the following centuries, the church was used as a city cathedral church, and in the 12th – 14th centuries it acquired the status of a metropolitan church. After the Ottoman invasion, it was turned into a mosque, a minaret was erected and the frescoes were destroyed. The building was badly damaged during earthquakes in the 15th and 19th centuries.

In 1927, Saint Sofia was declared a national antiquity. The first restoration works began and the church was consecrated. In 1935, the first systematic research and restoration of the temple was carried out under the leadership of Prof. Bogdan Filov and arch. Alexander Rashenov. In the 1980s, archaeological excavations were carried out around the building and a complete restoration and conservation of the church began. The exterior was designed in 1981 by arch. D. Damyanov and arch. Hristo Genchev.

The Memorial Temple St Alexander Nevsky is the Patriarchal Cathedral of the Bulgarian Orthodox Church. The Constituent Assembly convened in Tarnovo in 1879 decided on building a temple dedicated to Saint Alexander Nevsky, the celestial patron of the Tsar Liberator – Emperor Alexander II. In 1881, Knyaz Alexander Battenberg issued a proclamation to the Bulgarian people for fundraising. A year later, a special managing committee was established, and the foundation stone was laid. In 1886, the Council of Ministers decided that the church should be a cathedral, which required the first design of the deceased

ват археологически разкопки около сградата с цялостно реставриране и консервиране на църквата. Проектът на екстериора е разработен през 1981 г. от архитектите Христо Ганчев и Д. Дамянов.

Храм-паметникът „Св. Александър Невски“ е патриаршеска катедрала на Българската православна църква. Учредителното събрание в Търново през 1879 г. взема решение за построяване на храм, посветен на св. Александър Невски, небесен покровител на Цар Освободител – император Александър II. През 1881 г. княз Александър I Батенберг издава прокламация към българския народ за събиране на средства. Година по-късно е учредена специална комисия по изпълнението и е положен основният камък. През 1886 г. Министерският съвет взема решение църквата да бъде катедрален храм, поради което първият проект на вече починалия арх. Иван Богомоллов да бъде съществено променен. За задачата е поканен проф. Александър Померанцев, който взема за помощници архитектите Александър Яковлев и Александър Смирнов от руска страна, и Йордан Миланов от българска. Окончателният проект е готов през 1898 г.

Заради бавното събиране на средствата строежът започва чак през 1904 г. и завършва през 1912 г., като възлиза на обща стойност от 5,5 милиона лева. Освещаването на храма се отлага поради последвалите войни – Балканска, Междусъюзническа и Първа световна, в която България и Русия са враждуващи страни. През 1916 г. поради политическата обстановка дори е преименуван на „Св. св. Кирил и Методий“, но през 1920 г. е върнато първоначалното име. Тържественото освещаване на храма е през септември 1924 г. – 45 години след решението на Учредителното събрание в Търново.

architect Ivan Bogomolov to be substantially changed. Prof. Alexander Pomerantsev was invited for the task, and he took as his assistants the architects Alexander Yakovlev and Alexander Smirnov from the Russian side, and Yordan Milanov from the Bulgarian side. The final design was completed in 1898.

Due to the slow fundraising the construction works started in 1904 and ended in 1912, amounting to a total cost of 5.5 million levs. The consecration of the temple was postponed due to the wars in the following years – Balkan, Inter-Allied and the First World War, in which Bulgaria and Russia were hostile countries. In 1916, due to the political situation, the temple was even renamed Saints Cyril and Methodius, but in 1920 the initial name was restored. The solemn consecration of the temple took place in September 1924 – some 45 years after the decision of the Constituent Assembly in Tarnovo.

*Храм-паметник „Св. Александър Невски“,
Saint Alexander Nevsky Cathedral*

В строежа и изографисването на интериора на най-големия православен храм на Балканския полуостров вземат участие архитекти, художници и каменodelци от шест националности – българи, руснаци, немци, австрийци, чехи и италианци. Камбаните на храма са дар от Русия. Те са 12 на брой с общо тегло 23 тона. За първи път техният звън се разнася на 13 март 1913 г., за да възвести падането на непревземаемата дотогава Одринска крепост.

От бомбардировките през 1944 г. са засегнати най-много покривите на сводовете и куполите в северозападната част на храма, мозаичните икони, стенописите и витражите. Пълното им възстановяване е извършено между 1978 до 1996 г.

Ротондата „Св. Георги“ е най-старата запазена сграда в София. Част е от археологически комплекс, включващ руини от двореца на Константин Вели-

*Ротондата „Св. Георги“
St Georgi Rotunda*

In the construction and wall painting of the interior of the largest Orthodox church on the Balkan Peninsula architects, artists and stonemasons from six nationalities took part – Bulgarians, Russians, Germans, Austrians, Czechs and Italians. The church bells are a gift from Russia. They are 12 with a total weight of 23 tons. For the first time, their bell was rung on March 13, 1913, to herald the fall of the hitherto impregnable Edirne Fortress.

The bombings in 1944 damaged the roofs of vaults and domes of the Northwest part of the temple, the mosaic icons, frescoes and stained-glass window. Their full restoration was carried out between 1978 and 1996.

St Georgi Rotunda is the oldest preserved building in Sofia. It is part of an archaeological complex including ruins from the palace of Constantine the Great. The building was presumably intended as a mausoleum or ceremonial hall. In the 4th century it was used as a baptistery (baptism place). During the time of Justinian the Great (6th century) it was turned into a church dedicated to Saint George. The relics of Saint Ivan Rilski were kept here until 1183, when the Hungarian King Bela III captured Sredets and took them away. They were returned in 1187 to Tarnovo. In 1469, the relics were transferred to the Rila Monastery and on the way there they were displayed for six days in the Rotunda for worship.

The church was converted into a mosque in the 16th century. It was called Gul-jamasi because of the rose bushes around it. They blossomed from the drops of blood of Saint Georgi Sofiyski Nay-novi (St George of Sofia the Newest), martyred by the enslavers and bur-

ки. Предполага се, че сградата е строена за мавзолей или церемониална зала. През IV в. е използвана за баптистерий (място за покръстване). По времето на Юстиниан Велики (VI в.) е превърната в църква, посветена на св. Георги. Тук са съхранявани мощите на св. Иван Рилски до 1183 г., когато унгарският крал Бела III превзема Средец и ги отнася. Върнати са през 1187 г. в Търново. През 1469 г. мощите са пренесени в Рилския манастир и на път за там шест дни са изложени в ротондата за поклонение.

Църквата е превърната в джамия през XVI в. Наречена е Гюл-джамаси заради розовите храсти около нея. Според легендата те разцъфват от капките кръв на св. Георги Софийски Най-нови, мъченически убит от поробителите и погребан от северната страна на храма. След Освобождението Ротондата е изоставена. Едва след смъртта на княз Александър I Батенберг там са положени тленните му останки, докато бъдат пренесени в специално построената през 1898 г. гробница. През 1915 г. е съборено минарето, вътрешната мазилка е изчистена и се откриват 5 пласта средновековна живопис. Днес в реставрирания храм се провеждат редовни богослужения.

Църквата „Св. Петка Самарджийска“ е действаш средновековен храм в центъра на София в близост до пл. „Св. Неделя“. Построена е през XI в. на мястото на древен храм, за което свидетелства римската крипта от IV в. под нея. Споменава се за пръв път през XIV в., откогато са и първите запазени стенописи, а горният слой, вероятно дело на св. Пимен Зографски, е датиран от XV – XVI в. Църквата е поветена на св. великомъченица Параскева-Петка Иконийска, а е наричана „Самарджий

ied on the north side of the temple. After the Liberation, the Rotunda was abandoned and neglected. After the death of Alexander I Battenberg his mortal remains were placed there until they were transferred to the tomb specially built in 1898. In 1915, the minaret was demolished, the interior plaster was cleaned and 5 layers of medieval murals were discovered. Today, regular services are held in the restored church.

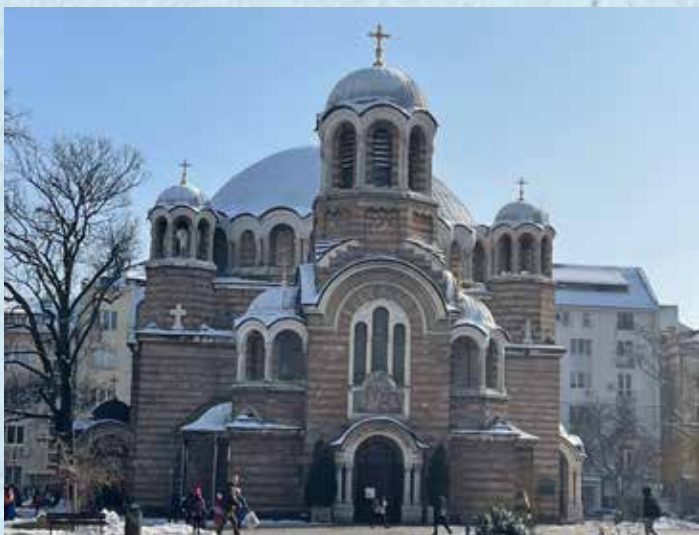
St Petka Samardzhiyska Church is an active medieval temple in the centre of Sofia, near St Nedelya Square. It was built in the 11th century on the site of an ancient temple, as evidenced by the Roman crypt from the 4th century below it. The church was mentioned for the first time in the 14th century. The oldest preserved murals are dated back to that period, and the upper layer, probably painted by St Pimen Zografski – to the 15th – 16th centuries. The church is dedicated to St Great Martyr Paraskevi-Petka of Iconium and is

*Църква „Св. Петка Самарджийска“
St Petka Samardzhiyska Church*

ска“, тъй като през Средновековието там се е намирал кварталът на майсторите на самари (седла), които се грижели за храма.

Църквата „Св. Седмочисленици“ е построена през 1528 г. като джамия по заповед на султан Сюлейман Великолепни от прочутия османски архитект Синан. На мястото е имало стар християнски храм от V – VI в. и древно светилище на Асклепий. Пътешественици от XVI в. свидетелстват че към джамията е изграден цял комплекс, включващ медресе (духовно училище), имарет (приют на бедни и болни хора) и безистен за продажба на различни стоки, от което се издържал целият комплекс. Но през втората половина на XVII в. с настъпилия упадък в империята значението на джамията намалява. При влизането на руските войски в София тя се използва за склад, а постройките около нея – за затвор. С бурното разви-

Църква „Св. Седмочисленици“
Saint Sedmochislenitsi Church

called “Samardzhiyska” (of the saddlers), because in the Middle Ages this was the quarter of the masters of samaras (saddles), who took care of the church.

St Sedmochiselnitsi Church (Seven Saints) was built in 1528 as a mosque by order of Sultan Suleiman the Magnificent by the eminent Ottoman architect Sinan. On the site there had been an old Christian temple from the 5th – 6th centuries and an ancient sanctuary of Aesculapius. Many travellers from the 16th century wrote that there was a whole complex to the mosque including a madrasa (spiritual school), an imaret (a shelter for poor and sick people) and a bazaar selling various goods, which supported the whole complex. But in the second half of the 17th century, with the decline of the empire, the importance of the mosque decreased. When the Russian troops entered Sofia, it was used as a warehouse and the buildings around it as a prison. With the proclamation of Sofia

Мозайка със Седмочислениците над входа на църквата
Mosaic with the Seven Saints above the church entrance

тие на града след Освобождението и обявяването му за столица възниква нужда от нови храмове. По предложение на министър-председателя Петко Каравелов джамията е преустроена в църква през 1901–1903 г. и е посветена на светите Седмочисленици – славянските просветители Кирил и Методий и техните ученици Климент, Наум, Сава, Горазд и Ангеларий, намерили прием в България след изгонването им от Моравия.

Църквата „Св. Петка Стара“ е посветена е на св. Параскева или Петка Българска (Търновска), една от най-почитаните светици и главна закрилница на българския народ и държава. Построена е през XIII в., но след падането под османско владичество в края на XIV в. е разрушена. Издигната е отново, за което свидетелстват пътеписи от XVI в. През 1930 г. е вградена в новото здание на Софийската митрополия. В храма се пазят мощи на светицата, както и дръвникът, на който е съсечен светецът Терапонтий Софийски.

София е град на религиозната толерантност. На малко пространство в центъра на града са разположени храмовете на основните вероизповедания – източно православие, католицизъм, ислям и юдаизъм.

Църквата „Св. Неделя“ е катедрала на Софийската митрополия. През XIX в. на мястото на старата църква – вероятно от X в., е построен нов масивен храм. До началото на XX в. той е наричан и „Свети Крал“, тъй като там са съхранявани мощите на сръбския крал Стефан Милутин. Църквата е разрушена при тежкия терористичен акт през 1925 г., когато на място и впоследствие от раните си загиват 213 и са ранени около 500 души. Възстановена е по проект на

as capital and the rapid development of the city after the Liberation, the need for new churches arose. At the suggestion of the Prime Minister Petko Karavelov the mosque was reconstructed into a church in 1901 – 1903 and was dedicated to the Seven Saints – the Slavic enlighteners Cyril and Methodius and their disciples Kliment, Naum, Sava, Gorazd and Angelarius, who found reception in Bulgaria after their expulsion from Moravia.

St Petka Stara Church (St Petka the Elder) is dedicated to Saint Paraskeva or Petka Bulgarska (Tarnovska), one of the most revered saints and the main protector of the Bulgarian people and state. It was built in the 13th century, but after falling under Ottoman rule at the end of the 14th century, was destroyed. The church was erected again, as evidenced by travelogues from the 16th century. In 1930, it was incorporated into the new building of Sofia Bishopric. Relics of the saint are kept in the church, as well as the woodblock on which Saint Terapontius of Sofia was beheaded.

Sofia is a city of religious tolerance. In a small area in the centre of the city are located the temples of the main denominations – Eastern Orthodoxy, Catholicism, Islam and Judaism.

St Nedelya Church is the Cathedral of the Sofia Bishopric. In the 19th century, a new massive temple was built on the site of the old church – probably from the 10th century. Until the beginning of the 20th century, it was also called Holy King, because the relics of the Serbian king Stefan Milutin were kept there. The church was destroyed during a severe terrorist act in 1925, when 213 people died on the spot and subsequently from their wounds and about 500 people were injured. It was re

архитектите Иван Васильов и Димитър Цолов през 1933 г., когато е тържествено осветена.

В близост до църквата „Св. Неделя“ се намира единствената действаща в София джамия – „**Баня Баши**“. Построена е от архитекта Синан през 1566 – 1567 г. Може би заради красивата си архитектура „Баня Баши“ е единствената джамия в София, която не е разрушена след Освобождението. Пътешественикът Евлия Челеби от XVII в. пише, че нейното минаре е най-красивото в града. Основите на джамията са върху древен римски зид и термален извор. Затова понякога от пукнатини в стената излиза пара.

Католическата катедрала „Св. Йосиф“ се намира на мястото на старата, разрушена през бомбардировките през 1944 г. Основите на първия храм са положени преди Освобождението. Строежът приключва през 1880 г., но довършителните работи

*Църквата „Св. Неделя“
St Nedelya Church*

stored to the design of the architects Ivan Vasilyov and Dimitar Tsolov in 1933, when it was consecrated.

Near St Nedelya Church is **Banya Bashi Mosque** – the only functioning one in Sofia. It was built by the architect Sinan in 1566 – 1567. Perhaps because of its beautiful architecture, Banya Bashi is the only mosque in Sofia that was not destroyed after the Liberation. The 17th century traveller Evliya Celebi wrote that its minaret is the most beautiful in the city. The foundations of the mosque are on an ancient Roman wall and a thermal spring. This is the reason why sometimes steam comes out of cracks in the wall.

The Catholic Cathedral of St Joseph is located on the site of the old one, destroyed during the bombing in 1944. The foundations of the previous temple were laid before the Liberation. In 1880, the main construction was completed, but finishing works continued un-

*Джамията „Баня Баши“
Banya Bashi Mosque*

продължават до 1889 г. Осветена е през 1896 г. в присъствието на цар Фердинанд, княгиня Мария-Луиза и дипломатическия корпус. Катедралата става средище на католическата общност в София. Към нея има капуцински манастир, девическо и мъжко училище, концертен салон. Единствено той оцелява след бомбардировките и в продължение на 60 години играе ролята на молитвен дом. Първият камък на новата сграда по проект на архитектите Константин Пеев и Симеон Янев е положен от папа Йоан Павел II при посещението му през 2002 г. в България. Катедралата е завършена и осветена през 2006 г.

Софийската синагога е сред трите най-големи сефардски (испано-еврейски) синагоги в Европа. Сградата е по проект на австрийския архитект Фридрих Грюнангер. В оформянето на фасадите той заимства елементи от стила, създаден от Петко Момчилов за Халите – редуване на пояси от червени тухли и

til 1889. It was consecrated in 1896 in the presence of Tsar Ferdinand, Knyaginya Marie-Louise and the entire diplomatic corps. The cathedral became the centre of the Catholic community in Sofia. The complex included a Capuchin monastery, schools for girls and boys, a concert hall. This was the only structure that survived the bombing and for 60 years played the role of a house of prayer. The first stone of the new building designed by the architects Konstantin Peev and Simeon Yanev was laid by Pope John Paul II during his visit to Bulgaria in 2002. The cathedral was completed and consecrated in 2006.

The Sofia Synagogue is one of the three largest Sephardic (Spanish-Jewish) synagogues in Europe. The building is designed by the Austrian architect Friedrich Grünanger. In the design of the façades, Grünanger borrowed elements of the style created by Petko Momchilov for the Market Hall – alternating belts of red

*Католическа катедрала „Св. Йосиф“
St Joseph Catholic Church*

*Софийска синагога
Sofia Synagogue*

светли плочи (т.нар. национално-романтичен стил). Издигната е на мястото на една от петте съществуващи тогава синагоги – „Аава ва Хесед“ (Любов и милосърдие). В основите на храма са вградени надгробни плочи от старото еврейско гробище. Открита е тържествено на 9 септември 1909 г. в присъствието на цар Фердинанд, царица Елеонора, министър-председателя Александър Малинов, дипломати. При бомбардировките през 1944 г. са засегнати библиотеката, архивът и витражите, един от които е възстановен по-късно от проф. Греди Асса. От 1992 г. в Синагогата се намира и Еврейският исторически музей с експозиции за еврейската общност в страната, холокоста и спасяването на евреите в България.

ПАМЕТНИЦИ

В първите години след Освобождението в страната са издигнати паметници в израз на признателност към загиналите за свободата на България. В София най-известните от това време са Руският и Докторският паметници, построени по руска инициатива и с руски средства. Несъмнено един от най-внушителните е **Паметникът на Цар Освободител** – руския император Александър II. Идеята за него е предложена през 1898 г. от Поборническо-опълченската организация в София и на следващата година е сформиран комитет за паметника с председател Стоян Заимов. В проведения през 1900 г. конкурс участват 31 скулптори от 13 държави, а техните проекто-модели в мащаб 1:6 са изложени за две седмици на Княжеския манеж. Журито избира проекта на флорентинския скулптор Арналдо Дзоки заради въздействащия му замисъл. Основният камък е положен на 23 април 1901г. Па-

bricks and light slabs (the so-called National Romantic style). It was built on the site of one of the five existing synagogues at the time – Aava va Hesed (Love and Mercy). Tombstones from the old Jewish cemetery were embedded in its foundations. The Synagogue was solemnly opened on September 9, 1909 in the presence of Tsar Ferdinand, Tsaritsa Eleonora, the Prime Minister Alexander Malinov, diplomats. The bombing in 1944 damaged the library, the archives and the stained-glass windows, one of which was later restored by Prof. Greddy Assa. In 1992, the Synagogue housed the Jewish Historical Museum with exhibits about the Jewish community in the country, the Holocaust and the rescue of the Jews in Bulgaria.

MONUMENTS

In the first years after the Liberation, monuments were erected all over the country as an expression of gratitude to those who died for the freedom of Bulgaria. Among the most famous in Sofia of that time are the Russian and the Doctor's Monuments, built on Russian initiative and with Russian funds. Undoubtedly, one of the most impressive is the **Monument to the Tsar Liberator** – the Russian Emperor Alexander II. The idea for it was suggested in 1898 by the Combatants and Volunteers in the Russo-Turkish War Organisation in Sofia and the following year a managing committee for the monument chaired by Stoyan Zaimov was formed. 31 sculptors from 13 countries participated in the competition held in 1900. Their 1:6 scale models were on display at the Manège of the Knyaz for two weeks. The jury chose the project of the Florentine sculptor Arnaldo Dzacchi because of its impressive design. The foundation stone was laid on

метникът е открит тържествено на 30 август 1907 г. в присъствието на княз Фердинанд и престолонаследника Борис, Великия княз Владимир Александрович, син на Александър II, жена му Великата княгиня Мария Павловна, министри. Този най-скъп за времето си паметник и до днес си остава образец за демократичност и прозрачност на конкурсното начало и финансирането. За изграждането му са изразходвани общо 400 000 златни лева, от които 300 000 лв. от държавата, 50 000 лв. дарение от княз Фердинанд, 50 000 лв. от Столична община и всенародна подписка.

След смъртта на княз Александър I Батенберг през 1893 г. в България е обявен 10-дневен траур. По предложение на Стефан Стамболов Народното събрание решава в София да бъде построена гробница на княза. За място първоначално е определен площадът пред Парламента, но след това е избрана

*Паметник на Цар Освободител
Monument to the Tsar Liberator*

April 23, 1901. The monument was unveiled on August 30, 1907, at a solemn ceremony in the presence of Knyaz Ferdinand I and the heir to the crown Knyaz Boris, the Grand Knyaz Vladimir Alexandrovich, son of Alexander II, his wife Grand Knyaginya Maria Pavlovna, ministers. This is the most expensive monument of its time, which is still a model for democratic and transparent competition procedures and funding. It cost a total of 400,000 gold levs, of which 300,000 levs granted by the state, 50,000 levs donated by Knyaz Ferdinand, 50,000 levs provided Sofia Municipality and a nationwide subscription.

After the death of Knyaz Alexander I of Battenberg in 1893, a 10-day mourning period was announced in Bulgaria. At the suggestion of Stefan Stambolov, the National Assembly decided to build in Sofia a mausoleum for the Knyaz. The square in front of the Parliament was initially selected as the location, but then the plot on

*Гробница на Александър I Батенберг
Alexander I of Battenberg Tomb*

местността „Нови хамбари“ (днес бул. „Васил Левски“). Обявеният международен конкурс е спечелен от швейцарския архитект Херман Майер, а интериорът е дело на Харалампи Тачев. През 1897 г. гробницата е открита и тленните останки на княза са пренесени от ротондата „Св. Георги“ и са положени под плоча на пода със символичен мраморен саркофаг над нея. След 1946 г. тя е затворена за посетители, а предметите са предадени на Военноисторическия музей. **Гробницата на княз Александър I Батенберг** е отворена отново през 1991 г.

Паметникът на Васил Левски е първият след Освобождението, посветен на български герой и издигнат със собствени средства. Негов автор е виенският скулптор Рудолф фон Вайр. Декоративните елементи и бронзовият орелеф на Левски на обелиска са изпълнени от виенската фирма на Рудолф Филип Ваагнер, която проектира и изработва през 90-те

*Паметник на Васил Левски
Monument to Vasil Levski*

today's Vasil Levski Blvd, was chosen. The announced international competition was won by the Swiss architect Hermann Mayer and the interior was designed by Haralampi Tachev. Until the construction of the tomb in 1897, the mortal remains of the Knyaz Alexander were kept in St Georgi Rotunda. After the solemn opening of the tomb, they were laid under a slab on the floor with a symbolic marble sarcophagus above. After 1946, the tomb was closed to visitors, and the items were handed over to the Military History Museum. **Knyaz Alexander I of Battenberg Tomb** was reopened in 1991.

The Monument to Vasil Levski is the first memorial after the Liberation, dedicated to a Bulgarian hero and built with Bulgarian funds. Its author is the Viennese sculptor Rudolf von Weir. The decorative elements and the bronze high relief of Levski on the obelisk were done by the Viennese company of Rudolph Philipp Wagner, which designed and manufactured in the 1890s the metal parts of the Lions' and Eagles' bridges, as well as of many other residential and public buildings in Sofia. The Bulgarian Church of St Stefan in Istanbul is also entirely designed and implemented by the company.

The state and Sofia Municipality provided funds for the monument, which, together with the contributions collected from donation campaigns, amounted to 75,000 gold levs. However, the construction did not go smoothly and lasted over 16 years. The monument was unveiled in 1895. In the State Gazette (No. 162) and in Mir newspaper (No. 234) of the same year, the celebration on the occasion of the inauguration was described in detail. The celebration began in the evening of October 21 with the performance of Ivan Vazov's Exiles in the salon of Slavyanska Beseda. In the morning of October 22, a memorial service was held in St Nedelya Church,

години на XIX в. металните части на Лъвов и Орлов мост, както и на много други жилищни и обществени сгради в София. Нейно е и цялостното изпълнение на българската църква „Св. Стефан“ в Истанбул.

Държавата и Столичната община отпускат средства за паметника, които заедно със събраните от дарителски кампании възлизат на 75 000 златни лева. Строителството обаче не протича гладко и продължава над 16 години. Паметникът е открит през 1895 г. В „Държавен вестник“ (бр. 162) и във в. Мир (бр. 234) от същата година подробно е описано тържеството по повод откриването му. Празникът започва вечерта на 21 октомври с представянето на „Хъшове“ на Иван Вазов в салона на „Славянска беседа“ от трупата „Сълза и смях“. На сутринта на 22 октомври е отслужена панихида в църквата „Св. Неделя“, откъдето хилядно шествие се отправя към лобното място на Апостола. Там след молебена председателят на комисията по изграждане на паметника Иван Грозев произнася реч. Под звуците на военна музика и топовен салют княз Фердинанд открива паметника. Следва реч на Стоян Заимов. Вечерта „празненството се свърши с осветление и народно увеселение“.

През 1916 г. по повод 1000-годишнината от кончината на св. Климент Охридски в София са организирани няколкодневни тържества. На 9 август след службата в църквата „Св. Седмочисленици“ шествие от ученици, учители и студенти се отправя към кръстовището на днешните булеварди „Цар Освободител“ и „Васил Левски“. Там в несъществуваща днес градинка е осветена паметна плоча от камък и бронз. Тя бележи мястото срещу бъдещия университет, на което да се издигне паметникът. Години по-късно

from where the thousand people procession headed to the Apostle's place of execution. There, after the prayer, the chairman of the commission for the construction of the monument, Ivan Grozev, delivered a speech. Accompanied by military music and a cannon salute, Knyaz Ferdinand unveiled the monument. A speech by Stoyan Zaimov followed. In the evening: “the celebration ended with illuminations and entertainment for all people.”

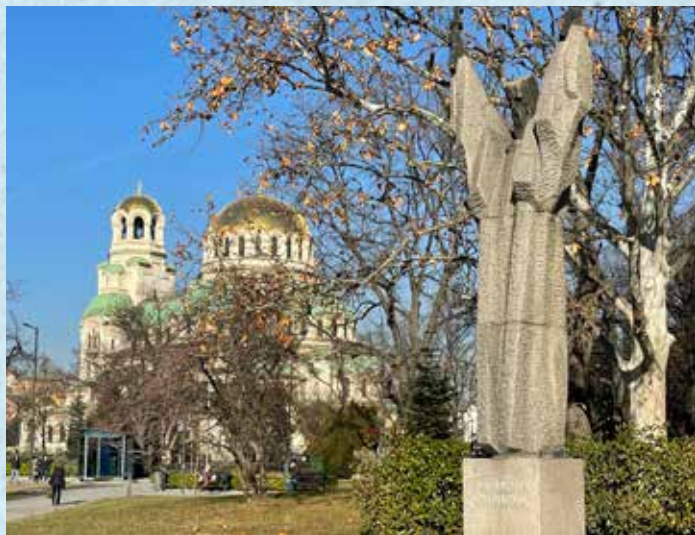
In 1916, on the occasion of the 1000th anniversary of the death of Saint Kliment Ohridski, several days of commemoration were organized in Sofia. On August 9, after the service at St Sedmochiselnitsi Church a procession of pupils, teachers and students headed to the intersection of today's boulevards of Tsar Osvoboditel and Vasil Levski. There, in a small garden not existing today, a stone and bronze memorial plaque was consecrated. It marked the place, opposite the future university, where a monument was to be erected. Years later

*Бронзовият орелеф на Левски на паметника
The bronze high relief of Levski on the Monument*

при разширение на булевардите градинката е премахната, а плочата изчезва. **Паметникът на св. Климент Охридски** е издигнат през 1979 г. в градината между Народното събрание и Софийския университет. Негов автор е Любомир Далчев и е последното му творение у нас преди да напусне страната.

Още през 1918 г. се заражда идеята за паметник на загиналите за България и през 1923 г. е създаден фонд за построяването му. Проектът е възложен на скулптора Андрей Николов. Първата му идея за внушителен монумент от 17 фигури не е одобрена. Вторият проект е за паметник пред южната страна на църквата „Св. София“, който включва бронзова фигура на лъв върху гранитен саркофаг-постамент с два метални кръста „За храброст“ и надпис „На загиналите за Родината – вечна слава“, както и барелефи на четири фигури на скърбящи жени в добруджанска, македонска, тракийска и поморавска

*Паметник на св. Климент Охридски
Monument to St Kliment Ohridski*

when the boulevards were widened, the garden was removed and the plaque disappeared. **The Monument to Saint Kliment Ohridski** was erected in 1979 in the garden between the National Assembly and Sofia University. Its author is Lyubomir Dalchev and it is his last work in our country before he emigrated.

The idea for a monument to those who died for Bulgaria was born as early as 1918 and in 1923 a managing fund for the monument was established. The project was assigned to the sculptor Andrey Nikolov. His first idea for an imposing monument of 17 figures was not approved. The second one was for a monument, located on the south side of St Sofia Church. It included a bronze figure of a lion on a granite sarcophagus pedestal with two metal crosses of the Military Order “For Bravery” and the inscription “To those who died for the Motherland – eternal glory”, as well as bas-reliefs of four figures of grieving women dressed in Dobrudzha, Macedonian, Thracian and Pomeranian costumes. The monument was finished in 1938, but was never unveiled. The author was criticized for the “sad” lion with a human face, facing south towards the lost Bulgarian lands. The complex was fenced off until 1941, when Tsar Boris III interceded for it and the fences were removed. Due to the serious damage from the bombing raids in 1944 the site was cleared. The granite of the pedestal was used for the mausoleum of Georgi Dimitrov. The lion was moved several times on the outskirts of Sofia and finally disappeared. During the construction of the Trakia Motorway in 1975, the lion was found next to Vrana camping site and handed over for storage to the Museum of Military History. It was included in the new **Monument to the Unknown Warrior**, which was unveiled on September 22, 1981 on the south side of

носи. Паметникът е завършен през 1938 г., но не е открит. Авторът е критикуван заради „тъжния“ лъв с човешко лице, гледащ на юг към изгубените български земи. Комплексът е ограден до 1941 г., когато цар Борис III се застъпва за него и огражденията са премахнати. Заради пораженията от бомбардировките през 1944 г. мястото е разчистено. Гранитът на постаментата е използван за мавзолея на Георги Димитров, а лъвът е преместван на няколко пъти из околностите на София и накрая изчезва. Намерен е до къмпинг „Врана“ при започването на строежа на магистрала „Тракия“ през 1975 г. и е предаден на съхранение във Военноисторическия музей. Той става част от новия **Паметник на Незнайния воин**, открит на 22 септември 1981 г. пред южната страна на църквата „Св. София“. Негови автори са арх. Никола Николов и скулпторът Любен Димитров. Лъвът, гледащ на изток, е на каменен постамент, а зад него има Вечен огън и каменна плоча с бронзови лаврови венци и изписан текст от „Новото гробище на Сливница“ на Иван Вазов: „Българийо, за тебе те умряха, една бе ти достойна зарад тях и те за теб достойни, майко, бяха!“. В гробница под паметника са положени пет каменни урни с тленни останки от важни исторически места, както и пръст от районите на Старозагорското сражение и Шипченската битка.

Предсмъртното желание на Иван Вазов е да бъде погребан на място, от което да „вижда“ любимата си Витоша, а надгробният му паметник да е витوشка морена. Избраното място е зад източната страна на църквата „Св. София“. На петата годишнина от смъртта на поета е поставена 10-тонна морена, висока 2.5 м и широка 1.5 м. За докарването ѝ до София е сключен договор с потомствения ка

St Sofia Church. Its authors are arch. Nikola Nikolov and the sculptor Lyuben Dimitrov. The lion facing east is on a stone pedestal in front of an Eternal Flame and a stone slab with bronze laurel wreaths and inscribed lines from Ivan Vazov's poem *The New Cemetery of Slivnitsa*: "Bulgaria, they died for you, it was only you that was worthy of them, and they were worthy of you, mother!" In the tomb under the monument are placed five stone urns with mortal remains from important historical places as well as soil from the sites of Stara Zagora and Shipka Pass battles.

Ivan Vazov's dying wish was to be buried in a place from which he could "see" his beloved Vitosha, and his tombstone to be a Vitosha moraine. The chosen place was behind the eastern side of St Sofia Church. On the 5th anniversary of the poet's death, a 10-ton moraine, 2.5 m high and 1.5 m wide, was placed there. To bring it to Sofia, a contract was concluded with the heredi

Паметник на Незнайния воин
Monument to the Unknown Warrior

менар Стоян Петров (Стое) от с. Владая, запазен от д-р Анна Вазова. Изискването е било камъкът да се достави в неговия „естествен вид“ и цялост, без откътрвания.

Колата с морената, теглена от три двойки биволи, пътува 18 дни от планината до София. Над нея на върлина се вее националното знаме. Софийнци чакат колата в началото на Княжевското шосе и я придружават до църквата „Св. София“, където процесията е посрещната с цветя, музика и „Ура!“. Морената е положена върху циментова плоча, за да не потъне в земята. Върху нея са изсечени кръст, името Иван Вазов и годините на живота му: 1850 – 1921 г.

През 1956 г. от другата страна на църквата „Св. София“ е поставен **паметник на Иван Вазов** на скулптора Иван Блажев.

*Гробът на Иван Вазов
The grave of Ivan Vazov*

tary stonemason Stoyan Petrov (Stoe) from the village of Vladaya, preserved by Dr Anna Vazova. The requirement was that the stone had to be delivered in its “natural form” and integrity, without damages.

The cart with the moraine, pulled by three pairs of buffaloes, travelled 18 days from the mountain to Sofia with the national flag flying above it on a staff. Sofians waited for the cart at the beginning of Knyajevsko shose and accompanied it through the streets to Saint Sofia Church, where the procession was greeted with flowers, music and “Hurrah!”. The moraine was laid on a cement slab not to sink into the ground. A cross, the name Ivan Vazov and the years of his life: 1850 – 1921, were cut on it.

In 1956, on the other side of St. Sofia Church, a **monument to Ivan Vazov** by the sculptor Ivan Blazhev was placed.

*Паметник на Иван Вазов
The Monument to Ivan Vazov*

И днес като важна част от благоустрояването на столицата е нейната скулптурна украса. Продължава традицията в центъра на града да се издигат паметници на исторически личности, на видни общественици, на културни дейци. Техни автори са изявени български скулптори – Васка Емануилова, Крум Дамянов, Любомир Далчев, Любен Димитров, Георги Чапкънов и др. Красиви скулптурни фигури създават неповторима артистична атмосфера в столичните паркове, градини и площади.

МУЗЕИ

Регионалният исторически музей – София се намира в една от най-емблематичните сгради в центъра на София – Централната минерална баня. В антична Сердика тук е имало римски терми, векове по-късно на тяхно място е изградена турска баня. След Освобождението Общината взема ре

Today, the sculptural decoration is an important part of the beautification and development of the capital. The tradition of erecting monuments to historical personalities, famous public people, and cultural figures continues in the city centre. Their authors are prominent Bulgarian sculptors – Vaska Emanuilova, Krum Damyanov, Lyubomir Dalchev, Lyuben Dimitrov, Georgi Chapkanov and others. Beautiful sculptures create a unique artistic atmosphere in the parks, gardens and squares of the city.

MUSEUMS

The Regional History Museum – Sofia is housed in one of the most iconic buildings in the centre of Sofia – the Central Mineral Bath. There were Roman thermae here in the time of ancient Serdica, centuries later a Turkish bath was built in their place. After the Liberation, the Municipality decided to reconstruct it and

*Централната минерална баня, днес – Регионален исторически музей – София
The Central Mineral Bath, today – Regional History Museum – Sofia*

шение тя да бъде реконструирана и през 1889 г. обявява международен конкурс за нова минерална баня с хотел, спечелен от австрийския архитект Емил фон Фьорстер. Строежът на хотела започва, но е спрян четири години по-късно заради липса на средства. Следват още два неуспешни конкурса до 1904 г., когато Общината възлага разработването на идейния проект на архитектите Фридрих Грюнангер и Петко Момчилов, който заедно с арх. Йордан Миланов, ръководи впоследствие строежа. Поетапно са завършени малката баня (1908 г.), голямата с два плувни басейна, семейни вани и римски бани (1913 г.) и водолечебен институт (1914). Богатата фасадна сецесионова декорация е по проект на Харалампи Тачев, а изпълнението е дело на Георги Киселинчев и проф. Стефан Димитров.

Бомбардировките през 1944 г. разрушават напълно малката баня и частично голямата, която е рес-

Античен комплекс „Сердика“ – Зона I
Serdica Ancient Complex – Zone I

in 1889 announced an international competition for a new mineral bath with a hotel, won by the Austrian architect Emil von Förster. The construction of the hotel began but was halted four years later due to the lack of funds. Two more unsuccessful competitions followed until 1904, when the Municipality assigned the conceptual project to the architects Friedrich Grünanger and Petko Momchilov, who later supervised the construction together with arch. Yordan Milanov. The different buildings in the complex were completed in stages – the smaller bath house (1908), the larger one with two swimming pools, family baths and Roman baths (1913), and a hydrotherapy institute (1914). The rich Secession facade decoration was designed by Haralampi Tachev and executed by Georgi Kiselinchev and Prof. Stefan Dimitrov.

The bombing in 1944 fully destroyed the smaller bath house and partially the larger one, which was

Античен комплекс „Сердика“ – Зона II
Serdica Ancient Complex – Zone II

таврирана след войната. Банята спира работа през 1986 г., а след 1989 г. е изоставена. В средата на 90-те години започва ремонт на сградата и през 2015 г. там е настанен Музеят за история на София, по-късно преименуван на Регионален исторически музей – София. Постоянната му експозиция обхваща период от над осем хиляди години – от неолита до 40-те години на XX в. Музеят има няколко филиала, сред които Античния културно-комуникационен комплекс „Сердика“, Археологическото ниво на базилика „Св. София“, Гробницата на княз Александър I Батенберг.

Античният културно-комуникационен комплекс „Сердика“ включва две зони. Едната е под пл. „Независимост“ (т.нар. Ларго), която е оформена в място за културни събития. Там са експонирани археологическите находки от Улпия Сердика. Пешеходците могат да минат по едната от двете главни улици на античния град – *decumanus maximus*, свързваща Източната порта в крепостната стена (в подлеза пред бившия Партиен дом) със Западната порта (в близост до статуята на Света София и католическата катедрала „Св. Йосиф“) и да разгледат откритите там руини на сгради, търговски помещения и други паметници.

Втората зона е под бул. „Княгиня Мария Луиза“ пред Централния универсален магазин, където са експонирани археологическите останки, разкрити през 2010 – 2012 г. при реконструкцията на централната градска част и строежа на втората линия на метрото. Комплексът включва шест улици, две раннохристиянски базилики, терми и пет сгради с жилищни и производствено-търговски функции. Запазени са части от канализацията, водопровода и подовото отопление на жилищата.

restored after the war. The Bath ceased to function in 1986 and after 1989 was abandoned. In the mid-1990s, its renovation began, and in 2015, the Museum of the History of Sofia was housed there, later renamed as Regional History Museum – Sofia. Its permanent exhibition covers a period of more than eight thousand years – from the Neolithic to the 1940s. The museum has several subsidiaries among which the Ancient Cultural and Communication Complex of Serdica, the Archaeological Level of St Sofia Basilica, the Tomb of Knyaz Alexander I of Battenberg and others.

The Serdica Ancient Cultural and Communicative complex includes two zones. The first is under Nezavisimost Square (the so called Largo). The area under the square has been turned into a place for cultural events, where the archaeological finds from Ulpia Serdica are exhibited. Pedestrians can walk along one of the two main streets of the ancient city, the *decumanus maximus*, connecting the Eastern Gate in the fortress wall (in the underpass in front of the former Party House) with the Western Gate (near the statue of Saint Sofia and Saint Joseph Catholic Cathedral), and explore the buildings, commercial premises and other monuments found on the site.

The second zone is under Knyaginya Maria Luiza Blvd, in front of the Central Department Store, where the archaeological remains discovered in 2010 – 2012 during the reconstruction of the central part of the city and the building of the second metro line are exhibited. The complex includes six streets, two early Christian basilicas, thermal baths and five buildings with residential and commercial functions. Parts of the sewage system, water supply and underfloor heating of the houses have been preserved.

През 2012 – 2013 г. под ръководството на арх. Васил Китов на археологическото ниво под църквата „Св. София“ е изграден музей, където са експонирани откритите там около 50 гробни съоръжения от III – V в. и останки от три раннохристиянски църкви.

Националният археологически институт с музей се помещава в сградата на бившата Буюк джамия (Голямата джамия), построена между 1451 и 1494 г. По време на Руско-турската война 1877 – 1878 г. тя е превърната в болница. След Освобождението тук са настанени последователно Държавната печатница (1879 г.), Народната библиотека (1880 г.) и Народният (археологически) музей (1892 г.), отворен за посетители от 1905 г. Основоположникът на българската археология проф. Богдан Филов работи там като уредник и директор (1910 – 1920 г.). От 1921 г. ръководи основания от него Археологическия научен институт, който също се помещава в сградата.

*Археологическо ниво на църквата „Св. София“
Archaeological level of Saint Sofia Church*

In 2012 – 2013, under the guidance of arch. Vasil Kitov a museum at the archaeological level of the church was built, where about 50 burial facilities from the 3rd – 5th centuries and remains of 3 early Christian churches found below the basilica are exhibited.

The National Archaeological Institute with Museum is housed in the building of the former Buyuk Mosque (the Great Mosque) built between 1451 and 1494. During the Russo-Turkish War of 1877 – 1878, it was turned into a hospital. After the Liberation, several institutions were housed there – the State Printing House (1879), the National Library (1880) and the National (Archaeological) Museum (1892), opened to visitors in 1905. The founder of Bulgarian archaeology Prof. Bogdan Filov worked there first as a curator and then its director (1910 – 1920). In 1921 he headed the Archaeological Scientific Institute, also housed in the building. The name of the prominent numismatist

*Национален археологически институт с музей
National Archaeological Institute with Museum*

С развитието на музея е свързано и името на видния нумизмат Никола Мушмов. Започва работа там като секретар-счетоводител до 1918 г., когато е назначен от Богдан Филов като уредник на Нумизматичния отдел, а от 1928 г. до 1931 г. е директор на музея. Трудът му „Античните монети на Балканския полуостров и на българските царе“ от 1912 г. днес е библиографска рядкост. За да го издаде, Мушмов ипотекира своя дом, но никога не успява да си върне инвестицията заради хиперинфлацията от войните.

През 1940 г. част от музейните сбирки се помещават в две от крилата на новопостроената Народна банка, свързани с бившата джамия. При англо-американските бомбардировки през 1944 г., част от старата сграда е поразена и отваря врати чак през 1948 г., когато институтът и музеят се сливат в **Национален археологически институт с музей** като част от структурата на Българската академия на науките. Чак през 1993 г. започва пълен ремонт на сградата, приключил през 2005 г.

През 1906 г. по предложение на тогавашния министър на народното просвещение проф. Иван Шишманов от създадения през 1892 г. Народен музей се отделя като самостоятелен Народен етнографски музей в София. Първи негов директор е видният етнограф Димитър Маринов. Претърпял редица преобразувания през годините, днес **Етнографският музей** е част от Института за етнология и фолклористика към Българската академия на науките. Той разполага с постоянна изложба и притежава богати колекции от предмети, свързани с бита и поминъка на българина през вековете. От 1953 г. се намира заедно със създадената през 1948 г. Национална художествена галерия в сградата на бившия Царски дворец.

Nikola Mushmov is also connected with the history of the Museum. He started work there as a secretary-accountant until 1918, when he was appointed by Bogdan Filov as curator of the Numismatic Department, and from 1928 to 1931 he became director of the Museum. His work *The Ancient Coins of the Balkan Peninsula and the Coins of the Bulgarian Monarchs* from 1912 is today a bibliographic rarity. To publish it, Mushmov mortgaged his home, but was never able to recoup his investment due to the hyperinflation from the wars.

In 1940, part of the Museum collections were housed in two of the wings of the newly built National Bank, which were connected to the former mosque. During the Anglo-American bombings in 1944, part of the old building was damaged and did not open its doors until 1948. The same year, the Institute and the Museum merged into the **National Archaeological Institute with a Museum** as part of the Bulgarian Academy of Sciences. In 1993 that a complete renovation of the building began and completed in 2005.

In 1906, at the suggestion of the then Minister of Public Education, Prof. Ivan Shishmanov, the National Museum, established in 1892, was separated as an independent National Ethnographic Museum in Sofia. Its first director was the eminent ethnographer Dimitar Marinov. Having undergone a number of transformations over the years, today the **Ethnographic Museum** is part of the Institute of Ethnology and Folklore Studies at the Bulgarian Academy of Sciences. It has a permanent exhibition and a rich collection of objects related to the life and livelihood of Bulgarians over the centuries. Since 1953, it has been located together with the National Art Gallery, established in 1948, in the building of the former Royal Palace.

На мястото на Двореца е имало стар конак, опожарен през 1816 г. Чак през 1873 г. е построен нов със затвор и подземни тунели до Челеби джамия, къщата на пашата, хана на мястото на стария хотел „България“. Сградата е използвана за кратко като болница по време на Руско-турската освободителна война (1877 – 1878 г.), а след Освобождението и обявяването на София за столица на Княжество България е определена за резиденция на княз Батенберг. През 1880 – 1882 г. той възлага на виенския арх. Виктор Румпелмайер да извърши цялостно преустройство на сградата, за да стане пригодна за дворец. От конака са запазени само каменните основи и част от фасадата. Построена е представителна част – приземен административен етаж и над него бални зали. На втория етап през 1894 – 1896 г. при княз Фердинанд под ръководството на арх. Фридрих Грюнангер и скулптора Андреас Грайс е изградена жилищна

On the site of the Palace there had been an old konak (the residence of the Ottoman governor), which had burned down in 1816. In 1873, a new konak with a prison and underground tunnels leading to the Celebi Mosque, the Pasha's House, the inn on the site of the old Bulgaria Hotel. The building was used as a hospital during the Russo-Turkish War (1877 – 1878), and after the Liberation and the proclamation of Sofia as the capital of Bulgaria, it was designated as the residence of Knyaz Battenberg. In 1880 – 1882, he commissioned the Viennese arch. Victor Rumpelmeyer to completely remodel the building to make it fit for a palace. Only the stone foundations and part of the façade were preserved from the konak. At this stage, the representative part was built – an administrative ground floor and above it – ballrooms. At the second stage, in 1894 – 1896, under Knyaz Ferdinand, the residential part was built under the direction of arch. Friedrich Grünanger

*Двореца, днес Национална галерия и Етнографски музей
The Palace, today the National Gallery and Ethnographic Museum*

част. С красивата си архитектура и интериор дворецът е бил най-впечатляващата сграда в София. След премахването на монархията през 1946 г. в него е седището на Министерския съвет. Днес в сградата на Двореца се намират залите за временни изложби на **Националната галерия**. Тя има няколко филиала – галерии и къщи музеи на известни български художници.

Националният природонаучен музей при Българската академия на науките е най-старият и най-богатият сред природонаучните музеи на Балканския полуостров. Създаден е през 1889 г. като Княжески естественоисторически музей и е съхранявал личните колекции на княз Фердинанд от птици, бозайници и пеперуди. Първата експозиция е разположена в 14 зали в стара сграда на сегашното място на музея и е открита за посещение през 1907 г. Тогава е издаден и първият пълен каталог на колекциите, включващи няколко хиляди експоната. Между 1914 г. и 1947 г. музеят става модерен център на зоологията и ботаниката в България и основна част от Царските природонаучни институти. През 1944 г. сградата е взривена при англо-американските бомбардировки, но колекциите са спасени, защото са евакуирани преди това. След войната е построена сегашната сграда – единствената в София, проектирана специално за музей. През 1947 г. музеят става част от Българската академия на науките, а колекциите му дават началото на Зоологическия, Ботаническият и Геологическият институти. През 1948 г. музеят отваря отново врати, преименуван в Природонаучен музей. След труден период през 60-те години и дори затварянето му за посетители, през 1974 г. той става самостоятелно

and the sculptor Andreas Greiss. With its beautiful architecture and interior, the palace was the most impressive building in Sofia. After the abolition of the monarchy in 1946, it housed the Council of Ministers. Today, the building of the Palace houses the temporary exhibition halls of the **National Gallery**. It has several branches – galleries and house museums of eminent Bulgarian artists.

The National Museum of Natural History at the Bulgarian Academy of Sciences is the oldest and the richest among natural history museums on the Balkan Peninsula. It was established in 1889 as the Museum of Natural History of Knyaz Ferdinand and housed his personal collections of birds, mammals and butterflies. The first exposition was presented in 14 halls in an old building on the current site of the Museum and was opened to visitors in 1907. At that time the first complete catalogue of the collections, including several thousand exhibits, was issued. Between 1914 and 1947, the Museum became a modern centre of zoology and botany in Bulgaria and the main part of the Royal Natural Science Institutes. In 1944, the building was destroyed in the Anglo-American bombing raids, but the collections were saved because they had been evacuated beforehand. After the war, the current building was constructed – it is in fact the only one in Sofia designed specifically for a museum. In 1947, the museum became part of the Bulgarian Academy of Sciences, and based on its collections were established the Zoological, Botanical and Geological Institutes. In 1948, the Museum reopened its doors, renamed as Natural History Museum. After a difficult period in the 1960s, when it was even closed to visitors, in

научно звено с национален статут при Българската академия на науките и постепенно възвръща своите позиции като съвременен музей и център на научноизследователска дейност.

През втората половина на ХХ в. са създадени редица музеи, представящи историята и културата по нашите земи, както и достиженията на науката. **Музеят по палеонтология и историческа геология** се намира в подкуполното пространство на северното крило на Софийския университет. Създаден е през 1965 г. по инициатива на проф. Георги Златарски с образци на фосили, събирани от негови студенти. Има две отделни експозиции – по палеонтология и историческа геология. Безспорно един от най-важните и значими музеи, създадени през този период, е **Националният исторически музей**. Учреден е през 1973 г., но първата му експозиция е представена през 1984 г. в сградата на Съдебната палата в

*Квadrat 500, филиал на Националната галерия
Kvadrat 500, a branch of the National Gallery*

1974 it became an independent scientific unit with national status at the Bulgarian Academy of Sciences and gradually regained its position as a modern museum and centre of scientific research.

In the second half of the 20th century, a number of museums were established, which present the history and culture of our lands, as well as the achievements of science. **The Museum of Palaeontology and Historical Geology** is located in the under-dome space of the Northern Wing of Sofia University. It was created in 1965 on the initiative of Prof. Georgi Zlatarski with fossil samples collected by his students. It has two separate expositions – on palaeontology and historical geology. Undoubtedly one of the most important and significant museums created during this period is **the National Museum of History**. It was established in 1973, but its first exhibition was presented in 1984 in the building of the Courthouse in Sofia in honour of the 1300th anni-

*Национален природонаучен музей
National Museum of Natural History*

София в чест на 1300-годишнината от създаването на българската държава. От 2000 г. се намира в Дом № 1 в държавната резиденция Бояна. Експозициите му представят историята и културата по българските земи от началото на VI хилядолетие пр.н.е. до днес. Инициативата и концепцията за създаването на **Национален музей „Земята и хората“** е на доц. д-р Михаил Малеев – пръв негов директор от 1986 до 2012 г., дарил сбирката си от 15 000 образци на уникални и редки минерали от цял свят. Средствата за създаването на музея и музейните експонати са изцяло дарения. Музеят се помещава в сградата на Софийския арсенал на бул. „Черни връх“.

БОТАНИЧЕСКА ГРАДИНА

През 1882 г. по идея на княз Александър Батенберг градският градинар Карл Бец създава на мястото на днешната Княжеска градина зеленчукова и овощна градина и 4 павилиона за цветя. През 1887 г. княз Фердинанд кани градския градинар на Пловдив Люсиен Шевалас, който поставя началото на бъдещата ботаническа градина. Там австриецът Йохан Келерер изгражда през 1896 г. първия алпинеум на Балканския полуостров с няколко хиляди редки вида. През 1947 г. Ботаническият отдел към Царските природонаучни институти се обединява със Софийската царска ботаническа градина и става част от Института по ботаника на Българската академия на науките. По-късно градината е премествана два пъти заради строежа на Паметника на Съветската армия и от 1969 г. се намира в подножието на Витоша. От 1993 г. Ботаническата градина е самостоятелно звено при Българската академия на науките, а от 1998 г. е отворена за посетители.

versary of the establishment of the Bulgarian state. Since 2000, it has been located in House No. 1 in Boyana State Residence. The expositions present the history and culture of the Bulgarian lands from the beginning of the 6th millennium BC till present days. The initiative and concept for the creation of the **Earth and Man National Museum** belongs to Assoc. Prof. Dr Mihail Maleev – its first director from 1986 to 2012, who donated his personal collection of 15,000 samples of unique and rare minerals from all over the world. The funds raised for the creation of the museum and the exhibits were entirely donated. The museum is housed in the building of the Sofia Arsenal on Cherni Vrah Blvd.

BOTANICAL GARDEN

In 1882, on the initiative of Knyaz Alexander of Battenberg, the city gardener Karl Betz created a vegetable and fruit garden and 4 flower pavilions on the site of today's Knyazheska Garden. In 1887, Knyaz Ferdinand invited the city gardener of Plovdiv, Lucien Chevalas, who started the future botanical garden. There, the Austrian Johann Kellerer built in 1896 the first rock garden on the Balkan Peninsula with several thousand rare species. In 1947, the Botanical Department of the Royal Institutes of Natural Sciences merged with Sofia Royal Botanical Garden and became part of the Institute of Botany of the Bulgarian Academy of Sciences. Subsequently, the garden was moved twice due to the construction of the Monument to the Soviet Army and since 1969 it has been situated at the foot of Vitosha. Since 1993, the Botanical Garden has been an independent unit of the Bulgarian Academy of Sciences, and since 1998 it has been open to visitors.

ЗООЛОГИЧЕСКА ГРАДИНА

Софийската зоологическата градина е най-старата и най-голямата на Балканския полуостров. Началото ѝ е поставено от княз Фердинанд през 1888 г. с първата експозиция на черен лешояд в двора на двореца. Следват фазани, елен, двойка кафяви мечки. Поради ограниченото място през 1891 г. тя е преместена до Ботаническата градина. Обитателите започват да се увеличават – през 1892 г. са закупени два лъва, а през 1894 г. е изграден басейн за розовите пеликани. Построена е солидна сграда за хищниците и куполовидна клетка за едрите грабливи птици. За зоопарка обаче настъпват трудни години през Втората световна война. При бомбардировките през 1944 г. гледачите дори обикалят из улиците, за да събират убити волове и коне за изхранване на хищниците. След войната броят на животните постепенно нараства и се взема решение зоологическата градина да бъде преместена. През 1966 г. е изготвен идеен проект от архитектите Радославов и Илиев. Строежът е на три етапа и трае до 1983 г. През 1984 г. животните са преместени в новия зоопарк в Горни Лозенец до Витоша. Той заема площ от 350 декара и днес се населява от 237 вида животни, птици, земноводни и риби, 29 от които са застрашени видове.

ПАРКОВЕ И ГРАДИНИ

След обявяването на Независимостта на България през 1908 г. цар Фердинанд планира да построи нов дворец на целия парцел с Ботаническата и Зоологическата градина. През 1912 – 1914 г. е обявен международен конкурс, спечелен от арх. Никола Лазаров. Войните обаче осуетяват тези планове.

ZOOLOGICAL GARDEN

Sofia Zoological Garden is the oldest and the largest on the Balkan Peninsula. It was started by Knyaz Ferdinand in 1888 with the first exhibit of a black vulture in the courtyard of the palace. It was followed by pheasants, a deer, a pair of brown bears. Due to the limited space in the courtyard it was moved next to the Botanical Garden in 1891. The number of the inhabitants gradually increased – two lions were purchased in 1892, and a pool was built for the pink pelicans in 1894. A solid building for the predators and a domed cage for the large birds of prey were built. During the Second World War, however, difficult times came for the zoo. During the bombing raids in 1944, the zookeepers even roamed the streets to collect killed oxen and horses to feed the predators. The number of animals increased after the war and it was decided to relocate the zoo. In 1966 a conceptual design was prepared by the architects Radoslavov and Iliev. The construction of new zoo was accomplished in three stages and lasted until 1983. In 1984, the animals were moved to the new zoo in Gorni Lozenets near Vitosha. It occupies an area of 350 decares and today is inhabited by 237 species of animals, birds, amphibians and fish, 29 of which are endangered species.

PARKS AND GARDENS

After the declaration of Bulgarian Independence in 1908, Tsar Ferdinand planned to build a new palace on the entire plot with the Botanical and Zoological Gardens. In 1912 – 1914, an international competition was announced, won by arch. Nikola Lazarov. However, the wars thwart these plans.

През 1930 г. по повод сватбата на цар Борис III с Йоана Савойска царското семейство дарява парцела на Столична община. С техни средства през 1936 г. е изградена детска градина на открито по проект на архитектите Любен Нейков и Тотю Горанов. Там са допускани да играят само деца без възрастни придружители, а за тях се грижат учители и медицински лица. Запазени са алпинеумът и цветният кът. В градината освен цветя са засадени и редки дървета и храсти от Мала Азия, Кавказ, Пирин, Рила и Родопите. Изградени са лабиринт, басейн, летен театър за 600 деца, където се представят развлекателни програми и концерти. Има множество въртележки и люлки, кътове за игра с пясъчници, катерушки и дори истински самолет, танк и парен локомотив. В павилиона за закуски се предлагат бонбони, вафли, шоколади и сладолед.

*Княжеската градина
Knyazeska Garden*

In 1930, on the occasion of the wedding of Tsar Boris III with Joanna of Savoy, the royal family donated the plot to Sofia Municipality. With their funds, an open air kindergarten designed by the architects Lyuben Neykov and Totyu Goranov was built in 1936. Only unaccompanied children were allowed to play there. They were looked after by teachers and medical personnel. The rock garden and the flower corner were preserved. In addition to flowers, rare trees and shrubs from Asia Minor, the Caucasus, Pirin, Rila and the Rhodopes were also planted in the garden. A labyrinth and a swimming pool were built as well as a summer theatre for 600 children, where entertaining programmes and concerts were presented. There were many merry-go-rounds and swings, different playgrounds with sandboxes, climbing frames and even a real plane, tank and a steam locomotive. Candy, waffles, chocolates, and ice cream were sold at the food kiosk.

*Барелеф на Борис III в Борисовата градина
Bas-relief of Boris III in Borisova Garden*

През 1954 г. в градината е издигнат паметник на Съветската армия и оттогава е известна като „градината на (паметника на) Съветската армия“. През 2011 г. Столичният общински съвет взема решение да възвърне историческото име на градината – Княжеска. Паметникът е демонтиран през 2023 г.

София днес е една от най-зелените столици в Европа с множество красиви паркове и градини – Борисовата градина, Западния, Южния и Северния парк, Градската градина пред Народния театър, парка „Заимов“, Докторската градина, градинките пред Кристал (несъществуващо днес кафене) и зад Националния дворец на културата, парка в двора на Военната академия и още много други зелени кътчета в столицата, където хората могат да се насладят на досега с природата. От 2011 г. в София по инициатива на кмета Йорданка Фандъкова започва осъществяването на Програма „Зелена София“, чиято цел е да се подобри състоянието на парковете и градините и тяхното оборудване, както и да се насърчи включването на гражданите в благоустрояване на зелените площи на София.

УЧЕБНИ ЗАВЕДЕНИЯ

Началото на висшето образование в България е поставено на 1 октомври 1888 г. с откриването на Висш педагогически курс към Софийската държавна класическа гимназия с 43 студенти мъже. Има едно отделение – Историко-филологическо, в което се изучават три дисциплини: история, славянска филология и философия с педагогика. Курсът е преобразуван във Висше училище през 1889 г., а от 1904 г. с указ е преименуван в Български университет „Братя Евлогий и Христо Георгиеви от Карлово“.

In 1954, a monument to the Soviet Army was erected in the garden, and since then it has been known as the “Garden of the (Monument to the) Soviet Army”. In 2011, Sofia Municipal Council decided to restore the historical name of the Garden – Knyazheska. The monument was dismantled in 2023.

Today, Sofia is one of the greenest capitals in Europe with numerous beautiful parks and gardens – Borisova Garden, the West, South and North Parks, the City Garden in front of the National Theatre, the Zaimov Park, the Doctor’s Garden, the gardens in front of Crystal (a non-existent cafe today) and behind the National Palace of Culture, the park in the courtyard of the Military Academy and many other green corners in the capital, where people can enjoy the contact with nature. Since 2011, on the initiative of Mayor Yordanka Fandakova, the Green Sofia Programme has been implemented in Sofia aimed at improving the condition of parks and gardens and their equipment, as well as encouraging the involvement of citizens in better gardening and landscaping of Sofia’s green spaces.

EDUCATIONAL INSTITUTIONS

The beginning of higher education in Bulgaria was set on October 1, 1888, when the Higher Pedagogical Course was opened at the State Classical High School of Sofia with 43 male students. Three disciplines were taught in the only Department of History and Philology – history, Slavic philology and philosophy with pedagogy. In the beginning of 1889, the Course was transformed into a Higher School, which was renamed as Bulgarian University “The Georgiev Brothers Evlogii and Hristo from Karlovo” by decree in 1904. The

Факултетите вече са три: Историко-филологически, Физико-математически и Юридически. До 1923 г. са открити още четири нови – Медицински, Агрономо-лесовъден, Богословски, Ветеринарномедицински. В началото на 1935 г. университетът официално приема името на своя патрон св. Климент Охридски. В периода 1947 – 1952 г. някои факултети и институти са отделени в самостоятелни висши училища като Медицинската академия, Ветеринарномедицинския институт, Селскостопанската академия, а други стават част от Българската академия на науките. Днес **Софийският университет „Св. Климент Охридски“** е най-голямото висше училище в страната с 16 факултета, 3 департамента и над 22 000 студенти.

Сградата на Ректората на най-старото висше училище в България е построена благодарение на щедро дарение на братята търговци и банкери Евлоги

faculties were already three: of History and Philology, of Physics and Mathematics and of Law. By 1923, four new faculties were opened – of Medicine, of Agronomy and Forestry, of Theology and of Veterinary Medicine. In the beginning of 1935, Sofia University officially adopted the name of its patron, St Kliment Ohridski. In the period 1947 – 1952 some of the faculties and institutes were separated and transformed into independent higher schools, such as the Medical Academy, the Veterinary Medical Institute, the Agricultural Academy, while others became part of the Bulgarian Academy of Sciences. Today, **Sofia University “St Kliment Ohridski”** is the biggest higher school in Bulgaria with 16 faculties, 3 departments and over 22,000 students.

The Rectorate building of the oldest higher education institution in Bulgaria was built thanks to the generous donation of the brothers merchants and bankers

*Ректоратът на СУ „Св. Климент Охридски“
The Rectorate Building of Sofia University „St Kliment Ohridski“*

и Христо Георгиеви от Карлово. Още приживе, през 1896 г. Евлоги Георгиев закупува парцел от близо 10 500 кв. м, който дарява с 800 000 лв. за сграда на вече учреденото Висше училище в София. Година по-късно той умира и в завещанието си, като посочва и заслугите на по-рано починалия си брат, оставя 6 млн. лв. от цялото си състояние и с дохода от тях да се основне и поддържа висше училище, в което да се преподават предмети „преимуществено от положителните науки с приложение към индустрията“.

За универсален наследник и изпълнител на завещанието е определен Иван Евстратиев Гешов, кой-

*Статуя на Евлоги Георгиев пред Софийския университет
The statue of Evlogi Georgiev in front of Sofia University*

Evlogi and Hristo Georgievi from Karlovo. During his lifetime, Evlogi Georgiev purchased in 1896 a plot of nearly 10,500 square meters, which he donated with 800,000 leva for a building of the already established Higher School in Sofia. A year later he passed away and in his will, also mentioning the merits of his earlier deceased brother, he left 6 million leva from his entire fortune and with the income from them to be founded and maintained a higher school teaching subjects of “predominantly positive sciences applied to industry”.

Ivan Evstratiev Geshov, who was designated as the universal heir and executor of the will, became the driving force behind the construction of the new university building. Despite the disputes over the testament concerning the interpretation of the donor's will that lasted until 1911, in which several governments and National Assemblies intervened, as early as 1906, a competition for a conceptual design was announced, won by the French arch. Jean Breasson. It envisaged the construction of a complex of eight buildings on the plot covering the current site of the university, the former royal manège, where the National Library was built later, and the Doctor's Garden. However, the construction plans were never finalised, and due to the difficult years after the First World War and the national catastrophe, the project was no longer feasible. Therefore, in 1920, the ephoria (trusteeship) “Evlogiy and Hristo Georgievi” assigned arch. Yordan Milanov to modify the plans and subsequently supervise the construction, which began in 1924. The new design is for one building with practical distribution of the premises and a large auditorium. The façade was also improved with monumental plastic. The seated bronze figures of the donors made

то е движещата фигура за построяването на новата сграда на университета. Въпреки продължилите до 1911 г. спорове по завещанието относно тълкуването на волята на дарителя, в които се намесват няколко правителства и Народни събрания, още през 1906 г. е обявен конкурс за идеен проект, спечелен от френския арх. Жан Бреасон. В него се предвижда изграждането на комплекс от осем сгради върху терена, заемащ сегашното място на университета, бившия царски манеж, където по-късно е построена Националната библиотека, и Докторската градина. Строителните планове обаче не са завършени докрай, а поради тежките години след Първата световна война и националната катастрофа, проектът вече е неосъществим. Затова ефорията (настоятелството) „Евлогий и Христо Георгиеви“ възлага през 1920 г. на арх. Йордан Миланов да преработи плановете и впоследствие да ръководи строежа, който започва през 1924 г. Новият проект е за една сграда с практично разпределение на помещенията и голяма аудитория. Фасадата е подобрена с монументална пластика. На парадното стълбище са поставени седящите бронзови фигури на дарителите, дело на Кирил Шиваров. Екип от скулпторите Михайло Парашчук, Любен Димитров и Любомир Далчев, работи по украсата. Сградата е тържествено осветена на 16 декември 1934 г.

Разширяването на сградата с две крила е по проект на арх. Любен Константинов. Южното е изградено от 1941 г. до 1952 г. Строежът на Северното започва през 1972 г. и продължава до 1985 г., когато сградата е окончателно завършена. Разрушените стъклописи по време на бомбардировките през 1943 – 1944 г. са възстановени от проф. Дечко Узунов през 1983 г.

by Kiril Shivarov were placed on the main staircase. A team of sculptors including Mihailo Parashchuk, Lyuben Dimitrov and Lyubomir Dalchev worked on the decoration. The building was solemnly consecrated on December 16, 1934.

The enlargement of the building with two new wings was designed by arch. Lyuben Konstantinov. The South Wing was built between 1941 and 1952, and the North Wing – between 1972 and 1985, when the building was completed. The stained glass windows destroyed during the bombing raids in 1944 were restored by Prof. Dechko Uzunov in 1983.

*Статуя на Христо Георгиев пред Софийския университет
The statue of Hristo Georgiev in front of Sofia University*

През 1934 г. е открита и сградата на **Университетската библиотека**, учредено едновременно с Вишето училище през 1888 г. В проекта на Бреасон е предвидена самостоятелна сграда за библиотека, но впоследствие е решено за тази цел да се приспособи последният етаж на Ректората. През 1931 г. с част от дарението на братята Георгиеви започва строежът на първата специализирана библиотечна сграда по проект на архитектите Иван Васильов и Димитър Цолов. Тя се отличава с оригинални архитектурни решения и уютен интериор, в който преобладава дървото. Двата лъва, които според първия проект на Бреасон е трябвало да бъдат пред Университета, са поставени на входа като символ на силата на знанието. Днес Библиотеката на Софийския университет е втората по големина в страната след Националната с фонд от 2,670 млн. книги, сред които ценни научни издания от XIX и XX век.

*Библиотека на Софийския университет
The Library of Sofia University*

In 1934, the building of the **University Library** was also opened. It was established at the same time as the Higher School in 1888. Breasson planned a separate building for a library, but subsequently it was decided to adapt the top floor of the Rectorate building for this purpose. In 1931, with part of the donation of the Georgiev brothers, the construction of the first specialised library building began. It was designed by the architects Ivan Vasilyov and Dimitar Tsolov and is distinctive for its original architectural solutions with arched windows and a cosy interior dominated by wood. The two lions, which in Breasson's first design had to be in front of the University, were placed at the entrance as a symbol of the power of knowledge. Today, the Library of Sofia University is the second largest in the country after the National Library. It has a fund of 2.670 million books including valuable scientific publications from the 19th and 20th centuries.

*Национална художествена академия
National Academy of Arts*

В непосредствена близост срещу Ректората на Софийския университет и Националната библиотека се намира едно от най-старите висши училища в страната – **Националната художествена академия**. Инициатори за създаването му след Освобождението са Константин Величков, Иван Мърквичка, Антон Митов и д-р Иван Шишманов. Държавното рисувално училище е открито на 1 октомври 1896 г. То има два отдела – за художници и учители по рисуване и за рисувачи по художествените индустрии. Първите преподаватели са най-известните творци в България през този период – Иван Мърквичка, Антон Митов, Борис Шатц, Ярослав Вешин, Жеко Спиридонов, Петко Клисуров, Марин Василев, Иван Ангелов. През 1907 г. е завършена сградата на училището по проект на руския архитект Александър Смирнов. От 1995 г. училището носи днешното си наименование.

Днес в София има 16 университета и над 300 училища. Някои от тях се помещават в сгради, паметници на културата, построени през първите десетилетия на ХХ в. С въвеждането на задължително първоначално образование за всички след Освобождението, се увеличава броят на учениците, което налага създаването на училища и строеж на нови сгради. Един от най-големите конкурси на Столичната община е от 1911 г. за построяването на 8 прогимназии, спечелен от архитектурното бюро на Георги Фингов, Димо Ничев и Никола Юруков. За изключително кратък срок от година те не само трябва да проектират училищата, но и да осигурят договори за цялостното им обзавеждане. Всички сгради са с характерните елементи на сецесиона – кули, еркери, огради и детайли с флорални мотиви. Макар че през годините са

In close vicinity opposite the Rectorate building of Sofia University and the National Library is located one of the oldest higher schools in the country – the **National Academy of Art**. The initiators of its establishment after the Liberation were Konstantin Velichkov, Ivan Mrkvichka, Anton Mitov and Dr. Ivan Shishmanov. The State Drawing School was opened on October 1, 1896. It had two departments – for artists and drawing teachers and for artists in the art industries. The first professors were the most famous artists in Bulgaria during this period – Ivan Mrkvička, Anton Mitov, Boris Shatz, Yaroslav Veshin, Zheko Spiridonov, Petko Klisurov, Marin Vasilev, Ivan Angelov. In 1907, its building, designed by the Russian architect Alexander Smirnov, was completed. Over the years, the school has been transformed several times, and since 1995 it has had its current name.

Today, there are 16 universities and over 300 schools in Sofia. Some of them are housed in buildings, monuments of culture, built in the first decades of the 20th century. With the introduction of compulsory primary education for all after the Liberation, the number of students increased, necessitating the establishment of schools and the construction of new buildings. In 1911, the Municipality announced one of its biggest competitions for the construction of 8 lower secondary schools, which was won by the architectural office of Georgi Fingov, Dimo Nichev and Nikola Yurukov. Within an extremely short deadline of just one year they not only had to design the schools, but also secure contracts for the complete furnishing. All the buildings had the characteristic elements of the Secession – towers, bay windows, fences and details with floral motifs. Despite some changes

направени промени по някои от тях, те все още впечатляват с външния си вид. Повечето и днес са училища – 6. ОУ „Граф Игнатиев“, 20. ОУ „Тодор Минков“, 38. ОУ „Васил Априлов“, 120. ОУ „Г. С. Раковски“, 46. ОУ „Константин Фотинов“, 48. ОУ „Йосиф Ковачев“, 134 СУ „Димчо Дебелянов“.

През 20-те години на ХХ в. прогимназиалното образование става бесплатно и задължително, въведено е реалното образование, а професионалното е децентрализирано. Строят се реални и професионални училища, които да отговорят на нарасналите нужди. Сред внушителните сгради от този период са тази на Софийската търговска гимназия от 1930 г. по проект на арх. Михаил Пушкарров (днес Национална финансово-стопанска гимназия), или на Първа софийска държавна девическа гимназия от 1933 г. по проект на арх. Мария Сапарева и арх. Мара Захаријева (днес 7. СУ „Св. Седмочисленици“).

134 СУ „Димчо Дебелянов“
134th Dimcho Debelyanov Secondary School

made to them over the years, their appearance is still impressive. Today, most of them today also house schools – 6th Graf Ignatiev, 20th Todor Minkov, 38th Vasil Aprilov, 120th G. S. Rakovski, 46th Konstantin Fotinov, 48th Yosif Kovachev, 134th Dimcho Debelyanov.

In the 1920s, lower secondary education became free and compulsory, real secondary education was introduced and vocational was decentralised. Real and vocational schools were being built to meet the increased needs. Some examples of the impressive buildings from this period are that of Sofia Commercial High School from 1930, designed by arch. Mihail Pushkarov (now the National High School in Finance and Business), or the First Sofia State High School for Girls from 1933, designed by arch. Maria Sapareva and arch. Mara Zaharieva (today 7th Sveti Sedmochiselnitsi Secondary School).

Национална финансово-стопанска гимназия
National High School in Finance and Business

КУЛТУРНИ УЧРЕЖДЕНИЯ

Веднага след Освобождението през 1879 г. е основана Българската народна библиотека. От 1900 г. тя се помещава в закупена за нея сграда на ул. „Г. С. Раковски“. През 1933 г. е избран теренът на Царския манеж за нова сграда. Обявеният конкурс през 1937 г. е спечелен от архитектите Иван Васильов и Димитър Цолов. Основният камък е положен през 1939 г. и четири години по-късно е завършен грубият строеж. През войната работата е замразена, а при бомбардировките през 1944 г. и новата, и старата сгради са поразени. Строителството е възобновено през 1946 г. За изграждането на книгохранилище със здрави метални стелажки тогавашното правителство предоставя 5 кг розово масло на фирма „Круп“. Сградата е открита през 1953 г. От 2009 г. се официалното ѝ име е **Национална библиотека „Св. св. Кирил и Методий“**.

7. СУ „Св. Седмочисленици“
7th Sveti Sedmochislenitsi Secondary School

CULTURAL INSTITUTIONS

Immediately after the Liberation in 1879, the Bulgarian National Library was founded. Since 1900, it has been housed in a building specially purchased for it on G. S. Rakovski St. In 1933, the site of the Royal Manège was chosen as the plot for a new building. The announced competition in 1937 was won by the architects Ivan Vasilyov and Dimitar Tsolov. The foundation stone was laid in 1939 and four years later the rough building was completed. During the war, the construction works were frozen, and the bombing raids in 1944 hit both the new and the old buildings. The work was resumed in 1946. For the construction of a book depository with strong metal shelves, the then government provided 5 kg of rose oil to the Krupp company. The library was opened in 1953. Since 2009, its official name is **Saints Cyril and Methodius National Library**.

Национална библиотека „Св. св. Кирил и Методий“
Saints Cyril and Methodius National Library

Столичната библиотека е създадена през 1928 г. с Наредба на кмета ген. Владимир Вазов. Тя започва дейността си на 30 август 1930 г. в малко помещение на пл. „Петко Р. Славейков“ №9 с фонд от 5311 тома. Днес тя се помещава на №4 на същия площад в сграда, строена през 1926 – 1932 г. за Министерството на благоустройството, обществените сгради и пътищата по проект на арх. Виктория Ангелова-Винарова.

Библиотеката на София днес има фонд от 1 млн. книги, а читателската аудитория наброява 91 хиляди души, от които 60% са млади хора до 28 години. Тя разполага с най-богатия документален и информационен архив за историята и развитието на София и с най-големия Център за детска литература в страната. Библиотека притежава 12 хиляди редки и ценни старопечатни, църковни книги, първи издания, книги с автографи. В централната сграда

*Столична библиотека
Sofia City Library*

Sofia City Library was established in 1928 by an Ordinance of the Mayor General Vladimir Vazov. It started its activity on August 30, 1930, in a small room on 9, Petko R. Slaveikov Square with an initial fund of 5311 volumes. Today, the Library is located on the same square at No. 4, in a building constructed in 1926 – 1932 for the Ministry of Public Works, Public Buildings and Roads, designed by arch. Victoria Angelova-Vinarova.

Today, Sofia City Library has a fund of 1 million books and its readership numbers 91 thousand people, of which 60% are young people under 28 years of age. It has the richest documentary and information archives on the history and development of Sofia and the largest Centre for Children's Literature in the country. The Library possesses 12 thousand rare and valuable old printed, church books, first editions, autographed books. In the central building, along with the readers' service rooms, the book depositories and specialized reading rooms there is a Digital Centre, a Teen Lab, a Co-working Hall, an American and a Children's Centres, Korean Corner. The Library has 5 branches – Serdika, Lyulin, Studentski, Ovcha Kupel, as well as a mobile service – the first and only Biblio-bus in Bulgaria.

The decision to build a large cultural centre dates back to the mid-1970s. The design was entrusted to the studio of arch. Alexander Barov and eng. Bogdan Atanasov. The architects Atanas Agura and Valentina Atanasova designed the surrounding area and the park. **The National Palace of Culture** (NDK) was inaugurated in 1981 in celebration of the 1300th anniversary of the Bulgarian State. The preserved sign of the Palace is a firebird, made by Stefan Kanchev.

наред със залите за обслужване на читателите, книгохранилищата и специализираните читални, са разположени Дигитален център, Тийн лаборатория, Коуъркинг зала, Американски и Детски център, Корейски кът. Библиотеката има 5 филиала – „Сердика“, „Люлин“, „Студентски“, „Овча купел“ и мобилен филиал – първия в България Библиобус.

Решението за построяването на голям културен център е от средата на 70-те години на ХХ в. Проектът е поверен на ателието на арх. Александър Баров и инж. Богдан Атанасов. Архитектите Атанас Агура и Валентина Атанасова проектират околното пространство и парка. **Националният дворец на културата** (НДК), е открит тържествено през 1981 г. в чест на 1300-годишнината от създаването на българската държава. Запазеният знак на Двореца е жар птица, изработена от Стефан Кънчев. Знакът над централния вход е дело на Георги Чапкънов. В централното фоайе гостите посреща позлатената скулптура „Възраждане“ на Димитър Бойков.

НДК е най-големият център за културни събития в Югоизточна Европа с модерни съоръжения за концерти, изложби, конгреси, семинари, театри, танцови представления, кинопрожекции. Носител е на множество награди, между които „Най-добър конгресен център в света“ за 2005 г. на Международната асоциация на конгресните дворци (AIPC).

ТЕАТРИ

Най-старият професионален театър у нас е създаден през 1904 г., когато със заповед на министъра на народното просвещение д-р Иван Шишманов подкрепяната от държавата Народна драматическа

The sign above the central entrance is the work of Georgi Chapkenov. In the central lobby, guests are greeted by a gilded sculpture by Dimitar Boykov named Revival.

NDK is the largest centre for cultural events in Southeast Europe with modern facilities for concerts, exhibitions, congresses, seminars, theatres, dance performances, film screenings. It is the winner of numerous awards, including “Best Convention Centre in the World” for 2005 by the International Association of Convention Centres (AIPC).

THEATRES

The oldest professional theatre in our country was created in 1904, when by order of the Minister of Public Education, Dr. Ivan Shishmanov, the state-supported National Drama Troupe “Tear and Laughter” was renamed as Bulgarian National Theatre. A fund for

*Национален дворец на културата
National Palace of Culture*

труппа „Сълза и смях“ става Български народен театър. Фонд за построяване на сграда е вече учреден с решение на Народното събрание от 1898 г. Строежът започва през 1904 г. по проект на виенските архитекти Фердинанд Фелнер и Херман Хелмер и художник на интериора Рудолф Фукс. Народният театър отваря врати на 3 януари 1907 г. със специално представление. През 1923 г. сградата претърпява пожар, но при ремонта през 1924 – 1928 г. сцената е изцяло модернизирана с най-добрата театрална механизация от фирмите „Круп“ и „МАН“, която работи и до днес. При бомбардировките през 1944 г. е поразено южното крило, но е възстановено след края на войната и театърът отваря отново врати през 1945 г.

Прочутата завеса „Феникс“ на Голямата сцена е по проект на Иван Кирков. Изработена е през 1975 г. от 7 тъкачки в с. Бъта, близо до Панагюрище. Завесата е с дължина 11,80 м и 8.80 м ширина.

Народен театър „Иван Вазов“
The National Theatre

a building had already been established in 1898 by a decision of the National Assembly. The construction began in 1904 to the design of the Viennese architects Ferdinand Fellner and Hermann Helmer and interior designer Rudolf Fuchs. The National Theatre opened its doors on January 3, 1907, with a special performance. In 1923, the building suffered a fire. However, during the renovation between 1924 and 1928, the stage was completely modernised with the best theatrical mechanisation from the companies Krupp and MAN, which is still in operation today. The bombing raids in 1944 damaged the south wing, but it was rebuilt after the end of the war and the theatre reopened in 1945.

The famous Phoenix curtain on the Main Stage was designed by Ivan Kirkov. It was made in 1975 by 7 weavers in the village of Buta, near Panagyurishte. The curtain is 11,80 m long and 8.80 m wide. It was installed during the last reconstruction of the theatre in 1972 –1975, when the Chamber Stage was built. Since 1962, the official name of the theatre is **Ivan Vazov National Theatre**.

There are several dozen theatre stages in the capital. Four of the theatres are fully financed by the Sofia Municipality. The oldest of them is Sofia Puppet Theatre, founded by Mara Penkova in 1956. Sofia Theatre, founded in 1966, is the largest one. Since 1977, it has been in a new modern building in Zaimov Park with several halls and spaces adapted for experimental theatre activity. In 1991, a group of actors and directors separated from Sofia Theatre and created the Small City Theatre behind the Canal. Since 1994, Vazrazhdane Theatre has been performing on a chamber stage in the building of Sofia City Library.

Поставена е при последното преустройство на театъра през 1972 – 1975 г., когато е изградена Камерната сцена. От 1962 г. до днес официалното название на театъра е **Народен театър „Иван Вазов“**.

Няколко десетки са театрите в столицата, като четири от тях са финансирани от Столичната община. Най-старият е Столичният куклен театър, основан от Мара Пенкова през 1956 г. Най-големият общински театър е „София“, основан през 1966 г. От 1977 г. е в нова модерна сграда в парка „Займов“ с няколко зали и пространства, пригодени за експериментална театрална дейност. През 1991 г. група актьори и режисьори се отделят от театър „София“ и създават „Малък градски театър зад канала“. В сградата на Столичната библиотека на камерна сцена от 1994 г. изнася своите представления театър „Възраждане“.

ДЪРЖАВНИ ИНСТИТУЦИИ

Решението за построяване на сграда за Народното събрание е взето от Министерския съвет през февруари 1884 г. Определеното място е в тогавашните покрайнини на града. Проектът е възложен на арх. Константин Йованович. В началото на месец май той представя идеята си за сграда в неоренесансов стил и две седмици по-късно е гласувана сумата от 220 хиляди златни франка за строежа. Основният камък е тържествено положен през ноември. Строежът, продължил до 1886 г., е под надзора на главния архитект към Дирекцията за обществено строителство арх. Фридрих Грюнангер и неговия асистент Йозеф Просчек. Въпреки че сградата не е напълно завършена, още през май 1885 г. депутатите започват да заседават в нея. През следващите десетилетия са правени разширения на север към пл. „Александър Невски“.

STATE INSTITUTIONS

The decision of the Council of Ministers for constructing a building for the **National Assembly** was made in February 1884. The designated site was on the then outskirts of the city. The design was assigned to arch. Konstantin Jovanovich. At the beginning of May, he presented his idea for a building in a neo-Renaissance style, and two weeks later the sum of 220,000 gold francs was voted for the construction. The foundation stone was solemnly laid in November. The construction, which lasted until 1886, was under the supervision of the Chief Architect of the Public Works Directorate, arch. Friedrich Grünanger and his assistant Josef Proschek. Although the building was not completely finished, in May 1885 the Members of Parliament began sitting in it. In the following decades, several extensions were made to the north towards Alexander Nevsky Square and some partial

*Народно събрание
The National Assembly*

и някои частични вътрешни преустройства, но без да се нарушава облика на сградата. Над главния вход е изписан девизът „Съединението прави силата“, който е част и от националния герб на България.

Най-важните държавни институции се намират на пл. „Независимост“, познат като „Ларгото“. Това е историческият център на града – под него са останките от антична Сердика и постройки от Средновековието. Тук се е намирала и някога оживената ул. „Търговска“, свързваща пл. „Бански“ с площада пред Двореца. При бомбардировките през 1944 г. тази част на града е напълно унищожена. Тъй като много от обществените сгради са разрушени, се решава тук да се изградят нови в единен комплекс. През 1951 г. е одобрен градоустройственият план, мястото е разчистено и започва строителството на монументалните сгради в характерния за периода сталинистки стил.

*Народно събрание (бившият Партиен дом)
National Assembly (the former Party House)*

interior reconstructions, but without disturbing the original appearance of the building. The motto “Unity Makes Strength”, which is also part of the national coat of arms of Bulgaria, is inscribed above the main entrance.

The most important state institutions are located on Nezavisimost Square, known as the Largo. This is the historical centre of the city – below it are the remains of ancient Serdica and buildings from the Middle Ages. The once lively Targovska Street, connecting Banski Square with the square in front of the Palace, was also here. During the bombing raids in 1944, this part of the city was completely destroyed. Since many of the public buildings were demolished, it was decided to build new ones in this area in one integrated complex. In 1951, the town planning plan was approved, the site was cleared and the construction of the monumental buildings in the Stalinist style characteristic of the period began.

On the eastern side of the square is the emphasis of the composition – the former Communist Party House, designed by the architects Petso Zlatev, Boris Shangov and Dimitar Tsolov, and completed in 1954. Close behind it was the Mausoleum of Georgi Dimitrov, designed by the architects Georgi Ovcharov, Racho Ribarov, Ivan Danchov, built in 1949 and destroyed 50 years later. In 1990, the five-pointed star was removed from the pylon on the roof of the Party House and replaced with the national flag. Since the end of the 20th century, the building has been used by the parliamentary groups and the administration of the National Assembly. In 2020, the main hall was also renovated and adapted for plenary sessions with new voting and public address systems. In the interi-

На източната страна на площада е основният акцент на композицията – бившият Партиен дом на комунистическа партия, по проект на архитектите Пецо Златев, Борис Шангов и Димитър Цолов, завършен през 1954 г. В близост зад него се е намирал мавзолеят на Георги Димитров, проектиран от архитектите Георги Овчаров, Рачо Рибаров, Иван Данчов, завършен през 1949 г. и разрушен 50 години по-късно. През 1990 г. от пилона на покрива на Партийния дом е премахната петолъчката и е заменена с националния флаг. От края на ХХ в. сградата се използва от парламентарните групи и администрацията на **Народното събрание**. През 2020 г. е ремонтирана основната зала и е пригодена за пленарна с нови системи за гласуване и озвучаване. В интериора са запазени величественият таван и колоните с орнаменти, а стъкленият покрив осигурява естествена светлина през целия ден.

От южната страна на Ларгото през 1956 г. е завършена сградата на Министерството на електрификацията по проект на арх. Иван Данчов. От 1971 г. до 1989 г. тук е седалището на Държавния съвет. Днес в сградата се помещава **Президентството на Република България**, Министерството на образованието и науката и други институции. Пред парадния вход на всеки кръгъл час се сменя гвардейски караул. Президентството образува каре с грандхотел „Балкан“ (днес „София Балкан Палас“), проектиран от архитектите Иван Васильов и Димитър Цолов, завършен през 1956 г., и 7-етажен жилищен блок с бившия магазин „Детмаг“ откъм ул. „Съборна“, построени през 1953 г. по проект на арх. Георги Стойчев. Във вътрешния двор на карето се намира ротондата „Св. Георги“ и руини от двореца на Константин Велики.

or, the majestic ceiling and columns with ornaments have been preserved. The glass roof provides natural light throughout the day.

On the southern side of Largo, the building of the Ministry of Electrification designed by arch. Ivan Danchov was completed in 1956. From 1971 to 1989, it was the seat of the State Council. Today the building houses the **Presidency of the Republic of Bulgaria**, the Ministry of Education and Science and other institutions. In front of the main entrance, the guards changes every round hour. The Presidency forms a square with Balkan Grand Hotel (today Sofia Balkan Palace), designed by the architects Ivan Vasilyov and Dimitar Tsolov and completed in 1956, and a 7-storey residential block with the former children's store Detmag, built in 1953 to the design of arch. Georgi Stoychev. St Georgi Rotunda and the ruins of Constantine the Great's Palace are in the courtyard of the Presidency.

*Президентство
The Presidency*

На северната страна на площада е сградата на Министерския съвет, построена през 1956 г. за Министерството на тежката промишленост. Тя е част от комплекс с Централния универсален магазин, Министерството на труда и социалната политика и други институции, с главен проектант арх. Коста Николов.

На западната страна на площада е трябвало да бъде построена 14-етажен Дом на съветите. Проектът не е реализиран, но на мястото през 1971 г. е поставен паметник на Ленин. През 1991 г. паметникът е свален, а през 2000 г. тук е издигната статуята на Света София като символ на града. Дело е на скулптора Георги Чапкънов и арх. Станислав Константинов.

Много държавни и обществени институции се помещават в сгради, паметници на културата. Една от най-красивите е тази на **Българската академия на науките**. През 1882 г. тогавашното Българско

On the north side of the square is the building of the Council of Ministers, completed in 1956 to house the Ministry of Heavy Industry. It is part of a whole complex including the Central Department Store, the Ministry of Labour and Social Policy and other institutions. The main designer of the complex is arch. Kosta Nikolov.

On the western side of the square, a 14-story building of the House of Soviets had to be built. The project was not realized, but in 1971 the monument to Lenin was placed here, which was removed in 1991. In 2000, the statue of Saint Sofia as a symbol of the city was erected in this place. It is the work of the sculptor Georgi Chapkanov and arch. Stanislav Konstantinov.

Many state and public institutions are housed in buildings, monuments of culture. One of the most beautiful is that of the **Bulgarian Academy of Sciences**. In 1882, the then Bulgarian Literary Society under the

*Министерски съвет
The Council of Ministers*

*Българска академия на науките
Bulgarian Academy of Sciences*

книжовно дружество под председателството на Марин Дринов премества седалището си от Браила в София. Дружеството има нужда от собствена сграда и с подкрепата на княз Батенберг отправя молба към Софийското общинско управление. Две години по-късно то дарява безвъзмездно терен за строежа, който започва през 1890 г. по проекта на Херман Майер. През 1892 г. е построено южното крило. Тъй като разходите надхвърлят далеч предвидената сума, сградата е отдадена под наем на Министерството на външните работи и вероизповеданията, което я заема до 1944 г. Макар и далеч от своя дом, Дружеството продължава да развива научната си дейност и през 1911 г. вече е Българска академия на науките. За да стане наистина финансово независима институция през 1908 г. председателят Иван Евстратиев Гешов изплаща с лични средства ипотечния кредит от 120 хиляди лв. за построяването на сградата. По-късно, при разширяването на север с ново крило за целите на Академията, 22 от членовете ѝ, сред които председателят Любомир Милетич, Васил Златарски и Иван Шишманов, ипотекират личното си имущество, за да гарантират пред Българската народна банка искания заем от 3 млн. лв. През 1927 г. е завършено новото крило по проект на архитектите Сава Овчаров и Йордан Йорданов, което допълва хармонично старата сграда и я превръща в единен архитектурен ансамбъл.

СЪДЕБНИ УЧРЕЖДЕНИЯ

Първият проект за **Съдебна палата**, където да се помещават всички съдебни учреждения от 1914 г., е на арх. Никола Лазаров. Заради войните строежът не е осъществен. През 1928 г. Министерството на правосъдието възлага на арх. Пенчо Койчев да пре-

chairmanship of Marin Drinov moved its headquarters from Braila to Sofia. The company needed its own building and, with the support of Knyaz Alexander I, applied to Sofia Municipal Administration. Two years later it was donated with the plot for the building. In 1890, the construction to the design of Herman Mayer began. In 1892, the south wing was finished. Since the expenses far exceeded the anticipated amount, the Society leased the building to the Ministry of Foreign Affairs and Religions, which occupied it until 1944. Although far from its home, the Society continued to develop its scientific activities and in 1911 was transformed into the Bulgarian Academy of Sciences. In order to become a truly financially independent institution, the chairman Ivan Evstratiev Geshov paid off in 1908 the mortgage loan of 120,000 levs for the construction of the building with his personal funds. Later, during the expansion to the north with a new wing for the purposes of the Academy, 22 of its members, among whom the Chairperson Lubomir Miletich, Vasil Zlatarski, Ivan Shishmanov, mortgaged their personal property in order to guarantee to the Bulgarian National Bank the necessary loan of 3 million levs. In 1927, the new wing was completed. The design of the architects Sava Ovcharov and Yordan Yordanov harmoniously complemented the old building, turning it into a single architectural ensemble.

JUDICIAL INSTITUTIONS

The first design for a **Courthouse**, where all judicial institutions would be housed was developed in 1914 by arch. Nikola Lazarov. Due to the wars, the construction never started. In 1928, the Ministry of Justice assigned arch. Pencho Koichev to revise and expand the future

работи и разшири проекта заради нарасналите настоящи нужди, както и с оглед на бъдещите. Строежът започва през 1929 г. и е завършен през 1940 г. Съдебната палата е официално открита през 1941 г. При бомбардировките през 1944 г. тя е поразена, но щетите не са тежки и са отстранени бързо. Между 1980 г. и 1998 г. в предната част се помещава Националният исторически музей. Двата бронзови лъва на парадното стълбище са поставени през 1985 г. След 1998 г. музеят е преместен и е направен ремонт, за да се възстанови оригиналното предназначение.

ГРАДСКИ ТРАНСПОРТ

В края на XIX в. в София има конски омнибус с постоянни линии от пл. „Света Неделя“ до Гарата, Горна баня и Княжево, наричан „трамвай“ от софиянци. През 1898 г. Софийска община отдава на концесия изграждането на трамвайна мрежа и

*Съдебната палата
The Courthouse*

building taking into consideration the increased current needs and the future ones. The construction began in 1929 and was completed in 1940. The Courthouse was officially opened in 1941. During the bombing raids in 1944 it was hit but the damages were not severe and were quickly repaired. Between 1980 and 1998, the front part of the building housed the National Museum of History. The two bronze lions by the sculptor Velichko Minekov were placed on the grand staircase in 1985. In 1998, the museum was moved and this part was renovated to restore its original purpose.

PUBLIC TRANSPORT

At the end of the 19th century, there was a horse-drawn omnibus in Sofia with regular lines from Sveta Nedelya Square to the Railway Station, Gorna Banya and Knyazhevo, which was called “tram” by Sofians. In 1898, the Municipality gave the construction of a tram network and the supply of electricity under concession to an Anonymous Belgian company and a French company, respectively. The first electric tram was officially launched on January 1, 1901. Initially, there were six lines with a total length of 23 km. In 1916, the Municipality began a procedure to transfer the operation of the trams from the Belgian company, which continued until 1927. The same year a repair workshop was established, which in 1951 grew into a factory for tramcars and trailers repair and production.

The first bus line was opened in 1935, and later six more lines with a total length of 23 km began to operate. Compared to the bus and tram transport, trolley-buses came to the capital later. In 1941, the first line with a length of 3.3 km was opened, connecting the Gornobanski Road stop and Gorna Banya.

снабдяването на града с електричество съответно на анонимно белгийско и на френско дружество. Първият електрически трамвай е пуснат тържествено на 1 януари 1901 г. Отначо линиите са шест с обща дължина 23 км. През 1916 г. Общината започва процедура по прехвърляне на експлоатацията на трамваите от белгийското дружество, която продължава до 1927 г. Тогава е създадена техническа работилница, която през 1951 г. прераства в завод за ремонт и производство на трамвайни мотриси и ремаркета.

Първата автобусна линия е открита през 1935 г., а по-късно започват да функционират още шест линии с обща дължина 23 км. В сравнение с автобусния и трамвайния, тролейбусният транспорт навлиза по-късно в столицата. През 1941 г. е открита първата линия с дължина от 3,3 км, свързваща спирка „Горнобански път“ и Горна баня.

Днес наземният градски транспорт включва 17 трамвайни и 10 тролейбусни линии с обща дължина съответно 308 км и 193 км. Автобусният транспорт е с най-голям дял на превозени пътници. Има 92 линии с обща дължина от 2380 км.

Предварителни проучвания и планове за строежа на Софийското метро се правят още през 60-те години на ХХ в. Същинското изграждане на метролиниите започва през 1978 г. Първият участък с 5 метростанции и дължина 6,5 км от бул. „Сливница“ до бул. „Константин Величков“ е въведен в експлоатация на 28 януари 1998 г. Строежът на Метрото продължава през годините с различна интензивност. Към 2023 г. то има четири линии с обща дължина 52 км и 60 метростанции в три метродиаметъра, свързващи различните части на града.

Today, the ground urban transport includes 17 tram and 10 trolleybus lines with a total length of 308 km and 193 km, respectively. The bus transport has the largest share of transported passengers. There are 92 bus lines with a total length of 2380 km.

Preliminary exploration and planning for the construction of the Sofia Metro were undertaken as early as the 1960s. The actual building of the metro lines began in 1978. The first section with 5 metro stations and a total length of 6.5 km from Slivnitsa Blvd to Konstantin Velichkov Blvd was put into operation on January 28, 1998. The construction of the Sofia Metro has continued in the following years with varying intensities. As of 2023, it has four lines with a total length of 52 km with 60 metro stations spread over three metro diameters connecting the different parts of the city.

*Метростанция „Сердика“
Serdika Metro Station*

БЛАГОТВОРИТЕЛНИ ДРУЖЕСТВА, ПРИЮТИ, СИРОПИТАЛИЩА, БОЛНИЦИ

През 1909 г. Йорданка Филаретова основава благотворително дружество „Всех скорбящих радость“ в помощ на бедни възрастни хора. През 1911 г. е построен приют, открит официално през 1914 г. За издръжката му през 1911 – 1913 г. на пл. „Св. Неделя“ е построено доходно здание с кантори и магазини, отдавани под наем. Първите обитатели на приюта са 15 души и самата Филаретова. Тя живее скромно там до смъртта си през 1915 г. Остава цялото си състояние за благотворителност. През 1927 г. е построена по-голяма сграда за приюта, в която днес се помещава Медицинският колеж, носещ нейното име.

Първата болница на Българския червен кръст, създаден през 1885 г., е настанена през 1900 г. извън града в стар склад на терен, дарен от Отто Биелигк. През 1907 – 1909 г. са построени нови сгради по проект на архитектите Киро Маричков и Георги Фингов. Сега на това място се намира най-голямата болница за спешна помощ в страната „Пирогов“, а в старите сгради се помещават различни клиники.

Александровска болница е създадена като Софийска първостепенна болница през 1879 г., когато заема две сгради на днешното място на гробницата на княз Александър I Батенберг. Още същата година Столичната община отпуска терен от 360 хиляди кв. м, върху който започва строителство на първите пет сгради на болницата. Тя е открита и именувана на княз Александър I през 1884 г. През следващите десетилетия болницата непрекъснато се разширява и днес е най-големият университетски медицински център.

CHARITABLE SOCIETIES, SHELTERS, ORPHANAGES, HOSPITALS

In 1909, Yordanka Filaretova founded the charity society Joy of All Sorrowful to help poor elderly people. In 1911, a shelter was built, officially opened in 1914. For the maintenance of the shelter a profitable building with offices and shops rented out was built on Sveta Nedelya Square in 1911 – 1913. The first residents of the shelter were 15 people and Filaretova herself. She lived modestly there until her death in 1915. Filaretova left her entire fortune to charity. In 1927, a larger building for the shelter was built, which today houses the Medical College bearing her name.

The first hospital of the Bulgarian Red Cross, established in 1885, was housed in 1900 outside the city in an old warehouse on a plot of land donated by Otto Bieliggk. In 1907 – 1909, new buildings designed by the

*Университетска болница „Александровска“
Aleksandrovskaya University Hospital*

СОФИЯ И НЕЙНИТЕ ОКОЛНОСТИ

Хилядолетната история на София е тясно свързана с топлите минерални извори на днешния площад „Бански“. Във възстановената му градинка са изградени 42 каменни чешми, а през 2003 г. е поставена статуята на Аполон Медикус с автор Георги Чапкънов. На територията на града и околностите му има 31 находища с общо 75 водоизточника. Повечето води имат слаба минерализация, приятен вкус и могат да се пият всеки ден.

Витоша е планината на София. През 1934 г. е обявена за природен парк – най-старият на Балканския полуостров, с площ около 27 хиляди хектара, от които близо 24 хиляди хектара гори. Витоша е любимо място за туризъм на софиянци. В планината има над 40 хижи и малки хотели и 10 заслони. Най-високата точка е Черни връх (2290 м). Там е по

*Чешми с минерална вода на пл. „Бански“
Mineral water fountains on Banski Square*

architects Kiro Marichkov and Georgi Fingov, were constructed. Today, the largest emergency hospital in the country Pirogov is located on this site, and various clinics are housed in the old buildings.

Aleksandrovska Hospital was established as Sofia Primary Hospital in 1879, when it occupied two buildings on the present site of the Tomb of Knyaz Alexander I of Battenberg. In the same year, Sofia Municipality granted a plot of land of 360 thousand square meters, on which the construction of the first five buildings of the hospital began. In 1884, it was opened and named after Knyaz Alexander I. In the following decades, the hospital has been constantly expanded to become the largest university medical centre in the country today.

SOFIA AND ITS SURROUNDINGS

The thousand-year history and development of Sofia is closely connected with the warm mineral springs of today's Banski Square. 42 stone fountains were built in the restored garden nearby and the statue of Apollo Medicus by Georgi Chapkanov was placed there. There are 31 identified deposits on the territory of city and its surroundings with 75 water sources. Most of the waters have low mineralization, pleasant taste and can be drunk every day.

Vitosha is the mountain of Sofia. In 1934, it was declared a natural park – the oldest on the Balkan Peninsula, with an area of about 27 thousand hectares, of which nearly 24 thousand hectares are forests. Vitosha is a favourite tourist spot for Sofia residents. There are more than 40 huts and small hotels and over 10 shelters on the mountain. The highest point is Cherni vrah (2290 m). There is a memorial plaque with a bas-re

ставена паметна плоча с барелеф на писателя Алеко Константинов, водил първото масово изкачване на върха от 300 души на 27 август 1895 г., с което се поставя началото на организираното туристическо движение в България.

От XIII в. по време на Второто българско царство до наши дни по склоновете на планините и в полето около София се оформя пръстен от манастири, скитове, постници и параклиси, наречен Мала или Софийска Света гора. Тя включва 57 манастира, от които действащи са 42. Лавра или първият в йерархията е бил Бистришкият манастир „Св. Никола“, който е разрушен напълно при османското нашествие. На неговото място сега се намира църквата „Св. Георги“. Най-прочутият и днес е Драгалевският манастир „Св. Богородица Витошка“, издигнат от цар Иван Александър през XIV в. След падането на София под османско владичество манастирът за-

*Паметна плоча на Алеко Константинов на Черни връх
The memorial plaque to Aleko Konstantinov on Cherni vrakh*

lief of the writer Aleko Konstantinov, who led the first ascent of the peak by 300 people on August 27, 1895, which marked the beginning of the organized tourist movement in Bulgaria.

From the 13th century during the Second Bulgarian Kingdom to the present day, a ring of monasteries, hermitages, fast houses and chapels was formed on the slopes of the mountains and in the fields around Sofia, called Mala or Sofia's Holy Mount. It includes 57 monasteries, of which 42 are active. The lavra, or the first in the hierarchy, was St Nicholas Monastery in Bistritsa, which was completely destroyed during the Ottoman invasion. In its place now stands St George Church. The most famous even today is the Monastery of the Holy Mother of God of Vitosha in Dragalevtsi, established by Tsar Ivan Alexander in the XIV century. After the fall of Sofia under Ottoman rule, the monastery was deserted, but was restored in the middle of

*Драгалевският манастир
Dragalevtsi Monastery*

пускава, но е възстановен в средата на XV в. и става средище на книжовна и просветителска дейност.

В сп. „Сердика“ (книга 4, 1938 г.) се разказва подробно за началото на процеса на формиране на Столична голяма община с присъединяване на осем от най-близките села. На 22 март 1938 г. Министерският съвет приема Наредба-закон за Голяма София, утвърдена на 6 април с указ на цар Борис III. Необходимостта от новата административно-териториална единица се налага от нарасналото почти двойно население на столицата през 20-те и 30-те години на XX в. и увеличеното застрояване. Със законодателните промени се осигурява прилагането на общия градоустройствен план, изготвен от Адолф Мусман, определя се структурата на градската управа и службите, правомощията на кмета и висшите общински служители. Кметът инж. Иван Иванов и общински управници започват посещения в селата, за да се запознаят с техните проблеми и да съгласуват бъдещото благоустройство. Първата спирка е Горна баня, следват Княжево, Красно село, Бояна, Драгалевци, Слатина, Дървеница и Надежда.

Присъединяването преминава гладко. Наименованията на селата са запазени в новите градски части. Приоритет е свързването им с града и ползването на услугите, които той предлага. Усилията са насочени към развитие на поминъка на селищата. От друга страна, целебните минерални извори в Горна баня и Княжево и местните забележителности като църквата в Бояна и Драгалевския манастир стават още по-достъпни за всички софиянци. Образоването на Столична голяма община дава нов тласък на развитието на града. През 1939 г. населението му е 401 000 души, а строителната площ достига 45 кв. км.

the 15th century and became a centre of literary and educational activity.

The beginning of the process of forming the Greater Sofia Municipality with the annexation of eight of the nearest villages is described in detail in the Serdika Magazine (book 4, 1938). The Council of Ministers adopted an Ordinance-law for Greater Sofia on March 22, 1938, approved by a decree of Tsar Boris III of April, 6. The new administrative and territorial unit was required by the almost doubled population of the capital in the 1920s and 1930s and the increased construction. The legislative changes were made to ensure the implementation of the general urban development plan prepared by Adolf Mussmann, to determine the structure of the city administration and departments, the powers of the mayor and senior municipal officials. The mayor, Eng. Ivan Ivanov, and municipal officials paid visits to the villages to discuss the problems and agree on future public works. The first visit was in Gorna Banya, followed by Kniazhevo, Krasno Selo, Boyana, Dragalevtsi, Slatina, Darvenica and Nadezhda.

The annexation went on smoothly. The names of the villages were preserved in the new urban areas. The priority was connecting them with the city and using the services it offers. The efforts were aimed at developing the livelihoods of the settlements. On the other hand, the healing mineral springs in Gorna Banya or Kniazhevo and the local landmarks such as the church in Boyana and the Dragalevski monastery became even more accessible to all Sofians. The formation of the Metropolitan Municipality gave a new impetus to the development of the city. In 1939, its population was already 401,000 people, and the construction area reached 45 square km.

ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ

Информацията в изданието е основно от електронни и традиционни източници на Столична библиотека, като използването им е съобразено със Закона за авторското право чл. 24 т. 2б, т. 3, т. 8, т. 9.

Електронни фондове на Столична библиотека:
Дигитална платформа „Сердика“. <https://serdica.libsofia.bg/>
Водач за България. Тип Бедекер: (1934). <https://ilib.libsofia.bg/bg/lister.php?iid=DO-L10164187&page=1>

Литература:

Еленков, И. (14 ноември 2008). Случаят със завещанието на Евлогий Георгиев. Култура, 39 (2787).

<https://newspaper.kultura.bg/bg/article/view/14896>

Лэфтеров, Ж. (2014). „Социалистическото преустройство“ на центъра на София в началото на 50-те години на ХХ в. Известия на държавните архиви, Т. 108 (2014).

София, 2016. 64-187. <https://www.academia.edu/71592660/>

Пеневска, В., Попова, Д., Ташева, С. (2019). Сградата на БАН – символ на знание и духовност. Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“. <https://www.bas.bg/wp-content/uploads/2020/04/SGRADATA-s-koritsa.pdf>

Пенчев, П. В. Величков. Находищата на минерални води в района на София. https://bgarpv.com/uploads/files/33_mineral_book_01.pdf

Интернет страници:

Архитект Пенчо Койчев. Строежът на Съдебната палата в София. <https://koichev.wordpress.com/>

Ботаническа градина на БАН. <https://garden-bas.org/>

Електронен регистър на паметниците и художествени-те елементи на територията на Столична Община.

<https://www.registersofia.bg/index.php>

Зоологическа градина София. <https://zoosofia.eu/>

Исторически маршрути. <https://historicalroutes.bg/>

Метрополитен ЕАД. <https://www.metropolitan.bg/>

Музей по палеонтология и историческа геология.

<https://gpff.gea.uni-sofia.bg/>

Национален археологически институт с музей.

<http://www.naim.bg/>

Национален дворец на културата. <https://www.ndk.bg/>

Национален етнографски музей. <https://nembg.com/>

Национален исторически музей. <https://historymuseum.org/>

Национален музей „Земята и хората“.

<https://www.earthandman.org/language/bg/home/>

Национален природонаучен музей при Българска академия на науките. https://www.nmnh.com/index_bg.php

Национален публичен регистър на храмовете в Република България. <https://www.hramove.bg/>

Национална галерия. <https://nationalgallery.bg/bg/>

Национална художествена академия. <https://www.nha.bg/>

Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“.

<https://www.nationallibrary.bg/www/>

Патриаршеска катедрала „Свети Александър Невски“.

<https://www.cathedral.bg/bg/istoriya>

Православните храмове в София, България.

<https://www.pravoslavieto.com/hramove/sofia/index.htm>

Регионален исторически музей София.

<https://sofiahistorymuseum.bg/bg/>

Софийски университет „Св. Климент Охридски“.

<https://www.uni-sofia.bg/>

Софийски митрополитски катедрален храм „Света Неделя“.

<https://www.sveta-nedelia.org/>

Стара София. <http://stara-sofia.com/>

Столична община. За туристи.

<https://www.sofia.bg/web/tourism-in-sofia/>

Други изображения:

Flickr: <https://www.flickr.com/photos/110608682@N04/37448099450/>;

<https://www.flickr.com/photos/davidstanleytravel/48828046592/> и свободни изображения

от Wikimedia.

